

revista economică

9
للا 5
1976

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări Economice

zonarea turistică
componentă a
sistemizării teritoriale

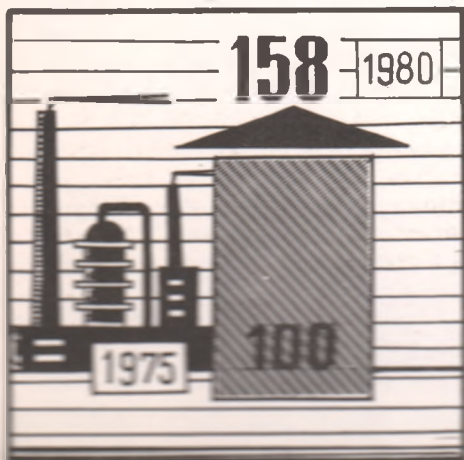
Județele țării pe traiectoria progresului

SATU MARE

În configurația economico-socială a județului Satu Mare au avut loc mutații semnificative în anii construcției socialiste, rod al politicii constante a partidului de ridicare economică a tuturor zonelor țării, de punere în valoare a inteligenței omului și a bogățiilor naturale. Esența acestor mutații constă în creșterea rolului industriei și a numărului clasei muncitoare, în condițiile unui ritm înalt de dezvoltare a tuturor ramurilor economiei, ale îndeplinirii unui amplu program de măsuri social-culturale.

Diversificarea continuă a producției industriale, proces care a determinat modificări substanțiale în structura acestei ramuri, a fost întemeiată pe construirea unor unități mari, moderne care au înlocuit micile fabrici existente în trecut, și care furnizează economiei naționale produse de înaltă tehnicitate, cunoscute și peste hotare. Întreprinderea de construcții metalice și de utilaj tehnologic „Unio” Satu-Mare, Întreprinderea de prelucrare a lemnului, Întreprinderea de confecții „Mondiala”, întreprinderile textile „Ardeleana”, „Tricotext” și „Solidaritatea” din Satu-Mare, întreprinderile de în și cînepă din Carei și Negrești, Întreprinderea de sticlărie Poliana Codrului, Exploatarea de minereuri neferoase de la Turț etc. constituie unități reprezentative pentru industria județului, care cunosc an de an o continuă dezvoltare și modernizare.

Potențialul industriei se va consolida puternic în anii actualului cincinal.

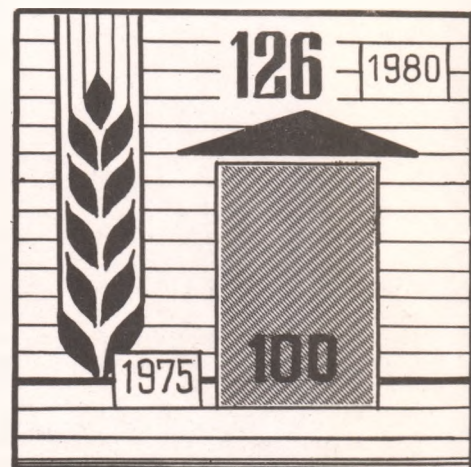
Dinamica producției industriale.

Numai pe platformele industriale ale municipiului Satu-Mare vor fi puse în funcțiune șase noi capacități de producție, între care și Combinatul de îngrășăminte chimice; alte noi unități vor fi construite la Negrești-Oaș (Întreprinderea integrată de țesături subțiri), Tășnad (Întreprinderea de nutrețuri combinate), la Livada și Supur (Întreprinderea de prelucrare a tulpinelor de in), ceea ce va contribui la ridicarea economică și socială a acestor localități.

Analiza ritmului de dezvoltare a producției industriale din județ arată că pe întreaga perioadă de dezvoltare planificată a economiei acesta s-a situat peste ritmul creșterii industriei țării. Orientarea spre dezvoltarea în ritm înalt continuă și în anii actualului cincinal. În anul 1980 producția industrială se va ridica la aproape 12 miliarde lei, adică cu 58% peste nivelul anului 1975, Satu-Mare făcînd parte din categoria județelor a căror producție industrială va depăși 10 miliarde lei, așa după cum s-a prevăzut în hotărârile Congresului al XI-lea al P.C.R. Creșterile cele mai însemnate se vor realiza la utilaj minier — 30%, utilaj pentru industria chimică — 100%, mobilă — 60%, țesături tip bumbac — 120%, tricotaje — 54%, confecții — 63%, ulei comestibil — 124%.

Odată cu creșterea producției industriale se vor intensifica și două procese a căror tendință s-a manifestat puternic și pînă în prezent. Este vorba, mai întîi, de creșterea ponderii industriei în produsul global al județului, și apoi de schimbarea structurii populației ocupate: ponderea populației ocupate în agricultură, care în 1975 reprezenta aproape 50%, se va reduce simțitor — la 35%, în timp ce în industrie și construcții va crește de la 31% la peste 36%.

Înscrisă pe făgașul unor transformări innoitoare, agricultura județului înregistrează o ascensiune grăitoare. Printr-un ansamblu de măsuri tehnice și organizatorice volumul producției globale agricole va fi în 1980 cu 26% mai mare decît în anul 1975. Sînt prevăzute o serie de acțiuni pentru recuperarea unor terenuri agricole, a căror realizare

Dinamica producției agricole.

va permite creșterea suprafeței arabile a județului cu 14 000 ha. La nivelul anului 1980 se vor realiza în medie la ha 3 400 kg grâu, 3 660 kg porumb boabe (în condiții de neirigare), peste 20 000 kg cartofi, 38 000 kg sfeclă de zahăr etc. Odată cu creșterea producției la ha cantitățile de produse ce vor fi livrate fondului central de stat se vor mări în 1980 față de 1975 cu 21% la porumb boabe, cu 88% la carne, cu 116% la lapte.

Multilaterală înflorire economică a județului s-a răsrînt în mod pozitiv, așa cum era și firesc, și pe plan social-cultural. Condițiile de viață și de muncă ale locuitorilor au cunoscut o îmbunătățire continuă; a crescut numărul locurilor de muncă în industrie și alte activități neagricole, s-au mărit veniturile reale ale întregii populații de la orașe și sate, învățămîntul și cultura au căpătat o înflorire fără precedent. A fost realizat, și se realizează în continuare, un vast program de lucrări edilitar-gospodărești și de sistematizare a localităților: în actualul cincinal se construiesc 12 600 apartamente și se vor da în funcțiune 1 800 locuri în cămine muncitorești, 4 200 locuri în grădinițe și creșe, 260 săli de clasă etc.

Cu hărnicie și pricepere oamenii muncii de pe meleagurile sătmărene înfăptuiesc neabătut politica partidului de ridicare a României socialiste pe noi culmi de progres și civilizație.

IN MUSTUL ZĂPEZII apare griul germinat în solul din care izbucnește cu o forță nebănuită dar imensă, pe care firavele fire o capătă în dorul lor după lumină, în apriga luptă pe care o duc pentru viața lor și, fără de știință, pentru aceea a oamenilor.

Dar tot în zilele de martie, în mereu neuitata primăvară a anului 1946 când Partidul, ieșit la lumină din întunericul ce domnise pînă în august 1944, a întins mîna sa puternică țaranilor care au tras primele brazde ale reformei agrare, ale înlăturării samavolniciei care împărțea țara în „mizeri și bogăți”. Apoi, tot în martie, cîțiva ani mai tîrziu prin rezoluția despărțitoare de vremuri partidul deschidea drumul socialismului în agricultură, al unei lupte care avea să se ducă, de data aceasta, de către fiecare om cu sine însuși, pentru o nouă mentalitate, pentru un nou fel de a munci. Socialismul a învins definitiv și la sate, iar țara întregă a trecut pe noul făgaș, fără haturi între pămînturi, dar și fără opreliști de clasă între oamenii avînd un singur destin făurit de ei înșiși, prin ei și pentru ei.

Și iată că acum, din nou în zilele de primăvară, partidul cheamă țara pentru „mobilizarea tuturor forțelor și valorificarea mai deplină a potențialului uman și material”, pentru realizarea hotărîrilor Congresului al XI-lea privind dezvoltarea agriculturii, apropierea muncii agricole de cea industrială, ștergerea deosebirilor dintre sat și oraș.

Se pune din plin problema întăririi spiritului de răspundere la toate nivelurile de activitate pentru creșterea producției vegetale și animaliere, pentru afirmarea pleneră a atașamentului față de muncă în stațiunile de mașini agricole și în cooperativele agricole de producție, pentru creșterea prestigiului profesiei de lucrător în agricultura socialistă, de stat sau cooperatistă, de la țaranul muncitor în cîmp, brigadier, economiști și pînă la cadrele de conducere ale unităților socialiste agrare.

Natura se dăruiește oamenilor...

RESURSELE NATURALE ale țării noastre, proprietate a întregului popor, folosite conștient, științific, planificat, ne ajută să trăim demn, din munca noastră, nu ruinîndu-le, ci păstrîndu-le și astfel asigurînd echilibrul legic între om și natură.

• **Solul** poate să dea recolte din ce în ce mai bune, dacă-i asigurăm sămîntă de soi, asolamente raționale, făcînd toate lucrările agrotehnice pe care știința vremurilor noastre le recomandă în cîmp, în răsadnițe, în vii și plantații. Toate acestea în așa fel încît în acest prim an al cincinalului revoluției tehnico-științifice pămîntul să dea rod mai bogat, dar să și apărăm solul de eroziune și de alți factori dăunători, să redăm fecunditatea a milioane de hectare care resimt necesitatea unor importante lucrări de îmbunătățiri funciare.

• **Apele** țării trebuie să fie „recon condiționate” și dirijate după Programul care prevede ca în acest cincinal să se amenajeze **sisteme locale** de irigații pe aproape 200 000 hectare. De asemenea, secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a dat înțelepte indicații privind prioritățile din această primăvară privind **măsurile cu caracter local** pentru apărarea terenurilor împotriva inundațiilor, creîndu-se „mai ales în zonele de deal mici lacuri și baraje de acumulare care să permită captarea viiturilor de apă și, în același timp, folosirea rațională a resurselor de apă”.

• **Științele, învățămîntul și cercetarea științifică agrozootehnică** sînt încă datoare producției agricole și, deși se poate afirma că folosirea tehnicii avansate a devenit o tradiție în cultura pămîntului și creșterea vitelor, totuși, se cere cercetătorilor mai mult curaj și perseverență în abordarea marilor probleme pe care viața le ridică, pe care însuși stadiul atins în lume de biologie, de genetică, de chimie, fizică, de științele tehnice le impun, pe care legea

obiectivă a socialismului de asigurare deplină a cerințelor de consum rațional stabilite, ale tuturor oamenilor muncii, le face prioritare. „Pornind de la condițiile specifice ale fiecărui județ, ele trebuie să ofere soluții care să ducă la creșterea producției la hectar și la diminuarea cheltuielilor materiale”, — este o sarcină subliniată de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, care se adresează tuturor oamenilor de știință și specialiștilor și astfel și celor din științele și practica economică, acestora revenindu-le datorii sporite în dezvoltarea și creșterea eficienței producției agrozootehnice.

• Partidul relevă cu tărie și necesitatea îmbunătățirii substanțiale a activității stațiunilor pentru **mechanizarea agriculturii**, a legării tot mai strînse, organice, de unitățile cooperatiste din agricultură, ceea ce corespunde unor cerințe imperioase organizatorice, agrotehnice, economice, pe care viața le ridică cu acuitate și la a căror rezolvare sînt chemați să participe toți cei ce răspund de viitorul agriculturii socialiste, în fapt toți lucrătorii din agricultură.

...iar oamenii își desăvirșesc propria lor natură și orînduire

ACUM EXISTĂ o experiență românească de construcție a socialismului la sate, comunele au renăscut, au noi structuri economice și sociale, datorită oamenilor care și ei au căpătat noi valori morale, profesionale și comportamente sociale. Există însă și cooperative agricole de producție rămase în urmă, acolo unde spiritul de inițiativă, de răspundere, de muncă în colectiv a rămas și el în urma celor care au mers în pas cu viața, cu progresul. Socialismul implică însă intrajutorare și ele vor fi în mod special ajutate, vor sta în atenția tuturor organelor de partid și de stat, anul 1976 urmînd să fie — așa cum a indicat tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — **anul hotărîtor pentru redresarea acestor cooperative**. „Esențial — spune secretarul general al partidului — va trebui să fie însă efortul propriu al țaranilor cooperatori, al tuturor cetățenilor din comună pentru valorificarea la maximum a resurselor materiale și umane existente”.

Natura-mediul-relațiile de producție socialiste își găsesc în această viziune cadrul optim de dezvoltare și desăvirșire, împlinirea sarcinilor ce și-au asumat depinzînd de dezvoltarea democrației cooperatiste, de participarea efectivă la conducerea treburilor dar și la munca efectivă, disciplinată, responsabilă.

Satul în devenirea lui, în concepția dezvoltării sistemice în profil teritorial spre orașul agricol, sau agro-industrial a fost și va fi lăcașul a milioane de oameni care dezvoltîndu-se multilateral asigură și vor trebui să asigure în continuare, printr-o rațională și responsabilă cultură a pămîntului, din ce în ce mai mult, alimentația rațională, lipidele, proteinele, vitaminele și mineralele necesare vieții omului; dar el va fi în continuare, ceea ce în mod tradițional a fost, o așezare umană în care să ardă flacăra continuității poporului nostru pe acest pămînt, o așezare umană în care să se sudeze din ce în ce mai mult națiunea noastră pe coordonatele umane ale socialismului.

ACUM, în aceste zile de început de martie, oamenii — după un obicei al pămîntului românesc — fac daruri celor ce le-au dat viață, celor cu care își trăiesc sau își vor trăi viața împreună, celor pe care le respectă, admiră sau, pur și simplu, iubesc. Nu uităm însă de darurile pe care ni le face natura în fiecare zi, nici de cele pe care avem datoria să le facem la rîndul nostru societății în ansamblu — a celei de astăzi și celei viitoare, prin munca, inteligența, devotamentul nostru — daruri care dau impuls vieții noastre în această primăvară a comunismului, făurit pe pămîntul țării noastre.

Vasile PORUMBESCU

DEMOCRAȚIA ECONOMICĂ: STRUCTURI, CONȘTIINȚĂ, ACȚIUNE

DOCUMENTELE CONGRESULUI AL XI-LEA AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN în continuarea altor documente ale partidului nostru, reprezintă aplicarea creatoare a marxism-leninismului la condițiile concrete ale țării noastre, o abordare realistă a vastei problematice pe care o ridică făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintarea României spre comunism.

Procesul dialectic al dezvoltării și perfecționării democrației socialiste, măsurile care privesc dezvoltarea conștiinței tuturor membrilor societății noastre și participarea efectivă, responsabilă a acestora la soluționarea problemelor practicii concrete, ocupă un loc de primă importanță în cadrul acestei problematice. Edifica-

rea noii societăți este un proces conștient, în care este fundamentală contribuția activă, creatoare, responsabilă, competentă a tuturor membrilor societății la vastul efort de adevărate a realului la idealurile pentru care s-a optat.

Documentele Congresului al XI-lea pornesc de la premisa că socialismul și democrația sînt de nedespărțit și tratează în mod realist și creator problemele legate de democrația socialistă, modul în care ea se realizează în toate sferile vieții sociale și îndeosebi în sfera economică.

„Sîntem convinși — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — că numai asigurînd realizarea democrației socialiste reale putem îndeplini cu succes Programul partidului, politica sa internă și externă. Pornim

neabătut de la principiul marxist-leninist că dezvoltarea democrației socialiste, făurirea conștientă de către popor a propriei sale istorii constituie o necesitate obiectivă a edificării noii orînduirii. Numai împreună cu întregul popor vom asigura victoria societății socialiste multilaterale dezvoltate și a comunismului pe pămîntul României”¹⁾.

În acest context, ni se pare de o importanță deosebită abordarea citorva probleme, de considerabilă însemnătate teoretică și practică, pe care le ridică dezvoltarea și perfecționarea democrației economice — componentă esențială a democrației socialiste — în etapa făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate.

Un mod de-a gândi, decide și acționa

STRUCTURILE DEMOCRAȚIEI NOASTRE SOCIALISTE constituie un cadru care favorizează manifestarea libertății individuale, exteriorizarea și valorificarea socială a capacităților creatoare ale individului. De aceea problema locului și a rolului individului, precum și a dezvoltării acestuia este unul din aspectele actuale de o importanță deosebită pentru perfecționarea democrației socialiste.

În sfera vieții economice, alături de dezvoltarea proprietății socialiste, formarea sentimentului de proprietari socialiști uniți și a comportamentului corespunzător, se impune lărgirea și perfecționarea cadrului organizatoric de participare activă și efectivă a oamenilor muncii la conducerea societății, intensificarea muncii politico-ideologice pentru formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste, acțiunea unor factori economici, de retribuție a muncii, creșterea competenței tuturor oamenilor muncii etc.

Cadrul organizatoric de participare, înaltul nivel de dezvoltare al conștiinței socialiste, competența și responsabilitatea sînt factori indispensabili pentru perfecționarea democrației economice.

Actualmente există forme și metode care asigură participarea maselor la gestiunea economică, la luarea deciziilor: consultarea permanentă a maselor, instituționalizarea adunării generale a oamenilor muncii sau a reprezentanților acestora, funcționarea organismelor obștești din unitățile economice (comisiile de control muncitorească și comisiile pe domenii de activitate) și a organismelor centrale larg democratice (Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, Consiliul organizării economico-sociale, Consiliul Central de Control Muncitoresc al Activității Economice și Sociale. Un rol deosebit urmează să-l îndeplinească viitorul „parlament al primarilor“).

Referindu-se la realizările cincinalului 1971—1975 — prima etapă a edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate în România — tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea:

„S-a lărgit și îmbunătățit cadrul organizat de participare a maselor largi de oameni ai muncii, a întregului popor la conducerea societății, s-a dezvoltat și perfecționat tot mai mult democrația socialistă în țara noastră. În această perioadă s-au format în întreprinderi și instituții comitetele oamenilor muncii, s-a acționat pentru traducerea consecventă în viață a principiilor muncii colective în toate unitățile economico-sociale, a sporit rolul adunărilor generale ca formă de participare concretă, efectivă a oamenilor muncii la buna gospodărire a fabricilor și uzinelor, la adoptarea deciziilor privind dezvoltarea economiei noastre naționale, realizarea planurilor de stat, la conducerea întregii societăți“²⁾. Instituționalizarea democrației economice creează cadrul organizatoric absolut necesar pentru participarea tuturor membrilor societății la rezolvarea marilor probleme cu care este confruntată societatea noastră în evoluția ei spre comunism. Făurirea societății socialiste este un proces care necesită participarea conștientă, competentă, responsabilă și creatoare a tuturor membrilor societății și, prin urmare, extinderea democrației din domeniul politic în toate celelalte domenii și, în primul rînd, în cel economic.

Astfel, în socialism, democrația continuă să reprezinte o

formă de guvernare, de exercitare a puterii politice, dar își îmbogățește sensibil conținutul devenind, în același timp, după cum se exprimă Pavel Apostol „și metoda de organizare a puterii și activității economice, metoda de cercetare, investigare și dezbateră de către toți și metoda de soluționare, luare de decizie în colectiv în problemele sociale“³⁾.

Pentru fiecare membru al societății noastre democrația socialistă devine și trebuie să devină un stil de muncă și gândire, un mod de a simți, acționa, decide în numele valorilor supreme ale socialismului. De aceea, deși necesară, instituționalizarea structurilor democrației în sfera economicului nu este suficientă. Funcționalitatea efectivă, reală a democrației necesită, alături de aceste structuri, un înalt nivel de pregătire și răspundere care să permită realizarea optimă a acestor posibilități. Realizarea democrației socialiste este un proces complex în care se îmbină și se condiționează reciproc făurirea aceluși sistem instituțional care să permită exercitarea drepturilor fundamentale ale omului, perfecționarea multilaterală a relațiilor sociale, a raporturilor dintre individ și colectivitate, cu aspectele pe care le ridică controlul societății asupra îndeplinirii îndatoririlor sociale. Drepturile politice, economice și sociale care permit afirmarea plenară, valorificarea socială a capacităților fiecărui membru al societății noastre nu pot fi concepute decît într-o unitate dialectică, cu îndatoririle și responsabilitatea conștientă, asumate în mod deliberat. Aceasta presupune îmbinarea justă a interesului individual cu cel social, angajarea militantă și responsabilă a fiecărui individ în efortul comun de făurire a socialismului în țara noastră, manifestarea liberă a personalității în consens cu idealul umanist al societății.

Un înalt nivel de conștiință socialistă, completat cu un grad ridicat de competență sînt condiții care asigură înțelegerea adecvată a dublei calități de producător și proprietar și, în consecință, realizarea efectivă a finalității sociale vizate de structurile democrației economice. Conștientizarea dublei calități (de producător și proprietar) presupune pătrunderea întregii activități a individului de motivarea și răspunderea socială, transformarea valorilor politice în valori focalizatoare, directe pentru conștiința individuală.

Acest aspect este foarte important, întrucît înlătură neconcordanțele care pot să mai existe între îndeplinirea îndatoririlor la locul de muncă și atitudinea față de bunurile obștești, față de risipă etc., neconcordanțe care pot fi o piedică serioasă în calea realizării efective a posibilităților create de cadrul instituționalizat al democrației economice. Activitatea politico-ideologică, măsurile luate de partid pentru pregătirea profesională și politică a tuturor oamenilor muncii etc. urmăresc tocmai formarea unei conștiințe socialiste în care dispar atitudinile inadecvate față de bunurile aflate în proprietatea socialistă.

Această activitate politico-educativă vizează însă mai mult decît cunoașterea și respectarea legilor țării, situarea principiilor politicii partidului nostru pe terenul faptelor economice concrete: interiorizarea lor, transformarea principiilor ordinii, eticii și echității socialiste în motivații și resorturi interioare ale acțiunii. Nivelul înalt de conștiință se caracterizează prin

¹⁾ Nicolae Ceaușescu — Raport la cel de al XI-lea Congres al P.C.R., Editura Politică, 1974, pag. 81.

²⁾ Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la Congresul al X-lea al U.T.C. în „Știința“ nr. 10328 din 4 noiembrie 1975.

convingeri, impulsuri lăuntrice ale individului de a se considera în întreaga sa activitate responsabil și preocupat de rezonanțele sociale ale atitudinilor și deciziilor sale.

Sentimentul clar al libertății

DE O IMPORTANTĂ DEOSEBITĂ în formarea unei conștiințe înalte, a unei atitudini responsabile și preocupate pentru ridicarea competenței — condiții indispensabile unei comportări adecvate în cadrul instituționalizat al democrației — este înțelegerea realistă, autentică a libertății individuale. Considerăm că de modul în care fiecare individ își înțelege libertatea de opțiune, gândire, acțiune și decizie depinde și modul în care sînt înțelese interesele personale, modul în care acționează pentru realizarea acestora și, în general, modalitatea în care individul folosește structurile instituționale ale democrației în întreaga sa activitate. Interesul personal este un interes determinat social, un interes care poate fi realizat numai în condițiile în care societatea asigură mijloacele necesare, adică în condițiile înfăptuirii reproducției socialiste largite⁴⁾. Unii indivizi își privesc însă propriul interes ca fiind rupt de interesele sociale, independent de orice cadru social. Este adevarat că interesele generale, colective, determină interesele personale într-un mod foarte mediat, ceea ce explică faptul că la o privire superficială nu se observă legăturile de interdependență dintre diferitele categorii de interese. Se impune așadar, răspîndirea în mase a cunoștințelor economice, pentru a preveni acele situații în care unii indivizi în calitate de agenți economici se comportă inadecvat chiar în raport cu propriul interes economic. Deși vizează satisfacerea interesului economic personal — maximizarea consumului personal —, dacă nu este recunoscută legătura dintre acesta și interesul economic general, comportamentul individului în procesul de producție ignoră exigențele eficienței economice, duce la risipă de resurse materiale, umane și financiare. Individul își integrează interesul personal în cel general al societății și acționează preocupat de rezonanța socială a actelor sale, folosește structurile democrației pentru a participa competent, creator, cu inițiativă, la rezolvarea problemelor cu care se confruntă societatea în ansamblu și, în particular, colectivul din care face parte, în momentul în care înțelege adecvat, realist libertatea individuală. De aceea considerăm că o analiză a raportului dintre libertatea individuală și condiționarea socială a acestuia are capacitatea de a deschide o perspectivă clară asupra modului în care trebuie înțeleasă de către fiecare individ participarea sa la luarea deciziilor economice etc.

În înțelegerea libertății, marxismul are meritul de a se fi îndepărtat de „modelul libertății-capriciu“ care, în diferitele sale variante se caracterizează prin denaturarea relației necesitate-libertate în sensul voluntarismului și indeterminismului, supraevaluînd rolul factorilor subiectivi, întîmplători, fluctuanți. Din perspectiva modelului teoretic al „libertății-capriciu“, individul este liber atunci cînd actele sale sînt expresia subiectivității, fără a ține seama de cerințele lumii obiective sau de normele generale ale conviețuirii în societate.

În mediul economic socialist se mai întîlnesc factori de decizie ale căror acte sînt expresia subiectivității, a luării în considerare a unor interese imediate, de moment, care nu coincid cu interesele reale și cu interesele obiective ale unităților în numele cărora se iau hotărîri și, cu atât mai puțin, cu interesele de ansamblu ale economiei naționale. Astfel, în unele întreprinderi se urmărește în mod deliberat realizarea planului global, în expresie valorică, prin depășirea lui la unele sortimente ce asigură o rentabilitate ridicată și nerealizarea la altele mai puțin rentabile. Într-o economie socialistă, în care scopul nemijlocit al producției este în mod obiectiv satisfacerea tot mai deplină a nevoilor materiale și spirituale ale tuturor membrilor societății, aceste decizii, care diminuează volumul unor sortimente și implicit împiedică diversificarea producției în concordanță cu diversificarea nevoii sociale, mai devreme sau mai tîrziu sînt respinse și contracarate de societate.

Marxismul preia și dezvoltă în contextul principiilor sale economico-filozofice definirea libertății ca necesitate înțeleasă și insistă asupra faptului că omul nu poate fi liber să acționeze și să ia decizii decît în interiorul determinismului natural, al legilor obiective ale progresului. Libertatea individului trebuie apreciată pornindu-se de la contextul real în care omul se poate realiza ca om.

Premisa necesară a opțiunii și acțiunii prin care libertatea devine reală, efectivă, constă în cunoașterea realității naturale și social-economice în mecanismele sale profunde. În afara luării în considerare a lumii obiective, libertatea individului este iluzorie, întrucît problema este pusă incorect și nu are perspective de rezolvare decît în planul subiectivismului.

S-ar părea, la o apreciere superficială, că marxismul caracterizează libertatea numai din punctul de vedere al determinării obiective. Clasicii marxism-leninismului, din considerente polemice, au accentuat această latură, dar nu au absolutizat-o,

nu au considerat-o singura necesară și suficientă pentru definirea libertății, ci au relevat — prin acestea — aspectul esențial, realist al problemei. Cunoașterea necesității și acționarea în sensul acesteia este indispensabilă pentru libertatea individului, dar nu este suficientă. Libertatea este totală atunci cînd între această cunoaștere, acțiune și dezideratele, interesele, sentimentele, idealurile, trăsăturile particulare etc., ale subiectului există un consens, cînd cunoașterea necesității este asimilată de subiectivitate și devine axul care dă sens modului de a gândi și trăi, existînd astfel un impuls interior de a acționa în direcția necesității.

Determinism, conștiință, azeziune

ÎN SFERA VIETII ECONOMICE, manifestarea libertății autentice echivalează cu o justă cunoaștere a determinismului economic, a cerințelor și planurilor de dezvoltare a economiei naționale, interiorizarea acestei cunoașteri în așa fel încît să fie punct de referință pentru aprecierea interesului economic individual și afirmarea în această direcție a individualității prin intermediul structurilor democrației economice.

Întreaga activitate politico-ideologică de educație comunistă are rolul de a dirija această dialectică a subiectivității, de a ușura și a accelera conștientizarea necesității, de a forma convingeri, moduri de a simți, gândi și raporta practic la realitate, idealuri consonante cu sarcinile economice și sociale actuale ale societății noastre. Rezultatul firesc, dar și esențial, al acestei munci de formare a personalității este ca aceasta să-și vadă realizarea intereselor individuale în interiorul colectivității, să-și aprecieze libertatea de decizie în funcție de cerințele contextului social, economic în care își desfășoară activitatea, formîndu-și o subiectivitate deschisă spre marile probleme ale societății.

Așadar, libertatea nu poate fi înțeleasă în afara coordonatelor valorice ale subiectivității umane, în afara angajării în acțiune a tuturor laturilor morale, volitive, raționale, afective ale personalității, a intereselor și motivațiilor economice, a celor mai intime resorturi umane. Azeziunea la idealurile societății, interiorizarea acestora, este o premisă esențială, care, alături de cunoașterea realității conferă autenticitate libertății individuale, îmbinînd-o cu acțiunea, angajarea și responsabilitatea socială. În momentul în care individul își înțelege adecvat libertatea sa în interiorul societății, poate găsi căile pentru a-și integra interesele personale cu cele ale colectivității, își poate înscrie acțiunile pe direcția și tendințele de evoluție a societății, simte responsabilitatea de a se pronunța competent în luarea deciziilor. Totodată, individul care-și caută libertatea în cadrul determinărilor sociale și nu în afara lor, ia atitudine față de risipă, neglijență, păgubire a avutului obștesc, față de orice fel de lipsuri și neajunsuri. În aceste condiții, există o concordanță între îndeplinirea corectă a îndatoririlor (în postura de producător) și atitudinea activă, principială, interesată, responsabilă față de bunul obștesc (în postura de proprietar).

Formarea „sentimentului de proprietar socialist“ este astfel un proces complex de conștientizare și interiorizare de către fiecare individ a locului și rolului său în societate, de integrare a intereselor și motivațiilor, opțiunilor particulare în cele generale ale societății, a creației, originalității și opiniei personale în sfera posibilităților pe care le degajă justa cunoaștere a cerințelor obiective și a sistemului de valori specifice socialismului.

În complexul proces de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate se îmbină armonios, dialectic, perfecționarea stilului și metodelor conducerii colective, a structurilor instituționale specifice democrației economice, cu o intensă muncă politico-educativă de formare a omului nou. Înțelegerea responsabilității sociale a acțiunilor și deciziilor individuale, îmbinarea acestora cu competența științifică sînt factori care determină ca structurile instituționalizate ale democrației noastre să aibă finalitatea socială vizată: aceea de a asigura participarea efectivă a tuturor oamenilor muncii la conducerea economiei naționale, de a da posibilitatea fiecărui individ să-și valorifice toate capacitățile pentru a contribui creator și eficace la rezolvarea problemelor economice și sociale complexe ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism.

Sarcina esențială a întregii munci politico-educative este de a modela un individ care gîndește și simte democratic, conștient și responsabil de toate actele și deciziile sale. Interiorizarea valorilor promovate de societatea noastră, unitatea dintre angajarea politică, competența științifică, creativitatea și inițiativa, permite ca în luarea deciziilor criteriul eficienței economice să se îmbine armonios cu cel al umanismului, cu opțiunile fundamentale ale societății noastre socialiste.

Gheorghe IAYER
Vasile MACOVICIUC
Academia de Studii Economice

³⁾ N. N. Constantinescu — „Problema contradicției în economia socialistă“, Ed. politică, Buc., 1973, p. 146.

⁴⁾ Pavel Apostol — „Calitatea vieții și explorarea viitorului“. Ed. politică, Buc. 1975, p. 156.

PREGĂTIREA LA TIMP A TUTUROR CONDIȚIILOR NECESARE — CERINȚĂ ESENȚIALĂ A ÎNDEPLINIRII PLANULUI

REALIZAREA INTEGRALĂ, în mod ritmic, a obiectivelor planului de dezvoltare economico-socială pe anul 1976 și a angajamentelor constituie preocuparea majoră a colectivelor din întreprinderi și centrale, a specialiștilor din ministere. Desfășurând o lărgă și riguroasă întrecere socialistă, cu obiective concrete, în stare să stimuleze inițiativa și să potențeze energiile creatoare, masele largi de oameni ai muncii participă în mod conștient la traducerea în viață a mărețelor sarcini stabilite de partid pentru continua dezvoltare a României socialiste, pentru ridicarea țării pe treptele înalte ale civilizației și bunăstării.

O analiză întreprinsă în întreprinderile industriale din sectorul I al Capitalei demonstrează că aici, ca pretutindeni în țară, de altfel, noul an a debutat cu bine, sarcinile de plan fiind îndeplinite și depășite pe primele două luni ale anului. Înainte de a ne ocupa direct de această problemă, să investigăm, fie și pe scurt, realizările obținute în cincinalul recent încheiat și, mai ales, modul în care a fost pregătită trecerea la realizarea sarcinilor pe anul 1976, primul din acest cincinal.

Ritmurile creșterii

DUPĂ CUM SE ȘTIE, oamenii muncii din sectorul I al Capitalei au trăit evenimentul înfăptuirii prevederilor inițiale ale cincinalului 1971—1975 încă la 15 mai 1975. Acest succes a creat posibilitatea realizării unei producții industriale suplimentare de 3,1 miliarde lei, contribuind la atingerea unui ritm mediu anual de creștere de 25%, față de 15% cât era planificat. Menționăm că 80% din sporul producției industriale din anul 1975 s-a obținut pe seama creșterii productivității muncii, indicator al cărui nivel s-a dublat în anii cincinalului trecut. În același context, este de subliniat și faptul că anul trecut, datorită preocupării colectivelor din atelierele de proiectare uzinală, ponderea produselor noi și reproiectate a ajuns să reprezinte 68,8% din volumul producției realizate.

Eforturile pentru realizarea cu succes a prevederilor planului pe 1971—1975 s-au îngemănat cu cele consacrate pregătirii noului cincinal, al revoluției tehnico-stiințifice, atenția fiind concentrată asupra pregătirii atente a condițiilor îndeplinirii sarcinilor de plan și a angajamentelor pe anul 1976. Comitetele oamenilor muncii din unitățile industriale, bazându-se pe caracterul de continuitate dialectică între realizările de azi și cele de mâine, au întreprins multiple măsuri încă din toamna anului trecut pentru acoperi-

rea cu contracte a producției marfă, a necesarului de materii prime și materiale, pentru asigurarea, pregătirea și ridicarea calificării forței de muncă, pentru creșterea gradului de utilizare a capacităților de producție, asimilarea de produse noi, pentru sporirea productivității muncii și reducerea cheltuielilor de producție.

Aceste pregătiri atente erau cu atât mai necesare cu cât sarcinile planului pe anul 1976 la producția globală sînt mai mari cu 6,2% față de realizările anului 1975, la producția marfă cu 12,7%, iar la productivitatea muncii cu 7,6%. Cifrele tabelului nr. 1 demonstrează că se vor realiza ritmuri ridicate de creștere în primul rînd la producția întreprinderilor care fabrică produse de înaltă tehnicitate, cum ar fi instalațiile de automatizare, precum și în domeniul asigurării instalațiilor și utilajelor necesare creșterii resurselor de materii prime. Explicația scăderii productivității la întreprinderea de utilaje drumuri și poduri Otopeni o găsim în faptul că sarcinile de plan au fost corelate cu necesarul de reparații capitale și piese de schimb din sectorul respectiv, în condițiile în care, datorită măsurilor tehnico-organizatorice, productivitatea muncii crește cu 8%.

Este de menționat, totodată, valoarea deosebită a creșterii volumului total al exportului (19,5%), ceea ce presupune o preocupare majoră a comitetelor oamenilor muncii pentru asigurarea condițiilor necesare realizării și depășirii sarcinilor la producția marfă destinată exportului.

La ritmul de creștere al principalilor indicatori (producția globală, producția marfă și productivitatea muncii) la nivelul sectorului trebuie adăugate de fapt încă două procente, care reprezintă angajamentul colectivelor de oameni ai muncii asumat pe anul 1976, prevăzut să se obțină în totalitate pe seama depășirii planului la productivitatea muncii.

Desfășurarea normală a activității de producție, îndeplinirea ritmică, lună de lună, a sarcinilor presupune, ca o condiție de cea mai mare importanță asigurarea contractelor atât pentru aprovizionare, cât și pentru desfacere. Cunoașterea din vreme, cu mult înaintea începerii anului de plan, a sarcinilor a permis unităților să întreprindă acțiuni ferme pentru acoperirea cu contracte a producției marfă. La sfîrșitul lunii ianuarie, la nivelul sectorului, producția marfă pe trim. I era contractată în proporție de 85%, iar pe întregul an în proporție de 65%; în ceea ce privește exportul cifrele erau de 100%, respectiv de 81,4%.

Situația este diferită însă la nivelul întreprinderilor. Astfel, la întreprinderea de elemente pentru automatizare constatăm că pentru trim. I contractele erau încheiate în proporție de 100%, atât la intern cât și la extern, dar pe întregul an situația nu era tot atât de bună (92% din producția marfă era contractată la intern și numai 27,7% la extern). La o altă întreprindere care aparține de Centrala industrială de echipamente de telecomunicații și automatizare din cadrul M.I.C.M., respectiv la „Automatica“, volumul contractărilor se situa la un nivel mult mai scăzut. Evident, aici trebuie depuse eforturi concentrate atât de către întreprindere și centrală, cât și de minister pentru acoperirea sarcinilor de plan, pentru a se crea condiții favorabile realizării ritmice, lună de lună, trimestru de trimestru a planului. Credem că nu mai este cazul să subliniem importanța livrării la timp a unor produse de către Fabrica de elemente de automatizare și „Automatica“ pentru asigurarea intrării în funcțiune a unor noi capacități de producție, ca și asupra greutăților în lanț pe care le-ar provoca întârzierile în livrarea unor astfel de produse.

Dimensiunile realizării planului

CA REZULTAT al preocupării intense pentru asigurarea condițiilor tehnico-materiale necesare, în primele două luni ale anului toate unitățile industriale din cadrul sectorului au realizat planul producției industriale, depășirea pe sector fiind de 4,8%. Producția globală realizată în aceste luni este cu 13,3% mai mare decît cea realizată în aceeași perioadă a anului 1975 (tabelul nr. 2). De menționat că o serie de întreprinderi, cum ar fi „Automatica“ și întreprinderea de aparate de măsură și control Otopeni, au realizat întreaga depășire a planului pe seama creșterii productivității muncii, fapt ce a determinat ca la nivelul sectorului sporul de producție realizat pe seama acestui factor, față de perioada corespunzătoare a anului trecut, să fie de 92% față de 89,5% cât era planificat. O preocupare majoră a constituit-o realizarea planului la produsele urmărite pe plan central; în acest sens este de menționat faptul că planul la produsele industriei electrotehnice a fost depășit cu 4,6%, iar la produsele industriei electronice cu 0,1%.

Urmărirea atentă de către factorii de

Dinamica principalilor indicatori
(1976 față de 1975)

Tabelul nr. 1

Unitatea	Producția globală	Producția marfă	Export	Productivitatea muncii	Cheltuieli la 1000 lei	Indicele de încărcare a mașinilor unelte	Ponderarea produselor noi în totalul producției
Total sector	6,2	12,7	19,5	7,6	- 3,5	82,0	72,5
din care:							
Întreprinderea de foraje și lucrări geologice speciale	25,0	22,0	8,2	17,0	- 5,0	85,0	80,0
Automatica	12,8	6,5	137,5	16,0	-25	87,15	90,0
Întreprinderea de elemente pentru automatizare	2,3	19,0	12,5	6,5	+12,1	86,5	40,0
Întreprinderea de aparate de măsură și control Otopeni	3,2	41,0	11,3	11,0	+67,1	85,0	75,0
Întreprinderea de utilaje drumuri și poduri	-2,5	0	5,4	8,0	- 3,5	85,0	32,0

Tabelul nr. 2

Dinamica principalilor indicatori pe lunile ianuarie-februarie 1976 față de plan și față de perioada corespunzătoare a anului 1975

Unitatea	Producția globală		Producția marfă		Productivitatea muncii	
	Realizări		Realizări		Realizări	
	Față de plan 1975	Față de plan 1975	Față de plan 1975	Față de plan 1975	Față de plan 1975	Față de plan 1975
Total sector din care:	104,8	113,3	103,6	120,2	102,1	109,0
Întreprinderea de foraje și lucrări geologice speciale	106,8	117,0	113,7	116,2	105,9	114,2
Automatică	102,0	106,4	103,3	102,0	104,2	106,0
Întreprinderea de elemente pentru automatizare	100,1	102,3	100,1	105,0	100,1	114,3
Întreprinderea de aparate de măsură și control	102,6	101,3	102,3	103,0	103,1	102,1
Întreprinderea de utilaje drumuri și poduri	101,0	111,3	100,1	109,7	100,1	113,7

răspundere din întreprinderi, începând cu maistrii și terminând cu cadrele de conducere, a sarcinilor de plan zilnice, a permis cunoașterea operativă a greutăților, a problemelor ivite în rezolvarea acestora. În acest fel au putut fi luate grabnic măsuri care să ducă la înlăturarea stăvîlirii utilajelor din diferite cauze, fapt ce a determinat o creștere cu 20% a gradului de utilizare a mașinilor-unelte. La această creștere a mai contribuit și aplicarea în practică a măsurilor cuprinse în studiile de organizare a producției și a muncii efectuate de către comisiile pe domenii de activitate de pe lângă comitetele oamenilor muncii. De asemenea, în aceeași perioadă s-a organizat extinderea schimbului III, precum și dotarea cu utilaje necesare în vederea eliminării locurilor înguste (cum ar fi la „Automatica”. Întreprinderea de elemente de automatizare, Întreprinderea de utilaje drumuri și poduri), îmbunătățindu-se astfel fluxul tehnologic de fabricație.

Pe lângă aceasta s-au intensificat preocupările pentru extinderea cooperării între unitățile din cadrul sectorului. De pildă, la realizarea sarcinilor de plan ale I.A.M.C. Otopeni a fost extinsă cooperarea cu sectoarele de prelucrări mecanice ale Întreprinderii de elemente de automatizare și „Automatica” pentru urgentarea livrării în devans a unor produse. Pentru acoperirea capacității la raboteza cu masă mobilă Întreprinderea de mecanică poligrafică a extins cooperarea cu Întreprinderea poligrafică „13 Decembrie”, Întreprinderea de utilaje drumuri și poduri etc. Nu putem trece cu vederea însă și faptul că încă mai sînt unități al căror grad de utilizare al mașinilor-unelte se găsește sub media sectorului. În această situație se află Întreprinderea de elemente pentru automatizare, Întreprinderea de aparate de măsură și control Otopeni, unități la care deja se întreprind măsuri energice pentru îmbunătățirea folosirii mașinilor.

O altă pirghie utilizată în scopul atingerii nivelului planificate a constituit-o și preocuparea pentru asigurarea, pregătirea și calificarea cadrelor. După cum se cunoaște, anul 1975 a fost anul de încheiere a unui ciclu de ciclare și reciclare, fapt concretizat în creșterea pregătirii profesionale a cadrelor de bază. În acest sens este semnificativ faptul că încă din trimestrul IV al anului trecut ponderea muncitorilor acordanți care își realizează normele peste 105% reprezintă 47% din totalul acordanților din cadrul unităților industriale de pe raza sectorului. În în-

treprinderile „Automatica”, I.A.M.C. Otopeni, datorită complexității producției și faptului că în ultimii ani numărul mediu scriptic a crescut cu 30%, peste 25% din totalul acordanților nu și-au îndeplinit normele. Acest lucru impune o preocupare mai mare pentru creșterea eficienței cursurilor de calificare, a îndrumării la locul de calificare, a îndrumării la locul de muncă, a asigurării tuturor condițiilor necesare realizării de către fiecare muncitor a normelor de muncă.

O serie de acțiuni și măsuri cu caracter prioritar se impun la „Automatica” și la Întreprinderea de elemente pentru automatizare, în scopul eliminării unor dificultăți și al creării unor premise mai bune pentru îndeplinirea planului. Între altele ne referim la:

- intensificarea preocupării pentru scurtarea ciclurilor de fabricație și mărirea gradului de receptivitate în avizarea comenzilor și extinderea tipizării de elemente în domeniul electrotehnice și electronice;

- îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație prin trecerea de la tehnologia de produs la tehnologia de serie, compartimentele de concepție, plan, aprovizionare și desfacere concentrându-și activitatea pentru rezolvarea comenzilor la export;
- participarea la elaborarea documentației alături de tehnolog și întărirea activității de prospectare a piețelor de desfacere, prin folosirea pe scară largă a marketingului.

Alte măsuri, a căror introducere este prevăzută în perioada imediat următoare, vizează perfecționarea unor tehnologii, precum și asimilarea altora noi:

- introducerea și extinderea topirii metalelor prin curenți de inducție de înaltă frecvență (I.A.M.C. Otopeni), procedeul prin care productivitatea muncii crește de circa 5 ori;

- mecanizarea operațiilor de filetat, sertizat papuci de cablu, prelucrarea barelor pe prese metalice, precum și dotarea cu dispozitive tipizate pentru automatizarea transporturilor uzinale („Automatica”, Întreprinderea de elemente pentru automatizare);

- introducerea amestecurilor de formare cu silicat de sodiu, sau cu rășini furanice pentru executarea miezurilor pieselor turnate (Întreprinderea de utilaje drumuri și poduri), obținându-se reducerea cu 50% a adaosurilor de prelucrare.

ANUL 1976 DEȚINE, în cadrul acestui cîmp, un loc aparte, ca prim al unei perioade care se anunță încă de pe acum deosebit de rodnică. Este cât se poate de evident că îndeplinirea integrală a tuturor sarcinilor pe acest an va avea o importanță majoră pentru desfășurarea în continuare a unei activități eficiente. Înscriindu-se în eforturile întregului popor, oamnei muncii din întreprinderile analizate aduc o contribuție de seamă la progresul economic al țării.

Constantin PRODAN

secretar al Comitetului sectorului 1 al P.C.R.-București

DIN CRONICA ÎNTRECERII

- 5 000 tone cărbune, 700 tone oțel reprezintă bilanțul producției suplimentare obținute în primele două luni ale anului de către harnicul colectiv al minerilor din bazinul carbonifer Voivozi, județul Bihor. Buna organizare a muncii, extinderea automatizării, precum și dotarea unor abataje cu utilaje complexe de fabricație românească, de mare randament, sînt citiva din factorii care au concurat la obținerea acestui fructuos bilanț. O mențiune li se cuvine și minerilor din sectorul Vărzari, pe seama cărora sînt puse mai mult de jumătate din aceste realizări.

- Colectivul Combinatului chimic din Tirnăveni — una din cele mai vechi vetre ale chimiei românești — a rotunjit la 3 000 tone cantitatea de carbid elaborată și expediată peste prevederile de plan șantierei de construcții ale țării.

- Colectivele de muncă ale Centralei electrice de termoficare — Oradea au pulsat Sistemului energetic național, peste prevederi în această perioadă, cel de-al treilea milion kWh energie electrică. Energeticienii orădeni au economisit, totodată, o cantitate de combustibil suficientă pentru funcționarea pe durata unui schimb a tuturor instalațiilor centralei.

- Textilistele țesătoriei craiovene „Independența” au realizat în plus 8 000 mp țesături, în primele două luni ale anului, îndeosebi ca urmare a creșterii randamentelor războaielor și a celorlalte utilaje din dotarea întreprinderii. La rîndul lor, muncitoarele filaturii și țesătoriei tinerei fabrici de textile din Calafat au realizat o producție cu peste o cincime superioară prevederilor de plan ale perioadei amintite.

- Continuînd succesele din prima lună a anului, cînd au înregistrat însemnate sporuri de producție, chimiștii combinatului Ișalnița, autori ai chemării la întrecerea socialistă adresată colectivelor de profil din țară, au încheiat primele două luni ale anului cu o producție marfă suplimentară în valoare de 10 milioane lei. Succesul a fost înregistrat în condițiile depășirii nivelului planificat al productivității muncii cu mai mult de 2%. Au fost realizate suplimentar, între altele, îngrășăminte cu azot cu care se pot fertiliza 25 000 hectare.

- Colectivul Combinatului de lianți și azbociment Birsești — Tirgu Jiu a înregistrat o productivitate a muncii cu circa 4% superioară prevederilor de plan pe primele două luni ale anului. Pe această bază, cit și prin devansarea termenelor din graficele de atingere a parametrilor proiectați la noile linii tehnologice, el a livrat în plus beneficiarilor mai mult de 10 000 tone ciment, precum și însemnate cantități de alte sortimente de materiale de construcții.

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

O LATURĂ IMPORTANTĂ A ACTIVITĂȚII ECONOMICE, care polarizează tot mai mult atenția tuturor colectivelor din întreprinderi și centrale industriale în marea întrecere pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, o constituie aplicarea unor noi măsuri și metode eficiente pentru micșorarea continuă a cheltuielilor de producție și, îndeosebi, a celor materiale.

Acest lucru prezintă o importanță deosebită, ținând seama de implicațiile economice favorabile pe care le are pentru fiecare unitate în parte și pentru economia națională în ansamblul ei: prin gospodărirea și valorificarea judicioasă a materialelor prime și a materialelor scad, pe de o parte, cheltuielile la 1 000 lei producție-marfă, fapt ce se reflectă direct în realizarea de economii și beneficii peste plan, în ridicarea eficienței întregii activități a producției; pe de altă parte, fabricându-se din aceeași cantitate de materii prime și materiale un volum mai mare de produse, pot fi satisfăcute mai bine nevoile economiei naționale și cerințele la export.

În 1976 — primul an din actualul cincinal — este prevăzut ca nivelul cheltuielilor maxime la 1 000 lei producție-marfă să fie, în industria republicană, de 906,5 lei. Pentru îndeplinirea

acestei sarcini, un accent deosebit trebuie pus pe reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibil și energie electrică, pe creșterea gradului de valorificare a resurselor materiale. În acest sens, au fost aprobate pentru 1976, la nivel central, 7 500 norme de consum, cu 1 200 norme mai mult față de anul trecut, prin care se asigură cuprinderea integrală a consumurilor la principalele materii prime, materiale, combustibili și energie electrică utilizate în întreaga economie națională. Pe baza unor indici de consum mai judicios dimensionați și ținând seama de îmbunătățirea structurii producției, urmează să se economisească în 1976, comparativ cu anul trecut, 600 000 tone metal, 5,2 milioane combustibil convențional, 4,7 miliarde kWh energie electrică, 2,4 milioane mc masă lemnoasă, 410 000 mp piei naturale ș.a.

O investigație făcută recent de Revista economică, cu sprijinul Comitetului județean Hunedoara al P.C.R., în principalele întreprinderi din județ, ne-a prilejuit cunoașterea rezultatelor dobândite de acestea în cincinalul încheiat în direcția reducerii costurilor de producție, experiența acumulată, cit și obiectivele prioritare spre care își îndreaptă atenția în acest an pentru continuarea diminuare a cheltuielilor materiale.

Aportul diminuării consumurilor specifice

CAILE ȘI MIJLOACELE pentru reducerea cheltuielilor de fabricație, și în special a celor materiale, au fost și sînt diferite de la o unitate la alta, în funcție de specificul activității, de gradul lor de dotare tehnică. Urmărindu-se, pe baza sarcinilor date prin planul de stat, diminuarea cheltuielilor la 1 000 lei producție-marfă, trebuie spus că, în general, fiecare sarcinilor industriale a înregistrat, an de an, realizări remarcabile. Dar, reducerea acestor cheltuieli nu se situează peste tot la un nivel corespunzător condițiilor tehnico-materiale asigurate. Deseori, în dorința de a produce cit mai mult, de a realiza o producție cit mai larg diversificată, se pierde din vedere una din laturile cele mai importante ale activității, și anume: **cu ce cheltuieli se realizează produsul, la ce nivel de eficiență se utilizează materiile prime și materialele, consumul de muncă etc.** Așa stînd lucrurile, pare concludent de ce în mai toate întreprinderile hunedorene cuprinse în investigația noastră, una din principalele probleme spre care a fost și este mobilizat fiecare colectiv de muncă, o constituie reducerea cheltuielilor materiale.

În cincinalul 1971—1975 Combinatul siderurgic Hunedoara a realizat, peste plan, importante cantități de cocs, oțel și laminate, volumul producției globale fiind mai mare cu 1.363 miliarde lei. În același timp, cheltuielile materiale la 1 000 lei producție-marfă au fost micșorate cu 91 lei, iar beneficiile peste plan realizate au însumat circa 566 milioane lei. Pe ce căi a acționat colectivul acestei mari unități industriale pentru dobîndirea acestor succese?

În primul rînd, merită subliniată atenția acordată de către specialiștii combinatului, de cadrele de conducere, perfecționării organizării muncii, promovării de tehnologii înaintate, ridicării răspunderii formațiilor de lucru pentru respectarea rețetelor de fabricație și diminuarea consumurilor specifice. La toate unitățile combinatului au fost întocmite planuri de măsuri tehnico-organizatorice, înfăptuirea

lor fiind urmărită îndeaproape de cadrele de conducere. În sectorul aglomerare-furnale, prin măsurile aplicate (ciuruirea minereului mărunț de hematită, montarea de ciururi vibratoare în locul grătarilor fixe pentru evitarea introducerii cocului mărunț la furnale, creșterea temperaturii medii a aerului insuflat etc.), consumul de cocs pe tona de fontă a fost redus cu peste 18%.

Măsurile complexe luate în secțiile de oțelării (fabricarea de lingotiere invers conice, fără maselote metalice, utilizându-se în schimbul acestora plăci termoizolante, introducerea unui nou sistem de înzidire a oalelor de turnare în trepte, extinderea folosirii oxigenului la accelerarea procesului de elaborare a șarjelor de oțel și a prafului exoterm la turnarea oțelului aliat etc.) au permis sporirea cantității de oțel bun realizat în șarjă și pe fiecare cuplor Martin, reducerea consumului de lingotiere, energie, cheltuielile materiale diminuîndu-se, în perioada 1971—1975, între 60—120 lei pe tona de oțel.

Deosebite acțiuni au fost întreprinse și în secțiile de laminare. Prin determinarea lungimilor optime de șutare a profilurilor fasonate, de pildă, s-a reușit să se diminueze cu 10—15% volumul deșeurilor. La laminorul de semifabricate s-a introdus un sistem optim de măsurare a lungimii țagelilor, eliminîndu-se formarea de capete în proporție de circa 70%. La blumingul 1 300 s-a extins utilizarea serpentinului la protejarea vetrelor cuptoarelor a-dînci, reducîndu-se astfel consumul de metal prin ardere cu circa 0,1% etc.

Bune rezultate în direcția diminuării cheltuielilor materiale a dobîndit și **Întreprinderea forestieră de exploatare și transport Deva**. Elementul principal care a determinat mai ales, în 1975, obținerea unor însemnate economii, a fost **reducerea normelor de consum**. În planul de măsuri întocmit în acest scop pe cincinalul încheiat, au fost stabilite drept căi mai principale de acțiune reducerea normelor de consum la lăzi de cherestea, la cherestea, la doage etc. Dacă deșeurile de la prelucrarea cherestelei erau înainte arse în cazanele de abur tehnologice, începînd din 1975 acestea au fost folosite la fabricarea

P.F.L. Aceste măsuri, cit și altele, au permis obținerea, numai în 1975, a unui volum de economii materiale care se ridică la peste 3,5 milioane lei.

Deși nu spectaculoase ca sume absolute, sînt meritorii și rezultatele obținute de colectivul de muncă la **Exploatarea minieră Deva**. Aici, ca urmare a introducerii unor noi metode de extracție a minereurilor, îmbunătățirea normelor de consum de materiale (lemn de mină, plasă de sîrmă, oțel pentru sfredele etc), sporirea producției și productivității muncii a fost economisită, în 1975, la cheltuieli totale suma de peste 2 milioane lei.

Cînd ceea ce se economisește

cu o mină, se risipește cu două..!

DACĂ SPIRITUL DE BUNI GOSPODARI caracterizează multe colective de muncă hunedorene, sînt, din păcate, și unele care nu numai că nu se încadrează în propriile prevederi de consumuri specifice, ci consumă mai mult, aducînd astfel daune atît economiei județului, cit și economiei naționale. De fapt, activitatea acestora poate fi asemănată cu zicala populară careia „ceea ce se economisește de cître unii cu o mină se risipește de cître alții apoi cu două”.

Pe ansamblul județului Hunedoara s-a obținut peste plan, în cincinalul 1971—1975, la capitolul beneficii, suma de peste 566 milioane lei. Dacă avem însă în vedere faptul că numai Combinatul siderurgic a reușit să-și depășească prevederile la acest indicator cu circa 566 milioane de lei, rezultă o diferență serioasă (o diminuare a beneficiilor la nivelul județului), nemaiadăugînd și realizările în acest domeniu ale altor unități. De unde această diferență?

Principalul „beneficiar” al acestor beneficii, cel care a diminuat masiv volumul realizărilor pe ansamblul județului, este **Combinatul carbonifer din Valea Jiului**. Prin faptul că anii cincinalului încheiat realizarea planului fizic s-a situat sub nivelul sarcinilor, că indicatorul de productivitate a muncii nu a fost îndeplinit, că s-au depășit sistematic, aproape în

toate exploatarile, consumurile specifice de lemn de mină, armătură metalică, combustibil, piese de schimb etc., cheltuielile totale la 1 000 lei producție-marfă au fost mai mari în medie cu 26 lei, iar cele materiale cu 4 lei. Pe ansamblul combinatului, nivelul beneficiilor s-a situat cu mai bine de 300 milioane lei sub sarcinile planificate.

Un alt exemplu. În anii cincinalului trecut, la **Exploatarea minieră Deva** normele de consum au avut, în general, o evoluție favorabilă, în sensul că ele au fost în bună măsură micșorate. În schimb, la mina Muncel și Uzina de preparare — unități componente ale acestei exploatare — unele norme de consum (îndeosebi la lemn de mină foios și rășinos, oțel pentru sfredele, bare căptușeli, bile oțel etc.) au marcat o creștere cu mai bine de 135 lei la 1 000 lei producție-marfă. De aici concluzia: **colectivele de întreprinderi nu trebuie să se mulțumească cu rezultatele globale, care pot ascunde, adesea, unele deficiențe, ci să urmărească perseverent ca normele de consum să fie diminuate la toate compartimentele și unitățile ce-i aparțin, găsind în acest sens soluțiile cele mai corespunzătoare.**

În alte locuri, cum este cazul la **Întreprinderea mecanică de material rulant din Simeria**, cheltuielile la 1 000 lei producție-marfă au fost depășite în 1975 cu peste 11 lei, suma totală echivalând cu costul reparației a peste 170 de vagoane de marfă. Desigur, la aceasta au contribuit și unele cauze obiective, în sensul că, pe de o parte, vagoanele intrate în reparații au avut un grad mai mare de deteriorare decât cel inițial stabilit, iar pe de altă parte, ponderea vagoanelor care au depășit cheltuielile planificate a fost foarte mare. Din această cauză s-au consumat în plus peste 500 mc de lemn. Puteau fi dacă nu înlăturate în întregime, cel puțin diminuate, aceste cheltuieli suplimentare? Hotărît că da. Dar măsuri în acest sens au fost luate cu multă întârziere. Printre altele, s-a hotărît ca la vagoanele aflate în reparație, să se monteze podele îmbinate, să fie reutilizate porțiunile bune din podelele vechi, precum și capetele bune de la scindurile noi etc.

În valorificarea rezervelor interne o mare contribuție aduce inițială creatoare a maselor, preocuparea acestora de a găsi modalități de valorificare mai bună a materiei prime sau materialelor. Este cazul **Întreprinderii de blănuri Orăștie**. Înainte, de pildă, deșeurile de blană sub 4 cm² se aruncau pur și simplu. Era o pierdere care afecta destul de mult costurile producției. Din luna iulie 1975 s-a introdus o nouă tehnologie de valorificare a acestor deșeuri, în sensul că de pe ele se recuperează lina sub formă de scamă, care se valorifică în industria textilă. Pe această cale, întreprinderea a valorificat în 1975 o cantitate de produse secundare care s-a ridicat la peste 150 000 lei. Tot pentru micșorarea deșeurilor și utilizarea mai rațională a semifabricatelor din piei de ovine s-a introdus, în semestrul II al anului trecut, sistemul de croire combinat — haine, veste, căciuli și mănuși pentru bărbați, femei și copii.

Ceea ce afectează într-o proporție mai mare sau mai mică costurile de producție în unele întreprinderi sînt **rebuturile**. În 1975 de exemplu, la Întreprinderea „Victoria” Calan s-au înregistrat pierderi din rebuturi în valoare de câteva sute de mii de lei.

Deși într-o proporție mai mică, rebuturi se consemnează și la Întreprinderea mecanică de reparații a utilajului minier Petro-

șani, Întreprinderea de reparații material rulant-Simeria etc. Aplicarea unor tehnologii care să ducă la diminuarea procentului de rebuturi, întărirea răspunderii la toate eşaloanele și la toate fazele procesului de producție, încît să fie respectate condițiile de calitate — iată o rezervă internă importantă de reducere a costurilor de producție.

Noi acțiuni în sprijinul ridicării eficienței economice

CA ȘI CELELALTE COLECTIVE DE MUNCĂ DIN ȚARĂ și cele din întreprinderile cuprinse în investigația noastră din județul Hunedoara au început noul an de muncă — primul din actualul cincinal — cu hotărîrea fermă de a dezvolta succesele cincinalului trecut, de a înscrie noi realizări pe linia sporirii producției materiale și ridicării eficienței economice. Unele din ele, cum ar fi cele de la Combinatul siderurgic — care a lansat chemarea la întrecerea pe 1976 tuturor colectivelor de muncă din industria metalurgică — și-au formulat o serie de angajamente mobilizatoare. Între altele, colectivul respectiv se angajează ca prin aplicarea unui complex de măsuri tehnico-organizatorice să economisească, în 1976, față de normele de consum: 2 000 tone cocs metalurgic, 4 000 tone metal, 1 500 tone cărămizi refractare și 5 000 tone combustibil convențional. Toate acestea se vor concretiza în reducerea cheltuielilor totale la producție-marfă cu 12 milioane lei, din care cheltuielile materiale cu 10 milioane lei, precum și în realizarea de beneficii suplimentare în valoare de 15 milioane lei. Că acțiunile prevăzute în acest scop dau roade bune, ne-o dovedesc rezultatele obținute în cele 2 luni care au trecut din acest an: au fost realizate peste plan mai bine de 20 mii tone produse siderurgice (din care numai oțel peste 11 mii tone) și au fost economisite circa 2 milioane lei prin diminuarea consumurilor specifice.

Programe mobilizatoare care privesc, deopotrivă, creșterea producției, concomitent cu reducerea cheltuielilor pe tona de cărbune extras, și-au stabilit și fiecare exploatare minieră din Valea Jiului. Între altele, prin aplicarea unor tehnologii de înaltă productivitate, mecanizarea principalelor activități în exploatare, consumurile specifice (lemn de mină, armături metalice, piese de schimb, combustibili etc.) vor scădea simțitor față de 1975, asigurându-se astfel reducerea costurilor pe tona de cărbune extras. Dealtfel, trebuie spus că în cele 2 luni ce au trecut din 1976, minierii din Valea Jiului (în special cei de la Vulcan, Lupeni și Aninoasa) și-au depășit sarcinile de plan cu aproape 10 000 tone cărbune, realizând, totodată, circa 1,5 milioane lei economii.

Sarcini importante pe linia reducerii cheltuielilor de producție, mai ales a celor materiale, revin și celorlalte colective de muncă. Astfel, la Întreprinderea forestieră de exploatare și transport Deva, cheltuielile materiale la 1 000 lei producție-marfă urmează să scadă în acest an cu 40,10 lei, la Întreprinderea de blănărie „Vidra”—Orăștie cu 2,4⁰/₁₀, la Exploatarea minieră Deva cu 2,80⁰/₁₀, iar la Întreprinderea mecanică de material rulant Simeria urmează să se realizeze economii la cheltuielile materiale de peste 650 000

lei. Peste tot în aceste întreprinderi, 1976 constituie un an cu sarcini mult mai mobilizatoare atît din punct de vedere cantitativ, calitativ, cît și în direcția sporirii eficienței economice. **Cheltuielile materiale în aceste unități au fost reduse în primele 2 luni ale anului între 2—5⁰/₁₀ față de prevederi.**

Făcînd obiectul unor largi analize pe locuri de muncă, secții și compartimente, pentru înfăptuirea sarcinilor de diminuare a costurilor de producție, colectivele de muncă hunedorene și-au formulat, totodată, planuri de măsuri tehnice și organizatorice, fiecare obiectiv prevăzut fiind eşalonat pentru înfăptuire pe etape. Principalul constă acum ca cei răspunzători cu aplicarea măsurilor stabilite să urmărească îndeaproape termenele, să nu admită nici o abatere de la acestea.

Este greu — și nici nu este cazul — să ne oprim asupra tuturor măsurilor stabilite. Ne vom rezuma să redăm din acestea doar cîteva, cu intenția de a marca, mai ales, direcțiile principale în care se va acționa. Vom începe și de astă dată cu Combinatul siderurgic Hunedoara, ținînd seama de ponderea ce o are această mare unitate în economia județului și de sarcinile mari ce-i revin în 1976, atît pe linie de producție, cît și pe cea de diminuare a cheltuielilor materiale. Astfel, la aglomerare-furnale, se va acționa, printre altele, în direcția reglării regimului de ardere a combustibilului gazos, menținerea unor temperaturi optime a aerului cald insuflat și a unor nivele corespunzătoare ale presiunii gazului la gura de încărcare a furnalelor, toate acestea urmărînd **reducerea consumului de cocs**. La oțelării se vor asigura lingotiere de 2,2 tone necesare oțelării electrice și oțelării Martin, în vederea **recuperării restului de oțel** rezultat după terminarea turnării, **creșterea gradului de pregătire a fierului vechi** (sortare și balotare), în scopul reducerii pierderilor prin ardere, **extinderea folosirii prafului exoterm la turnarea oțelului etc.** La laminatoare, urmărirea permanentă a scoaterii de metal pe mărci și tipuri de lingouri prin calculatorul electronic de proces, stabilirea lungimii optime de șutare a laminatelor, definitivarea tehnologiei pentru funcționarea cuptoarelor cu propulsie pentru încălzirea țagelilor, pentru a se micșora astfel pierderile de metal prin oxidare etc.

La Întreprinderea forestieră de exploatare și transport Deva, în planul de măsuri tehnico-organizatorice s-a prevăzut între altele: introducerea unui uscător artificial de frize la unitatea din Orăștie, ceea ce va avea drept efect eliminarea pierderilor cu 40⁰/₁₀ și a unor minigatere care vor înlocui circularele clasice, fapt ce va diminua consumurile cu 765 mc cherestea. La Întreprinderea „Victoria” Calan, la Exploatarea minieră Deva, au fost stabilite, de asemenea, măsuri concrete care vizează reducerea rebuturilor, economisirea unor materii prime, combustibili etc.

AȘADAR, un larg evantai de preocupări, materializate în planuri ferme de măsuri tehnice și organizatorice, menite să antreneze masele largi la înfăptuirea obiectivelor stabilite, la găsirea de metode și soluții care să creeze premise favorabile valorificării largi a rezervelor din fiecare întreprindere privind reducerea costurilor de producție, mai ales pe calea diminuării accentuate a normelor de consum de materii prime și materiale.

V. BOESCU
L. ȚINTEA

CONSTITUIREA ȘI UTILIZAREA RESURSELOR DE FINANȚARE A INVESTIȚIILOR

IN CELE CE URMEAZĂ ne propunem a-bordarea citorva aspecte ale modului de manifestare a raportului dintre centralism și autonomie în constituirea și utilizarea resurselor de finanțare a investițiilor. Avem în vedere faptul că însăși rațiunea de a fi a unităților economice este de a satisface cerințele nevoii sociale în contextul utilizării eficiente a fondurilor cu care au fost înzestrate, prin asigurarea unor efecte pozitive multiplicatoare, atât la scara unității cit și pe ansamblul economiei naționale.

Constituirea resurselor necesare finanțării investițiilor are loc în cadrul fondului național de dezvoltare economico-socială. Mai precis, la nivelul unităților economice se constituie fondul propriu de dezvoltare, din amortizare, din beneficii și din alte resurse. Resursele respective, deși înglobate în fondul la care ne-am referit, se constituie după norme diferite. Se poate constata că în mod deosebit numai resursele provenind din amortizare au un cadru unitar și general de constituire prevăzut de Legea nr. 62/1968 privind amortizarea fondurilor fixe, precum și cele care provin din lichidarea fondurilor fixe.

Beneficiile concură la formarea resurselor de finanțare a investițiilor în mod diferențiat de la o unitate economică la alta. Prelevarea unei părți din beneficiile unității economice pentru nevoi de investiții are un dublu scop. Pe de o parte se asigură resurse necesare rambursării ratelor scadente la împrumuturile angajate anterior, pentru investiții sau lucrări de mică mecanizare, iar pe de altă parte se asigură formarea unui fond pentru realizarea — din beneficii — a unor lucrări de investiții viitoare.

În afara resurselor la care ne-am referit, realizarea investițiilor în unitățile economice atrage, după caz, și mobilizarea unor resurse împrumutate pe termen lung și a unor alocații bugetare.

De subliniat este faptul că în timp ce primele categorii de resurse (din amortizare, din lichidarea fondurilor fixe, din beneficii) se constituie în contul unității cu statut de centrală pe măsura formării lor, celelalte categorii, respectiv resursele împrumutate sau alocate de la buget se constituie numai ca resurse complementare în raport cu necesitățile rezultate din planul de finanțare și creditare a investițiilor și numai pe măsura realizării planului de investiții. Cit privește decizia de investiții, aceasta este destul de stratificată sub aspectul competențelor, în cea mai mare măsură revenind însă unor organe centrale.

Având în vedere locul verigilor de bază, al unităților economice, în contextul fiecărei ramuri și al economiei naționale în ansamblu, ținând seama de cerințele gestiunii economice în funcție de care trebuie să evolueze aceste unități, credem că raportul centralism-autonomie poate fi susceptibil de îmbunătățire, evident, în același context al asigurării eficienței folosirii resurselor și fără a deteriora corelațiile impuse de echilibrul economic și financiar la nivel micro și macro economic.

Referindu-ne la problemele constituirii și utilizării resurselor de finanțare a investițiilor, apreciem că îmbunătățirea raportului dintre centralism și autonomie este nu numai necesară, dar și justificată. În acest sens trebuie avută în vedere însăși asigurarea cadrului real de formare a fondului propriu de dezvoltare din unitățile economice, așa cum se statuează în Legea finanțelor. De aceea, **apreciem** că este necesar ca autonomia unităților economice pe linia opțiunilor și chiar a deciziilor

de investiții, precum și în ceea ce privește constituirea și utilizarea unor resurse corespunzătoare în acest scop — trebuie corelată cu conținutul fondului propriu de dezvoltare, cu parametrii de volum și structură a acestui fond. Desigur, în acest caz s-ar putea ridica noi probleme. Mai întâi, faptul dacă întreaga amortizare realizată într-o unitate economică ar trebui inclusă în fondul propriu de dezvoltare? Apoi, cit din beneficiu sau din alte resurse ar urma să se afecteze pentru formarea acestui fond? Dacă resursele mobilizate ar trebui reportate de la o perioadă de gestiune la alta? Care ar fi investițiile care ar trebui finanțate din acest fond?

Reflectând asupra acestor probleme încercăm să ne exprimăm unele puncte de vedere cu privire la modul de abordare și rezolvare a lor.

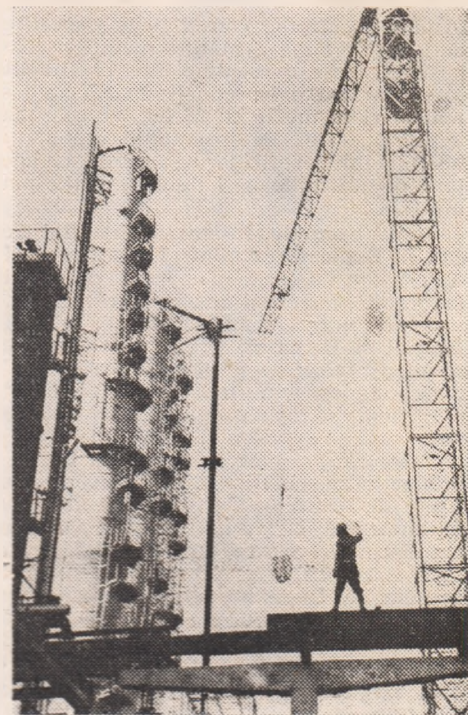
1. Pornind de la faptul că crearea resurselor de finanțare a investițiilor în unitățile economice decurge ca un proces care manifestă o relativă independență față de parametrii procesului de realizare a investițiilor în aceeași unitate, se creează premisele unor fluxuri financiare între unități și buget sau în sens invers. Prin existența acestor fluxuri financiare între unitate economică și stat se stabilește o corelație pe principiul bugetului net, pentru perioada de plan. Dar în acest caz fondul propriu de dezvoltare apare doar ca formă distinct de alte fonduri însă nu și în conținut. Credem că fondul propriu de dezvoltare trebuie să fie creat ca atare, distinct de celelalte fonduri care se creează la niveluri superioare prin aplicarea unui sistem de cote asupra amortizării, beneficiului, precum și din alte resurse constituite în unități economice (sumele din lichidarea fondurilor fixe).

2. Pentru asigurarea autonomiei întreprinderii în utilizarea resurselor constituite, considerăm că fondul propriu de dezvoltare ar trebui să se raporteze de la un an la altul, în cazul în care nu a fost utilizat în anul de plan. Prin aceasta, la resursele astfel constituite ar fi utij să se bonifice dobânzi în funcție de volumul și durata păstrării lor în cont la bancă, iar în perioada respectivă ar putea servi ca sursă generală de creditare.

3. Prin separarea sub aspectul cotei de constituire în volum, uneori din aceeași sursă a fondului propriu de dezvoltare, de fondul central sau local de dezvoltare economică-socială, structurarea investițiilor în: investiții din fondurile statului și investiții din fondurile unităților credem că și-ar găsi cadrul real de abordare.

Legat de aceasta apreciem că opțiunile și deciziile de investiții ar trebui să fie stabilite la niveluri diferite după natura resurselor din care se finanțează și după gradul în care investițiile respective produc modificări în structura economiei naționale, a ramurilor sau a unităților economice.

4. Fondul propriu de dezvoltare ar trebui să înglobeze numai o parte din resursele de finanțare a investițiilor și a producției care se creează în unitățile economice. În schimb utilizarea lui în condițiile unei autonomii a unității credem că ar stimula folosirea lui pe destinații prioritare reieșite din înseși condițiile concrete în care evoluează economia unității și în mod deosebit pentru modernizări, introducerea progresului tehnic. Suplimentarea necesităților de resurse necesare investițiilor credem că ar trebui să aibă loc pe calea creditului bancar, atunci când oportunitatea unei lucrări este nemijlocit justificată, iar resursele constituite în cadrul fondului

propriu de dezvoltare nu sint suficiente în anul de referință.

5. Delimitarea investițiilor după importanța lor ar permite, în același timp, o delimitare a sferii de manifestare a opțiunilor și de luare a deciziilor, precum și a resurselor necesare.

În mod deosebit considerăm oportună structurarea investițiilor astfel:

a) Investiții de importanță națională, în care s-ar cuprinde obiectivele investițiilor noi, productive sau social-culturale, care au nu numai valoarea ridicată, dar au un rol deosebit sub aspect economic și social-politic și care produc modificări ale structurii economice în ansamblu. Aceste lucrări de investiții ar trebui, după părerea noastră, finanțate din fondul central de dezvoltare economico-socială, iar decizia de investiții ar trebui luată, evident, la nivel macro economic.

b) Investiții de ramură, în care s-ar cuprinde lucrări de investiții noi, precum și reutilările și modernizările de ansamblu, din cadrul ramurii. Opțiunea și decizia pentru aceste investiții credem că ar trebui să aparțină titularilor de investiții, iar resursele de finanțare a lor ar trebui să provină din fondul central sau local de dezvoltare economico-socială, în funcție de subordonarea unităților din cadrul ramurii.

c) Investiții proprii ale unităților economice, în care s-ar cuprinde lucrările de reutilare, modernizare, dezvoltare la unitățile economice existente și achizițiile de utilaje, pentru care opțiunea și decizia de investiții ar urma să aparțină întreprinderii, iar finanțarea ar trebui să aibă loc pe seama fondului propriu de dezvoltare, iar în parte din credite pe termen mijlociu și lung.

Opiniile exprimate, vizând stabilirea unui raport mai echitabil între centralism și autonomie cu privire la constituirea și utilizarea resurselor de finanțare a investițiilor nu sint contrare necesității și posibilității cuprinderii tuturor investițiilor în planul național unic. În context, avem în vedere dozarea corespunzătoare a răspunderilor la niveluri diferite, antrenarea tuturor verigilor organizatorice din economie la formularea opțiunilor și luarea deciziilor de investiții în funcție de importanța lor și constituirea și utilizarea corespunzătoare a resurselor în condiții de eficiență.

dr. Lazăr CISTELCAN
Cluj-Napoca

CONDOCERE ORGANIZARE

ORGANIZAREA RAȚIONALĂ A MUNCII ÎN TOATE CELE TREI SCHIMBURI (II)

FĂRĂ INDOIALĂ că focalizarea eforturilor spre creșterea gradului de utilizare a potențialului tehnic și uman din dotare trebuie să aibă și are ca „rațiune nr. 1” și fundamentală finalitate obținerea acelor producții suplimentare menite să „acordeze” cu tot mai multă eficacitate gama preocupărilor producătorilor cu necesitățile în accelerată creștere ale beneficiarilor. Eficiența la utilizator, însă, se cere cât mai complex corelată cu cea din unitățile care realizează respectivele produse.

În acest context, analiza problemelor de „organizare a organizării” și a conducerii procesului de creștere a coeficientului de schimburi trebuie să aibă drept coordonată cardinală eficiența cu care aceste activități se desfășoară. Cit, dar mai ales „cum” trebuie realizată acțiunea de generalizare a schimbului II și de extindere a schimbului III au devenit întrebări de loc de neglijat ale eficienței în cincinalul revoluției tehnico-științifice.

Un singur răspuns, atotcuprinzător, este desigur greu de oferit. Ancheta noastră (inaugurată în numărul trecut) și-a propus de această dată să se oprească cu prioritate asupra laturilor calitative

implicate de perfecționarea activității productive desfășurată în cadrul schimburilor.

În acest număr :

■ Productivitatea pe schimb — ritmuri înalte în dinamică

■ De ce decalaje de productivitate de la schimbul II la schimbul III ?

■ Depășirea numărului planificat de lucrători sau „când creșterea productivității poate fi semnal de alarmă”

■ Sensul „unic” al unei inegalități în 1971—1975 : creșterea producției > creșterea numărului de lucrători.

De la doi indicatori la semnificații multiple

NE-AM PROPUS să semnalăm „punctele fierbinți” ale calității organizării și conducerii activității desfășurate în cadrul schimburilor pornind de la o analiză în dinamică a experienței acumulate în acest sens în întreprinderile care au constituit eșantionul anchetei. Observațiile făcute cu acest prilej reprezintă, de fapt, tot atâtea sugestii pentru acțiuni necesare în perspectivă, care să contribuie efectiv la perfecționarea muncii în schimburi. Din gama indicatorilor ce caracterizează modul de desfășurare a activității productive, ancheta noastră a evidențiat în primul rând evoluția „productivității muncii” și a „numărului mediu scriptic de lucrători” în întreaga perioadă 1971—1975. Ne-am oprit la „numărul mediu scriptic de lucrători” deoarece am urmărit ca, alături de muncitori, să fie evidențiat și efortul celorlalte categorii de personal care, de altfel, contribuie efectiv la buna desfășurare a activității în întreprindere. Analiza a fost efectuată la început separat pentru schimbul II și schimbul III, iar apoi au fost realizate diferite corelări. Au fost alese spre exemplificare câteva situații din anumite întreprinderi, prezentate în grafice. Rezultatele ?

1 O primă observație este aceea că, atît în schimbul II cît și în schimbul III, indicatorul productivitatea muncii înregistrează în dinamică, la nivelul întregului eșantion, creșteri în ritm alert în 1975 față de 1971. Din exemplele prezentate creșteri însemnate în această perioadă se înregistrează, spre exemplu, la Combinatul de prelucrare a lemnului Focșani, la întreprinderea de mașini-unelte și agregate — București ș.a.

Desigur, sporirea producției este o realizare însemnată pentru fiecare colectiv, acțiune a cărei continuare și amplificare reprezintă o cerință esențială a cincinalului revoluției tehnico-științifice. Analiza se cere însă continuată, deoarece

nu este indiferent dacă această creștere oglindește o eficiență sporită reală izvorită din eforturile depuse de colectivul din întreprindere sau ea se realizează doar pe seama sporirii numărului mediu scriptic de lucrători, uneori cu mult peste prevederile de plan.

2 În multe cazuri, în dinamică, indicatorul „numărul mediu scriptic de lucrători” înregistrează într-adevăr unele sporuri în anul 1975 față de 1971. (graficul nr. 1 și nr. 3). Sînt însă creșteri normale, prevăzute în plan, corespunzătoare sarcinilor mult sporite, ce revin în dinamică acestor întreprinderi, mării capacității lor de producție prin extinderile sau noile obiective

- DINAMICI — DIAGNOZE — TENDINTE
- O „RADIOGRAFIE” a schimbului II și III
- STRATEGIA creșterii coeficientului de schimburi

construite. Au existat, însă, în cincinalul 1971—1975 și altfel de situații, e drept puține la număr. Ele pot fi localizate la întreprinderea de prelucrare a lemnului Cluj-Napoca, întreprinderea mecanică de mașini și utilaj-minier Baia Mare, întreprinderea „7 Noiembrie” Craiova, întreprinderea de piese auto-Sibiu, unde, în 1974 de pildă, numărul mediu scriptic planificat de lucrători a fost depășit.

3 Corelînd ritmurile anuale de creștere înregistrate în perioada 1971—1975 rezultă că, în întreprinderile analizate, dinamica producției devansează în general sporurile numărului mediu scriptic de lucrători, afirmație valabilă atît pentru schimbul II cît și pentru schimbul III. La nivelul unităților selecționate, reprezentarea grafică arată clar acest lu-

cro. Iată deci că în întreprinderile analizate, introducerea și extinderea muncii în schimburi s-a desfășurat — din acest unghi de vedere — cu eficiența corespunzătoare pe ansamblul celor două schimburi.

4 O analiză atentă a graficului nr. 5 evidențiază astfel faptul că deși în creștere accentuată în dinamică, productivitatea muncii pe schimbul III se situează (uneori la nivele demne de mai multă atenție) sub nivelul celei înregistrate în schimbul II. Graficul ilustrează faptul că asemenea situații se întîlnesc la întreprinderea mecanică Codlea, întreprinderea „Acumulatorul” București, întreprinderea mecanică de utilaj tehnologic Moreni etc. Trebuie remarcate însă și eforturile susținute, incununate de succes, depuse în unele întreprinderi (Combinatul de prelucrare a lemnului Focșani, întreprinderea de utilaj chimic Făgăraș) pentru a se realiza o apropiere sensibilă în dinamică între nivelurile productivității muncii în schimbul II și III.

5 Pentru o prezentare mai complexă a situației a fost realizată și o comparație între nivelul productivității muncii pe lucrător și pe muncitor în cadrul fiecărui schimb (graficul nr. 6). Se poate remarca cu ușurință că în întreg cincinalul 1971—1975 în toate întreprinderile analizate și în fiecare schimbă productivitatea muncii pe muncitor este superioară celei înregistrate pe lucrător. Această observație se cuvine însă corelată în mod necesar și cu altele. În principal, este vorba de influența favorabilă în dinamică a aplicării unui șir întreg de măsuri care vizau perfecționarea activității de organizare și conducere a întreprinderilor industriale. Este evidentă în acest sens tendința generală și accentuată de apropiere în dinamică a nivelurilor productivității între cele două categorii de lucrători.

O mențiune specială se cuvine făcută influenței favorabile în acest sens pe care au avut-o hotărârile Decretului 162/1973. Prin perfecționările organizatorice sub-

SCHIMBUL II

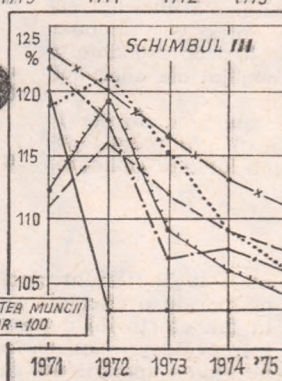
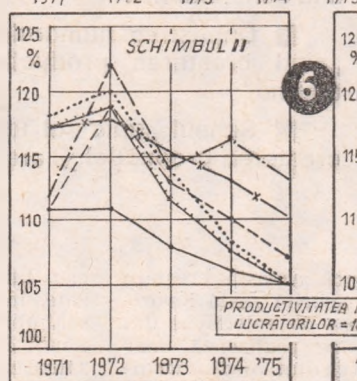
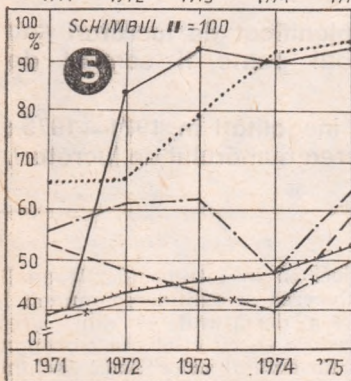
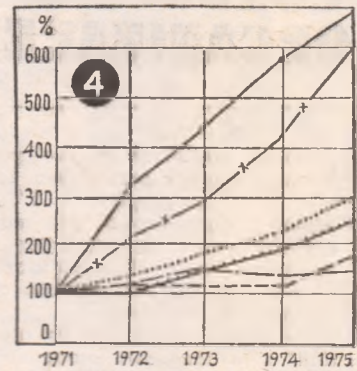
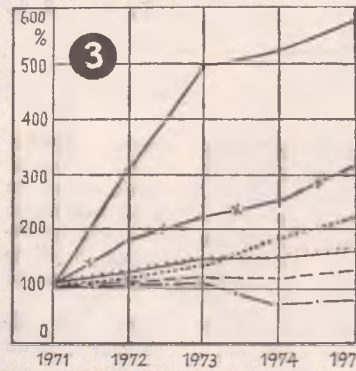
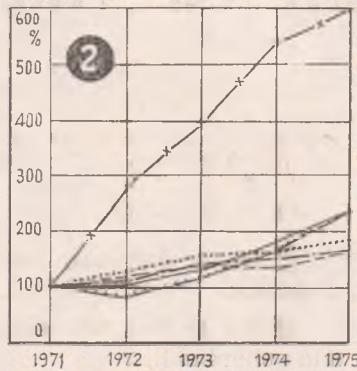
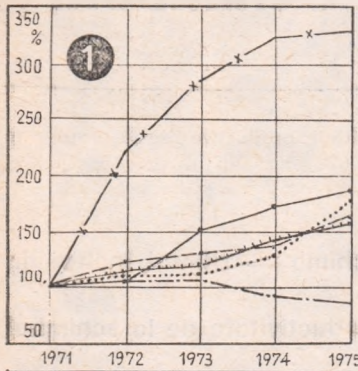
SCHIMBUL III

Numărul mediu scriptic anual de lucrători

Producția obținută

Numărul mediu scriptic anual de lucrători

Producția obținută

- ÎNȚREPRINDEREA DE UTILAJ CHIMIC-FĂGĂRAȘ
- COMBINATUL DE PRELUCRAREA LEMNULUI - FOȘANI
- ÎNȚREPRINDEREA MECANICĂ-CODLEA
- x— ÎNȚREPRINDEREA DE MAȘINI-UNELTE ȘI AGREGATE - BUCUREȘTI
- · — ÎNȚREPRINDEREA MECANICĂ DE UTILAJ TEHNOLOGIC - MORENI
- ÎNȚREPRINDEREA „ACUMULATORUL” - BUCUREȘTI

Productivitatea muncii în schimbul III față de cea din schimbul II

Productivitatea muncii muncitorilor față de productivitatea muncii lucrătorilor

DINAMICA UNOR INDICATORI AI EFICIENȚEI ACTIVITAȚII ÎN CADRUL SCHIMBURILOR, ÎN CINCINALUL 1971—1975

stanțiale aduse, în urma aplicării acestora, anul 1973 reprezintă un adevărat „moment de cotitură” și în apropierea sensibilă a nivelurilor de productivitate atinse de lucrători și muncitori în cadrul fiecărui schimb.

Factorii acceleratori: ierarhizări...

PE BAZA BOGATEI EXPERIENȚE acumulate în cincinalul 1971—1975 și ținând seama de obstacolele întâlnite, specialiștii care au participat la anchetă au conturat principalele direcții de acțiune necesare în continuare pentru realizarea cu eficiență sporită a acțiunii de generalizare a schimbului II și extindere a schimbului III.

Principalul grup de probleme care a captat atenția l-a constituit „Asigurarea tuturor condițiilor tehnico-materiale și umane necesare”. Dat fiind că unele probleme privind asigurarea forței de muncă au mai fost dezbătute, le vom completa cu acest prilej subliniind faptul că în rezolvarea problemei „Asistenței tehnice” principala direcție de acțiune desemnată de specialiști ca prioritară necesară a fost „Întărirea disciplinei în muncă la toate nivelurile”. O asemenea măsură apare ca deosebit de necesară la fiecare loc de muncă, deoarece creează condiții propice și asigură, totodată, valorificarea într-un grad tot mai înalt a rezervelor interne. Această măsură este urmată, pe locul II, de „Programarea rațională a producției pe schimburi” și de „Asigurarea corespunzătoare cu materiile prime și materiile necesare în toate schimburile”.

În fine, „Asigurarea condițiilor tehnico-

materiale propriu-zise” necesare a reprezentat o altă direcție de concentrare a opiniilor în vederea definirii acțiunilor prioritare ce trebuie avute în vedere pentru ca acțiunea de generalizare a schimbului II și extindere a schimbului III să dobândească eficiența scontată. Care dintre ele au ocupat primele locuri?

În prim plan s-a situat „Întreținerea, revizuirea și repararea la timp a mașinilor și utilajelor”, urmat pe locul II de „Îmbunătățirea utilizării intensive a capacităților de producție”. Pe locul III a fost apreciată ca necesară „Îndeplinirea exemplară a planului de investiții”. Specialiștii apreciază deci că atât factorii intensivi cât și cei extensivi de utilizare a capacităților de producție trebuie mai bine puși în valoare, într-un ansamblu organizatoric perfecționat pentru realizarea unei folosiri corespunzătoare a puterii și modernei zestre tehnice cu care sînt dotate unitățile noastre productive.

...și implicații pe plan social

UN ALT MARE GRUP DE PROBLEME de o deosebită importanță în mărirea coeficientului de schimburi în întreprinderile analizate îl constituie cele de ordin social. În rezolvarea lor favorabilă în viitor o preocupare deosebită trebuie să o constituie — în opinia specialiștilor — în primul rînd „Asigurarea unei aprovizionări cit mai corespunzătoare a lucrătorilor”, prin „organizarea de magazine cu orar de noapte în apropierea unității”. La loc de frunte se situează „Dezvoltarea corespunzătoare a rețelei de creșe, grădinițe și cămine de copii, al cărui program

să fie corelat cu desfășurarea schimbului de lucru”. Fără îndoială, cele menționate — alături de „Asigurarea în mai mare măsură a spațiilor de locuit corespunzătoare pentru muncitorii ne-localnici și pentru cei tineri și nefamiliști”, problemă menționată pe locul III — reprezintă aspecte deosebit de importante a căror rezolvare operativă este de natură să faciliteze o accelerată sporire a coeficientului de schimb. Specialiștii apreciază că în soluționarea acestor probleme un sprijin operativ și eficient sporit ar trebui să acorde centrala industrială, ministerul coordonator ș.a.

Cincinalul 1976—1980 pune sarcini de o mare complexitate în fața fiecărei unități economice. Rezolvarea lor cu succes include ca o condiție de maximă importanță adoptarea unei substrategii organizatorice și de conducere eficiente în ce privește sporirea coeficientului de schimburi. Generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III reprezintă în acest context o problemă care trebuie să canalizeze în măsură sporită energiile creatoare din fiecare întreprindere.

Bogdan PĂDURE

În continuarea anchetei, într-unul din numerele viitoare ale revistei:

● Perfecționarea organizării: unde, (în ce schimb), dar mai ales cum?

● Ce soluții concrete propun specialiștii din producție?

CURSUL

Politica economică
internă
și internațională
a P. C. R.
și statului nostru
CONSULTAȚIE
Pentru cursanții
din industrie
Tema 8

SARCINILE TRASATE DE DOCUMENTELE

CONGRESULUI AL XI-LEA AL P. C. R. PRIVIND

PREGĂTIREA FORȚEI DE MUNCĂ ÎN INDUSTRIE

— Formarea și perfecționarea tehnico-profesională a tineretului,
a întregului personal, în lumina cuvîntării tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU
la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării

Economice și Sociale a României, din 21-22 iulie 1975 —

1. Necesitatea formării și perfecționării profesionale a cadrelor din industrie.

ÎNFĂPTUIREA PROGRAMULUI P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism accentuează deosebit de mult latura calitativă a muncii. În toate compartimentele vieții economice se impune realizarea cu competență a sarcinilor asumate.

• **Calitatea forței de muncă** este determinată de ansamblul cunoștințelor și deprinderilor profesionale însușite de lucrător, care-i permit exercitarea la nivelul cerințelor existente la un moment dat a atribuțiilor ce-i definesc profilul profesional; ea indică și pregătirea acestuia, care-i dă capacitatea de afirmare a spiritului creator și a talentului organizatoric de promovare a noului în procesul muncii.

Necesitatea forței de muncă calificate este indisolubil legată de **accelerarea dezvoltării economice**, de progresul rapid în toate sectoarele. Fiecare unitate de efort din partea societății trebuie să fie însoțită de rezultate economice maxime. Accentuarea caracterului intensiv al dezvoltării impune creșterea productivității muncii, realizarea unei structuri moderne a producției, îmbunătățirea calității produselor, eliminarea oricăror forme de risipire a mijloacelor materiale și a fondurilor bănești, valorificarea la un nivel superior a resurselor naturale și, implicit, asigurarea tuturor locurilor de muncă cu cadre temeinic pregătite. Mersul nostru înainte depinde în mod hotărîtor de calitatea oamenilor, de capacitatea lor de a stăpîni mijloacele de producție cu care sînt înzestrate unitățile economice și de a le perfecționa continuu, de priceperea de a gospodări și utiliza în mod rațional resursele de care dispunem, de a administra bogățiile țării, avuția națională, de puterea lor de creație, de promovarea a tot ceea ce este nou și eficient.

După cum se știe, în acest amplu proces, o însemnată co-vârșitoare are **continuarea industrializării**; ea îndeplinește rolul de factor antrenant, dinamizator al dezvoltării economico-sociale de ansamblu, care-și pune amprenta și asupra necesarului de cadre, determinînd sporirea semnificației forței de muncă înalt calificate. Odată cu dezvoltarea industrială va avea loc și creșterea în continuare a ponderii muncii industriale în totalul muncii sociale din țara noastră. În cursul cincinalului 1976—1980, pentru întia oară în istoria țării noastre, industria va avea o pondere mai mare decît agricultura în totalul populației ocupate; în anul 1980, industria și construcțiile vor cuprinde 47—48% din populația ocupată, iar agricultura 27—28%.

• Pregătirea forței de muncă pentru industrie, la un nivel tot mai ridicat este impusă în mod deosebit de lupta pentru **ridicarea continuă a calității producției** care constituie o cerință de importanță vitală a economiei noastre naționale în actualul stadiu. Sarcini mari revin în această direcție industriei noastre socialiste; ea este chemată să-și mărească aportul la realizarea marelui program de construcții prevăzut în cincinalul 1976—1980, la dotarea economiei cu tehnica avansată. Ridicarea continuă a calității producției industriale, înnoirea și modernizarea produselor sînt condiționate de calificarea forței de muncă, de valorificarea deplină a capacității de creație științifică-tehnică a inginerilor, tehnicienilor, muncitorilor și a altor specialiști. „**Industria noastră** — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Cuvîntarea la Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării

Economice și Sociale a României, din 21—22 iulie 1975, trebuie să-și facă un titlu de cinste din a asigura, cu forțe proprii, mașinile și instalațiile, aparatura de măsură și control, utilajele de cercetare și piesele de schimb necesare economiei naționale, într-o măsură tot mai mare. În acest scop se impune unirea eforturilor tuturor cadrelor tehnice și specialiștilor, din producție, din cercetare și din învățămînt — care au datorita de a acționa ferm pentru ridicarea continuă a nivelului tehnic al producției, pentru îmbunătățirea simțitoare a calității, a tuturor performanțelor produselor românești”.

Fără a ignora importanța cooperării tehnico-științifice cu alte țări, a fructificării creației științifice și tehnice mondiale, partidul nostru subliniază necesitatea lichidării mentalității de ploconire față de ceea ce vine din străinătate, necesitatea încrederii în forțele, în capacitatea cadrelor noastre. Influența calificării personalului asupra calității producției industriale se reflectă în toate momentele producției, în întregul flux al acesteia.

• Rolul sporit al cadrelor înalt calificate este cerut de **promovarea științei și tehnicii avansate** — condiție a dezvoltării, în continuare, într-un ritm intens și la un nivel calitativ înalt a industriei noastre socialiste, a întregii economii. Dependența crescîndă a dezvoltării de asimilarea în producție a cuceririlor științei și tehnicii constituie, în epoca contemporană, un fapt incontestabil. Creația științifico-tehnică contribuie din plin la sporirea forței transformatoare a omului, la mărirea avuției sociale; înnoirile care au avut loc în acest domeniu reprezintă elementele cele mai active în potențarea rezultatelor muncii, în accelerarea progresului. Efortul făcut pentru cercetarea științifică este însă pe deplin valorificat în funcție și de acumularea de cunoștințe și formarea aptitudinilor prealabile, de existența cadrelor calificate. Atît creația științifico-tehnică în sine, cît și folosirea ei în producție sînt inseparabile de om. Știința devine factor real al dezvoltării intensive numai atunci cînd potențialul uman al țării este corelat cu cerințele progresului social-economic.

Partidul Comunist Român militează cu fermitate pentru dotarea economiei cu tehnica cea mai avansată; cincinalul 1976—1980 este denumit cincinalul afirmării ample a revoluției tehnico-științifice contemporane în toate sectoarele economiei românești.

În concepția partidului nostru — așa după cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în Cuvîntarea sa la Conferința națională a cercetării științifice și proiectării, — „**progresul continuu al științei — devenită astăzi o puternică forță materială de producție** — are o importanță vitală pentru însuși succesul operei istorice de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre noi culmi de progres și civilizație (...) Această mare operă constructivă nu se poate realiza decît pe baza celor mai avansate cuceriri ale cunoașterii umane. Societatea socialistă și comunistă trebuie să fie societatea celei mai înalte productivități, a celei mai raționale organizări a producției și a vieții sociale, a celui mai înalt nivel de civilizație materială și spirituală”.

În perioada cincinalului 1976—1980 vor avea loc asimilarea și punerea în fabricație a unui mare număr de mașini, utilaje și instalații noi și perfecționate. Totodată, la nivelul anului 1980, circa 45% din valoarea producției industriale se va realiza pe seama produselor noi și perfecționate. Toate acestea reclamă prezența forței de muncă înalt calificate în toate ramurile producției industriale.

• Gradul mai înalt de instruire profesională și de dezvoltare

tare spirituală generală este o condiție a dezvoltării democrației socialiste, a promovării curajoase a noului în industrie, ca și în celelalte domenii de activitate. Calitatea superioară a factorului uman dă efect sporit gândirii colective, contribuie la realizarea unui deziderat esențial al democrației, anume adoptarea celei mai raționale decizii la fiecare loc de muncă. Voltajul gândirii științifice, tehnice și organizatorice a lucrătorilor industriali sporește sub înfruirea pregătirii lor profesionale, a orizontului de cunoștințe în continuă dezvoltare.

Cînd vorbim de rolul factorului uman în producția industrială, avem în vedere nu numai calificarea sa profesională, nu numai capacitatea lui de a crea bunuri, de a presta o activitate utilă. Pentru opera socială practică, de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate, o mare însemnătate are și formarea unor trăsături morale înalte, care să asigure acea calitate umană superioară, de care depinde, în mare măsură, gradul de echitate în viața socială, simțul datoriei, al răspunderii față de rezultatele muncii, promovarea raporturilor noi între oameni, a moralității publice etc.

● Perfecționarea cadrelor calificate se realizează în continuare și permanent prin : reciclare, adică împrosopătarea și îmbogățirea periodică a cunoștințelor profesionale ; policalificarea — obținerea unei calificări suplimentare alături de profesia de bază ; recalificarea — schimbarea calificării, atunci cînd profesia obținută mai înainte nu mai corespunde cerințelor progresului tehnico-științific și structurii moderne a economiei ; însușirea de metode moderne în domeniul conducerii și organizării științifice.

În lumina hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R., Plenei comune a Comitetului Central al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, din 21—22 iulie 1975, procesul de perfecționare a cadrelor trebuie să fie în continuare îmbunătățit. Problema esențială o constituie necesitatea eliminării caracterului unei formalități la perfecționării, a superficialității care se mai manifestă și în acest domeniu. Parcurgerea diferitelor forme de perfecționare trebuie să se oglindească, în toate cazurile, în efecte mărite ; cadrele respective să obțină realmente un spor de cunoaștere, să aibă un nivel de calificare mai ridicat și care să se materializeze în rezultate superioare.

(În cadrul dezbaterilor, cursanții vor aborda problemele din întreaga consultație, evidențiind situația concretă din întreprindere, necesitățile care decurg din specificul locurilor de muncă în lumina politicii partidului privind asigurarea, formarea și perfecționarea forței de muncă).

2. Obiectivele principale ale sistemului național de perfecționare a pregătirii profesionale și responsabilități stabilite pentru realizarea acestuia

SE DISTING DOUĂ LATURI FUNDAMENTALE inseparabile ale pregătirii forței de muncă ; pe de o parte instruirea profesională, de specialitate, în conformitate cu sarcinile dezvoltării economico-sociale, formarea omului nou, cu o înaltă conștiință socialistă, cu un larg orizont de cultură. Absolventul de azi și de mâine al școlii trebuie să fie atît un bun specialist temeinic pregătit profesional, cît și un militant, angajat în trănșunerea în viață a politicii partidului. Prin întreaga sa formație, el trebuie să slujească politica P.C.R., interesele celor ce muncesc, ale poporului român. „Un bun specialist — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să fie un om cu o cultură socială înaltă, cu o atitudine politică înaintată, cu o gândire revoluționară”.

Deoarece produsul finit al școlii — absolventul — trebuie să aibă o temeinică pregătire în dublu sens, menționat mai sus, se înțelege că și cadrele didactice trebuie să îndeplinească concomitent cele două funcții : instruire profesională și educație. „Fiecare educator, învățător și profesor din întregul sistem de învățămînt trebuie să fie un bun specialist în domeniul său, cît și un bun educator comunist. Numai, imbinînd aceste două calități, cadrele didactice își vor putea îndeplini în condiții bune sarcina de înaltă responsabilitate și onoare pe care o au în formarea tinerei generații”.

Îndeplinirea vastului program de investiții, prevăzut pentru întreaga perioadă a următorilor 15 ani, pînă în 1990, determină sporirea necesarului de forță de muncă, o acțiune susținută de formare profesională, și de perfecționare a acestui proces. În cîincinalul 1976—1980, se prevede pregătirea profesională a 1,8—2 milioane persoane, prin toate formele de instruire ; se vor pregăti 1 550—1 700 mii muncitori calificați și 250—300 mii tehnicieni, maîștri, ingineri și alte cadre de specialitate.

În concepția P.C.R., învățămîntul constituie factorul principal de educare și formare a tineretului, a întregului popor, el are rolul primordial în realizarea prevederilor în domeniul pregătirii forței de muncă. Este de remarcant înainte de toate

ridicarea nivelului obligatoriu al pregătirii generale a populației apte de muncă. În perioada 1976—1980 se va încheia și perfecționarea generalizată a învățămîntului de 10 ani (inclusiv prima treaptă a liceului), iar după 1980, pînă în 1990, se va trece treptat la generalizarea celei de a doua trepte a liceului, astfel încît să se asigure cuprinderea întregului tineret în învățămîntul de 12 ani. De aici se pot desprinde, și alte aspecte : a) parcurgerea obligatorie a învățămîntului de 10 ani asigură o pregătire unitară științifică și de cultură generală a întregului tineret, indiferent de treapta ulterioară, pe care fiecare o urmează în calificarea profesională, muncitor, țaran cooperator, inginer, economist, medic, profesor etc. ; b) chiar în cadrul primei trepte a liceului se va asigura și o anumită pregătire profesională, încît tinerii să se poată integra într-o activitate utilă societății.

● Desăvîrșirea pregătirii profesionale a cadrelor pentru industrie, ca și pentru alte ramuri, se realizează prin parcurgerea treptei a doua a liceului și a altor forme și trepte de instruire profesională. Există și forme speciale pentru desăvîrșirea pregătirii profesionale și pentru absolvenții treptei I a liceului care nu urmează treapta a II-a la învățămîntul de zi. Va fi astfel vorba de o calitate mult mai înaltă a factorului uman al producției, a populației țării ; oricare cetățean, din generațiile respective, va fi absolvent a minimum 10 și respectiv 12 clase de școală.

● Perfecționarea pregătirii forței de muncă constituie un proces complex care, în esență, presupune, introducerea a ceea ce este nou, avansat și eficient în întregul sistem de învățămînt, astfel încît cadrele calificate să corespundă pe deplin cerințelor diversificate ale economiei și vieții sociale, cerințelor progresului tehnic și ale promovării metodelor științifice de conducere, necesităților formării multilaterale a omului societății socialiste. Mersul înainte al economiei noastre naționale necesită perfecționarea instrucției publice de toate gradele.

În lumina documentelor și hotărîrilor P.C.R., a indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, se impun atenției mai multe direcții în care se produc perfecționări în sistemul de pregătire a cadrelor. Una dintre acestea o reprezintă **predarea în școli a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane**. Obținerea unei competențe mai înalte a lucrătorului din industrie, ca și din celelalte ramuri ale economiei, necesită perfecționării, înnoiri în conținutul întregului sistem de cunoștințe științifice care se predau în toate treptele procesului de instruire și educare, în întregul arsenal de forme și metode de învățămînt. O mare răspundere revine întreprinderilor industriale, centralelor, ministerelor.

● O altă direcție a politicii P.C.R. de perfecționare a pregătirii forței de muncă o constituie **integrarea învățămîntului cu producția și cercetarea**. Școala va asigura tinerilor nu numai cunoștințe profesionale solide, dar și deprinderi practice temeinice pentru exercitarea profesiei.

În acest domeniu o mare însemnătate are educarea pentru muncă, educația cetățenească a tineretului. „Prin legarea tot mai strînsă a învățămîntului cu producția și cercetarea, prin cultivarea interesului și pasiunii pentru învățatură și muncă practică — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Cuvîntarea rostită la Congresul al X-lea al U.T.C., Conferința a X-a a U.A.S.C.R. și la cea de a III-a Conferință Națională a Organizației Pionierilor, în noiembrie 1975 — școala trebuie să-i pregătească pe tineri ca adevărați revoluționari, capabili să aducă o contribuție cît mai eficientă în toate domeniile de activitate, acolo unde sint solicitați de societate, la înfăptuirea Programului partidului de edificare a socialismului și comunismului în România”.

● Altă direcție a perfecționării pregătirii forței de muncă din țara noastră în actuala etapă, o reprezintă **asigurarea unei calificări complexe, cu profil larg**, în concordanță cu cerințele de dezvoltare modernă a economiei. Înnoirile rapide și uneori imprevizibile, ce au loc în știință și tehnică, dau naștere fenomenului de uzură morală a unor cunoștințe de specialitate și deprinderi, încît unele părți sau detalii ale lor își reduc sau își pierd valoarea practică. În asemenea împrejurări, capătă mare însemnătate stăpînirea în profunzime a cunoștințelor fundamentale teoretice și practice din fiecare domeniu — condiție a perfecționării și adaptării rapide la cerințele muncii. În țara noastră, în învățămîntul profesional numărul meseriilor s-a redus de la 279 la 99 (în anul 1974) ; în învățămîntul liceal — de la 110 specialități s-a ajuns la circa 70 ; în învățămîntul superior de la 155 specialiști la 89.

3. Formele de pregătire a forței de muncă pentru industrie și sarcinile stabilite de Congresul al XI-lea al P.C.R.

PARCURGEREA învățămîntului obligatoriu oferă baza teoretică și practică generală pentru desăvîrșirea pregătirii speciale, a calificării profesionale la diferite grade de complexitate a muncii.

● Calificarea profesională a muncitorilor industriali. Pro-

gresul tehnic contemporan nu diminuează, ci sporește exigențele față de calificarea acestora; mecanizarea, electrificarea, chimizarea și automatizarea producției reclamă stăpânirea de către muncitorul industrial a unui volum sporit de cunoștințe și într-o structură nouă, determină ridicarea gradului de calificare.

Calificarea muncitorului industrial modern nu se identifică cu simpla deprindere de a utiliza mașinile-unelte. Priceperea muncitorului de a pune în funcțiune și a utiliza strungul, banda rulantă într-o fabrică de încălzămint, instalația de extracție a țigeliului, tractorul sau locomotiva etc. constituie numai o parte a calificării. Muncitorii trebuie să fie nu simpli mînuiitori ai mașinilor, oameni care să lucreze în virtutea obișnuinței, ci să participe creator la procesul de producție. Pe lângă deprinderea de a utiliza mijloacele de producție este necesar ca ei să posede cunoștințe teoretice și practice solide privind construcția, modul de funcționare, regimul de lucru al mașinilor deosebit de complexe, întreținerea și revizuirea lor etc.; în pregătirea profesională se includ și cunoștințe din domeniile fizicii, mecanicii, electronicii, hidraulicii, economiei, organizării și conducerii etc.

Sub impulsul înnoirilor în baza tehnică-materială a producției, conținutul muncii include în sine din ce în ce mai multe elemente științifice, ceea ce determină sporirea exigențelor față de pregătirea lucrătorilor.

De asemenea, dezvoltarea în ritm înalt a forțelor de producție, utilizarea superioară a resurselor de materii prime și energie, modernizarea tehnologiilor, ridicarea parametrilor calitativi ai produselor industriale, creșterea productivității muncii ridică cerințe tot mai mari față de nivelul calificării personalului muncitoresc și al celorlalte categorii de lucrători.

Dotarea producției cu tehnica avansată constituie o trăsătură a politicii partidului și statului nostru. Există însă o mare diversitate de activități — unele mai complexe, altele mai puțin complexe, unele de bază, altele auxiliare.

Deoarece în cadrul categoriei de muncitori, funcțiile care trebuie îndeplinite sînt diferite, sînt „etajate” prin complexitatea lor, înseamnă că, obiectiv, nu toate necesită același volum de cunoștințe, aceeași durată de pregătire. Unele sînt cunoștințele și complexitatea lor în cazul electricianului de locomotive Diesel electrice, al strungarului în metal, al rectificatorului în construcții de mașini, al electrotehnicianului, al operatorului chimist, al oțelarului etc. și altele, în cel al forjorului, turnătorului, formatorului, macaragiului în industrie, al croitorului în industria confecțiilor, vopsitorului, mozaicarului, și tâmplarului, în domeniul construcțiilor, ale muncitorului forestier etc. Cu alte cuvinte, noțiunea de „calificat”, deși aceeași pentru toți muncitorii, ea are conținut inegal și necesită eforturi și forme diferite de instruire. Corespunzător acestei situații, există și **diferite forme de calificare a muncitorilor**. De asemenea, noua concepție asupra învățămîntului obligatoriu, îndeosebi legarea lui de producție, asigură absolventului o pregătire practică mai bună decît pînă acum, și deci **posibilitatea desăvîrșirii profesionale într-un interval de timp mai scurt**.

În general, școala va ocupa locul central în formarea personalului muncitoresc. Aceasta și pentru faptul că funcționalitatea forței de muncă a muncitorului în socialism incumbă îndeplinirea de către acesta a unei largi varietăți de acțiuni și comportamente; în dubla sa calitate — de om al muncii și de proprietar al mijloacelor de producție, el este solicitat nu numai să execute corect gama operațiunilor de producție ce-i definesc specialitatea, ci să participe activ și la organizarea și conducerea activității economice, la progresul tehnico-științific, la descoperirea și eliminarea deficiențelor în muncă etc.

Caracterul multiplu al funcțiilor de muncă, stratificarea lor verticală, în dependență de complexitate și răspundere, obligă învățămîntul și la **pregătirea de cadre la nivel mediu și nivel superior**. Progresul științifico-tehnic contemporan nu desființează necesitatea lor, ci le modifică conținutul muncii, funcțiile pe care trebuie să le îndeplinească.

În Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. se prevede satisfacerea cît mai deplină a nevoilor de cadre pentru toate sectoarele de activitate.

Mersul ascendent al economiei și culturii noastre socialiste în etapa actuală determină necesitatea unor perfecționări și înnoiri în structura și conținutul învățămîntului de toate gradele. În perioada 1976—1980 se vor pregăti 550—600 mii muncitori în școlile profesionale, 750—800 mii la cursurile de calificare de scurtă durată și 250—300 mii prin învățămîntul liceal. Învățămîntul superior și postliceal va fi absolvit, în perioada actualului cincinal, de 180—200 mii persoane, din care 83 mii vor fi ingineri și subingineri.

În concordanță cu modernizarea producției industriale, se va acorda o atenție deosebită **pregătirii cadrelor în meserii din ramurile industriale de bază**, în special din construcția de mașini — electronică, electrotehnică, mașini-unelte, optică, mecanică fină, utilaje tehnologice, din domeniile chimiei, metalurgiei, industriei miniere.

● **Îmbunătățirea calitativă a pregătirii elevilor și studenților sporirea eficienței învățămîntului.** Școlile profesionale, cursurile de calificare și celelalte forme de pregătire a personalului muncitoresc, învățămîntul superior trebuie să ofere producției cadre cu temeinice cunoștințe. La aceasta sînt chemate să-și aducă contribuția: programele de învățămînt judicios elaborate; îmbunătățirile de conținut și buna organizare a procesului de instruire, integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția; asigurarea disciplinei corespunzătoare în învățămînt și în producție a ucenicilor, elevilor și studenților; creșterea responsabilității, a spiritului de exigență, de muncă și ordine din partea factorilor de răspundere din școli.

● Una din marile probleme pe care P.C.R. le ridică, în prezent, în fața **învățămîntului superior** este unirea strînsă a acestuia cu cercetarea și producția, reorganizarea lui într-o concepție unitară, pe o bază nouă, revoluționară, în concordanță cu cerințele concrete ale dezvoltării actuale și în perspectivă a societății românești. În această concepție a partidului nostru, școala superioară are de îndeplinit un rol complex: formarea de specialiști de înaltă calificare și, totodată, sporirea aportului ei la dezvoltarea cercetării științifice, la îndeplinirea planurilor de producție și la impulsivitatea progresului în toate domeniile de activitate.

● **Accentuarea aspectelor educative ale învățămîntului**, în sensul formării oamenilor pentru muncă. Cadrele didactice, întregul sistem educațional trebuie să formeze și să dezvolte la toți tinerii conștiința socialistă, atitudinea înaintată față de muncă, sentimentul datoriei, al griji pentru apărarea și creșterea avuției naționale.

Volumul, structura profesională și nivelul de calificare a cadrelor au caracter dinamic. Previziunea asupra ritmului, intensității și sferei de aplicare a progresului tehnico-științific obligă la un proces similar și în privința formării și perfecționării lucrătorilor. Simultan cu apariția de noi ramuri și subramuri ale producției, progresul în tehnică și știință generează necesități noi de forță de muncă și deci noi proporții în pregătirea și repartizarea cadrelor.

Prospectarea efectelor procesului tehnico-științific este deosebit de importantă și din punct de vedere al optimizării corelației din cadrul forțelor de producție. Ritmul de însușire de către oameni a cunoștințelor avansate condiționează ritmul aplicării în producție a rezultatelor dezvoltării științei și tehnicii.

prof. univ. dr. Constantin ENACHE

INTREBĂRI

1. **Necesitatea pregătirii forței de muncă înalt calificate în domeniul industriei și perfecționarea acesteia în etapa actuală;**

2. **Perfecționarea întregului sistem de învățămînt — cerință a progresului economico-social; obiectivele principale ale acestui proces;**

3. **Formele de instruire a personalului muncitoresc, a cadrelor cu pregătire medie și a celor de nivel superior, din industrie.**

4. **Sarcini și responsabilități stabilite de Congresul al XI-lea al P.C.R.**

BIBLIOGRAFIE

Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Ed. politică, București, 1975, partea a III-a, p. 65—71; 93—95; partea a IV-a; p. 106—117; partea a VI-a, p. 135—138; partea a VIII-a, p. 153—160; partea a IX-a, p. 165—173.

Directivele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român cu privire la planul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990. Ed. politică, București, 1974, p. 10: 14—15; 61—64; 87—88.

Codul principiilor și normelor muncii și vieții comunistilor, ale eticii și echității socialiste, în volumul Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român. Ed. politică, București, 1975, p. 816—823.

Nicolae Ceaușescu, Raportul Comitetului Central cu privire la activitatea Partidului Comunist Român în perioada dintre Congresul al X-lea și Congresul al XI-lea și sarcinile de viitor ale partidului, Ed. politică, București, 1974, p. 60—63; 73—74; 82—97.

Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la adunarea consacrată aniversării Academiei „Ștefan Gheorghiu”, Ed. politică, București, 1975, p. 8; 12—16; 25—27.

Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, 21—22 iulie 1975, Ed. politică, București, 1975, p. 45—47; 58—61.

Alte recomandări: Politica partidului în domeniul învățămîntului și pregătirii profesionale a forțelor de muncă, Ioan Totu, Revista Economică, nr. 7 din 20 II. 1976; Strategii privind pregătirea și utilizarea resurselor de muncă, Ana Drăgan, Revista Economică nr. 4 din 30 I. 1976.

PROTECȚIA MEDIULUI NATURAL — necesitate a asigurării creșterii economice în condițiile revoluției științifice și tehnice

ABORDÎND problema protecției mediului natural ca cerință internă a asigurării creșterii economice în condițiile revoluției științifice și tehnice, vreau să mă opresc, pe scurt, asupra citorva probleme.

1 Faptul că procesul muncii reprezintă un schimb de materii între om și natură pune în centrul atenției : a) menținerea condițiilor necesare funcționării omului ca parte integrantă a naturii ; b) asigurarea continuității schimbului de materii între om și natură în contextul progresului economic ; c) responsabilitatea omului pentru schimbul de materii dintre el și natură, omul fiind factorul activ în acest proces.

Protecția mediului natural nu-i altceva decât protecția resurselor naturale pentru existența umană : sol, subsol, apă, aer, peisaj, resurse de energie, floră, faună etc. și, prin aceasta, nu numai o condiție, dar și o formă a creșterii economice contemporane. Ea reprezintă protecția omului, iar deteriorarea mediului natural — autosărăcirea omului, înrăutățirea condițiilor de existență ale speței umane. De aci și apariția, în teoria creșterii economice, pe lângă funcțiile de producție, a funcției de protecție a mediului.

2 Abordarea protecției mediului ca cerință internă a creșterii economice în condițiile revoluției științifice și tehnice ce se desfășoară în lumea contemporană presupune considerarea contradicției dintre mediul creat de om și mediul natural sub cele două forme fundamentale ale ei : prima, cea a contradicției dintre varietatea și dimensiunile nevoilor mediului creat de om, pe de o parte, și varietatea plus volumul resurselor oferite de natură, pe de altă parte ; a doua — contradicția dintre mediul creat de om și cel natural, sub aspect ecologic. Acest lucru este deosebit de important întrucât reducerea problemei doar la aspectul poluării ar însemna o abordare îngustă, insuficientă a problemei, cea de a doua formă a contradicției fiind indisolubil, legată de prima, iar modalitățile de soluționare a ei în bună măsură legate tot de soluționarea primei.

La rîndul ei, examinarea de ansamblu a raportului dintre revoluția științifică-tehnică și problema protecției mediului natural duce la concluzia că procesul de creștere economică în condițiile revoluției științifice și tehnice este pîndit de o serie întregă de fenomene de degradare a mediului natural în toate subsistemele sale, dar, ceea ce-i cu totul remarcabil, mînuită corespunzător din punct de vedere economic, social, politic și cultural, revoluția științifică și tehnică poate oferi toate mijloacele necesare protecției eficiente a mediului natural, prevenirii degradării sale și învingerii cauzelor care conduc la dezechilibre ecologice. Cu alte cuvinte, nu revoluția științifică și tehnică este responsabilă pentru dezechilibrele ecologice, ci modul în care este ea folosită ; răspunderea aparține omului și, prin el, organizării economico-sociale care nu-i capabilă să utilizeze revoluția științifică și tehnică în mo-

dul cuvenit pentru asigurarea celor mai bune rezultate necesare societății umane și preîntîmpinarea efectelor negative. Și, în acest context, trebuie spus că războiul este cel mai dezastruos mod de utilizare a ei !

3 Măsura și modul utilizării mediului natural depind nu numai de nivelul tehnicii și al științei în diferitele perioade, ci și de felul orînduirii social-economice. Sub acest aspect, întemeiat pe proprietatea privată asupra mijloacelor de producție și maximizarea profitului ca funcție — scop a producției, capitalismul a jefuit concomitent forța de muncă și natura. Ajungerea la criza sistemului social și economic capitalist, pe de o parte, și la criza ecologică, pe de altă parte, a fost, de ceea, istoricește inevitabilă. Drept urmare, dacă revoluției socialiste îi revine sarcina să pună capăt sistemului capitalist și să creze o lume economică mai rațională și mai dreaptă, noii societăți socialiste îi revine sarcina să înfăptuiască revoluția ecologică, asigurînd concordanța necesară între motivațiile acțiunii oamenilor și legile dezvoltării naturii. Este cazul aci să citez cuvintele lui Friedrich Engels : „faptele ne amintesc la fiecare pas că nu stăpînim nicidecum natura așa cum stăpînește un cuceritor un popor străin... că toată stăpînirea noastră asupra naturii constă în posibilitatea pe care o avem, spre deosebire de toate celelalte ființe, de a-i cunoaște legile și a le aplica în mod adecvat“ ¹⁾. Iar, la rîndul său, Marx scria : „...producătorii asociați reglementează în mod rațional schimbul de substanțe cu natura, îl controlează, nu mai sînt dominați de el ca de o forță oarbă, îl realizează cheltuind minimum de energie în condițiile celei mai demne și mai adecvate naturii umane“ ²⁾.

Așadar, relațiile sociale de producție trebuie puse în concordanță nu numai cu forțele sociale de producție, ci și cu exigențele naturii în condițiile unor forțe sociale de producție date, altfel dezvoltîndu-se contradicții a căror agravare poate lua forme dintre cele mai dăunătoare societății.

Aceasta înseamnă că una din sarcinile științelor sociale în condițiile actuale constă în a da legii concordanței, ca lege obiectivă de mișcare a societății omenești, o interpretare științifică mai cuprinzătoare decât eram obișnuiți, adică ținînd cont de complexitatea crescîndă a raportului om-mediul natural în contextul revoluției științifice și tehnice.

4 În virtutea proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție, societatea conduce în mod coordonat, planificat, procesul reproducției la scară macroeconomică și poartă răspunderea nemijlocită pentru gospodărirea rațională a resurselor naturale în interesul ei ca entitate istorică și parte componentă indisolubilă a comunității umane mondiale. Orice omitere sau neglijare a acestei necesități obiective poate duce la impas procesul de ansamblu al reproducției largite și creșterii economice. În lumina exigențelor revoluției științifice și tehnice, aceasta în-

seamnă că se impune asigurarea unei unități între progresul științifico-tehnic consacrat producției, cu cel consacrat apărării naturii și cu cel al mecanismelor economice, sociale și politice prin care se desfășoară raporturile dintre societate și natură. De aci, necesitatea ca :

a) progresul științific și cel tehnic să fie înfăptuite nu numai ca progres științifico-tehnic-economic ci și ca progres științifico-tehnic-ecologic ;

b) echilibrul generai economic dinamic să cuprindă în el obligativitatea asigurării echilibrului dinamic ecologic, cu atât mai mult cu cît producerea dezechilibrelor ecologice conduce la dereglarea economiei ;

c) optimul economic trebuie reconceptuat în sensul includerii în el a considerării calității mediului natural de care are nevoie societatea. În orice caz, în socialism, nu poate fi vorba de optimum economic general dacă se risipesc resursele iar calitatea mediului se deteriorează. Aceasta înseamnă că înseși formularea exigențelor legii de mișcare, legii economice fundamentale a socialismului, care exprimă și funcția — scop (obiectiv) a sistemului, trebuie înnoită științific spre a include și exigențele calității mediului ;

d) elaborarea planului de dezvoltare economică și socială este precedată atît de o prognoză științifică, tehnică și tehnologică, dar ar fi necesară, pe baza ei, și o prognoză ecologică, pentru ca populația și factorii de decizie economico-socială și politică să poată adopta măsurile privind dezvoltarea economică (strategia ritmului, cea structurală, cea a repartizării teritoriale a forțelor de producție etc.), cu luarea în considerare a tuturor elementelor necesare, ceea ce presupune și elaborarea unui model de dezvoltare ecologică.

5 Din punctul de vedere al reproducției largite și creșterii economice, protejarea mediului natural presupune, legic, includerea costurilor protecției în costul producției sociale. În societatea capitalistă, datorită proprietății private asupra mijloacelor de producție și goanei după profit, care fac din orice producător un concurent necruțător, fiecare celulă economică (întreprindere) tinde să scape de acele costuri privind mediul pe care le poate arunca în seama celorlalte sau a societății în ansamblu. De aci și dificultățile „internalizării“ așa-numitelor „externalities“, costuri derivînd din daune provocate altora de către activitatea desfășurată de o întreprindere dată. În fond, avem aci și dovada falsității vechii teze — durînd încă din timpul lui Adam Smith — potrivit căreia, în capitalism, optimul economic general ar reprezenta suma optimurilor individuale.

În interiorul economiei naționale care se desfășoară pe baze socialiste, datorită faptului că mijloacele de producție constituie proprietate socială, teoretic, nu-i

¹⁾ K. Marx, Fr. Engels, Opere, vol. 20, București, Edit. politică, 1964, p. 478.

²⁾ K. Marx, Fr. Engels, Opere, vol. 25, București, Edit. politică, 1973, p. 358.

posibil ca pagubele să fie aruncate de un proprietar asupra altuia. Cu toate acestea, autonomia gestionară a unităților economice creează o ambianță care, în unele momente, poate permite ca o unitate economică să lase (nedeclarat) unele daune privind mediul, a fi suportate de către alții. Nu trebuie uitat însă că, în socialism, autonomia unităților economice nu este totuși absolută, ci subordonată conducerii unitare a ansamblului economiei naționale, iar acest lucru permite acțiuni coordonate la nivel macroeconomic atât privind asigurarea protecției mediului cât și imputarea corespunzătoare a costurilor ce derivă din această acțiune. Când paguba, respectiv cheltuiala este transferată cetățenilor înseamnă că întreprinderea generatoare o acoperă pe seama proprietății personale a acestora ceea ce este ilegal, inechitabil și lovește în nivelul de trai al populației, iar când, într-un fel sau altul, transferă costul asupra societății în ansamblu, înseamnă că mușcă pe ascuns din venitul național prezent și viitor. În ambele cazuri, deci, procedul este contrar legii economice fundamentale a socialismului și, de aceea, împotriva eticii și echității socialiste.

A fost deci firesc ca statul nostru socialist să creeze o legislație care să pună ordine în acest domeniu potrivit naturii noului sistem economic. Și trebuie spus că, sub aspect legislativ, în domeniul protecției mediului natural, România este acum una din cele mai avansate țări ale lumii. Aceasta nu înseamnă însă deloc să se uite că este necesar ca legislația protecției mediului să fie respectată cu rigorozitate și să se pună capăt cu fermitate oricărei încălcări a ei. În plus, mai trebuie acționat în mod temeinic pentru urmărirea costurilor totale de protecție a mediului, pe partizi, locuri și producțiile care le generează. Aceasta pentru ca îmbunătățirea gestiunii economice a unităților să determine economiceste o mai plină de grijă gestiune a naturii în interesul societății, ca și o sporire a eficienței fondurilor consumate în vederea protejării mediului.

Sub ambele aspecte însă, sistemul nostru informațional este încă deficitar, rămas în urmă; sistemul conturilor contabile utilizate în unitățile economice și sistemul dărilor de seamă statistice nu urmăresc mișcarea globală și structurală a cheltuielilor pentru protecția mediului natural. Drept urmare, în mod obișnuit, nu se face nici analiza lor corespunzătoare și, de aceea, nici analiza cauzelor care le determină mărimea, a generatorilor lor și a posibilității sporirii eficienței tehnico-economice a cheltuielilor făcute pentru protecția mediului. Aducerea îmbunătățirilor cuvenite sistemului de conturi și dărilor de seamă statistice apare, astfel, ca o cerință de primă importanță.

6 Protecția mediului natural ca exigență internă a reproducției largite și creșterii economice atrage atenția și asupra necesității determinării volumului total al cheltuielilor făcute în acest scop ca și a situațiilor lor în raport cu venitul național.

Sub primul aspect, problema a fost abordată teoretic de Serge-Christophe Kolm în studiul său „Macro-economie și mediul ambiant”, în care el formulează teorema potrivit căreia, „o societate trebuie să consacre mediului său natural o fracțiune din venitul ei global egală cu produsul compensabilității mediului natural prin costul marginal al degradării sale de către economie”³⁾. Teorema lui

Kolm conține mult adevăr. Cu toate acestea ea nu satisface complet deoarece nu ține seama de faptul că :

a) este mai ieftin să previi degradarea mediului natural decât să o repari. În plus, degradarea mediului natural antrenează și alte pagube economice care, odată produse, reprezintă o pierdere absolută. Deci, nu terapia, ci profilaxia trebuie să constituie regula de bază în protecția mediului natural (ceea ce, bineînțeles, nu exclude și necesitatea restaurării calității mediului acolo unde ea a fost deteriorată) ;

b) suma cheltuiată atât pentru profilaxie cât și pentru terapie este dependentă nu numai de costul social al degradării mediului natural de către economie, ci și de eficiența tehnică și economică cu care se face cheltuiala, în sensul că sporirea eficienței reduce costul pe unitatea de efect pozitiv ;

c) investițiile în protecția mediului natural sînt capabile să aducă venit net.

Cu această ultimă remarcă, am ajuns la al doilea aspect al problemei, și el de strîngentă însemnată practică : cheltuielile pentru protecția mediului natural sînt productive sau neproductive ? Cu alte cuvinte, ele doar consumă venit național sau și determină producere de venit național ?

Considerăm că răspunsul trebuie să fie acela că ele sînt cheltuieli productive iar nu neproductive, deoarece protecția mediului natural, pe lângă că-l întreține nealterat, îi dă și posibilități noi de progres și, prin urmare, nu numai că-i menține valoarea de întrebuințare (prelungindu-i existența în timp), dar și contribuie la sporirea calității ei. Cheltuielile cu protecția mediului natural sînt, implicit, cheltuieli care conduc la crearea de plusprodus. Și mai trebuie spus că, de regulă, investițiile în protecția mediului atrag după ele efecte economice pozitive îndelungate care, adesea, se prelungesc cu mult dincolo de termenul de recuperare a investiției globale. Clarificarea problemei caracterului productiv al costurilor protecției mediului natural reprezintă o problemă de ascuțită însemnată practică. Odată recunoscut acest caracter, nu mai este posibil cum se întâmplă uneori, ca ele să fie considerate „auxiliare” și, nu odată, neglijabile, ci ca făcînd normal parte din cheltuielile obligatorii ale reproducției largite și creșterii economice. Or acest lucru presupune și preocuparea pentru sporirea eficienței tehnice și economice a acestor cheltuieli. Nu trebuie uitat că neefectuarea la timp a cheltuielilor pentru protecția mediului, atrage după sine pagube mult mai mari, fără a mai vorbi de pierderea de beneficii. Două exemple : în 1970, Japonia a pierdut de pe urma poluării mediului 8% din produsul național brut, iar România mai multe miliarde lei de pe urma inundațiilor din 1970 și 1975.

7 Degradarea mediului poate avea nu numai cauze naturale, tehnice, economice, administrative, politice sau generate de insuficiența cunoașterii științifice a lucrurilor, ci și cauze de ordin cultural. De aceea, considerăm că trebuie vorbit și de o bază să-i zicem așa, culturală (poate, ar fi mai bine de spus, inculturală) a multor forme de poluare și degradare a mediului (de ex. a peisajului) și despre necesitatea imbinării acțiunii economice cu cea educativă în combaterea lor. În consecință, introducerea în școală a disciplinei „Protecția mediului natural” se impune în mod obiectiv și urgent.

8 Din cele arătate pînă acum reiese că, în condițiile revoluției științifice și tehnice din zilele noastre este necesară dezvoltarea corespunzătoare a teoriei

economice a reproducției potrivit noilor împrejurări. Alături de aspectele devenite tradiționale, reproducerea produsului social total, reproducerea forțelor sociale de producție și reproducerea relațiilor de producție, se impune a fi adăugată reproducerea mediului natural în concordanță cu interesele ansamblului societății umane. Drept urmare, se simte nevoia ca înseși schemele reproducției elaborate de Marx, să fie completate.

Pornind de la destinația produsului, pe lângă sectorul I producător de mijloace de producție și sectorul II producător de bunuri de consum, apare necesară luarea în considerare a unui al III-lea sector, acela al activității de protecție și ameliorare a mediului natural (aceasta înseamnă, bineînțeles, și divizarea sectorului I nu în două ci în trei subdiviziuni : a) producția de mijloace de producție pentru producerea de mijloace de producție ; b) producția de mijloace de producție pentru producerea bunurilor de consum ; c) producerea de mijloace de producție pentru protecția mediului).

Drept urmare, în vederea urmăririi modului de realizare a produsului social, vom avea :

$$I (C+M+V+P)$$

$$II (C+M+V+P)$$

$$III (C+M+V+P)$$

în care :

C = valoarea mijloacelor de producție consumate ;

M = valoarea deteriorărilor mediului natural care trebuie prevenite sau fac necesară restaurarea și îmbunătățirea mediului ;

V = retribuția lucrătorilor ;

P = plusprodusul, respectiv venitul net.

În cadrul reproducției simple, condițiile realizării vor fi :

a) $I (C+M+V+P) = II C + III C$, ceea ce presupune $I (V+P) = II C$ și $I M = III C$;

b) $II (C+M+V+P) = I (V+P) + II (V+P) + III (V+P)$, respectiv $II C - I (V+P)$ și $II M = III (V+P)$;

c) $III (C+M+V+P) = I M + II M + III M$

În contextul reproducției largite, condițiile realizării ar putea fi formulate astfel : a) $I (C+M+V+P) > I C + II C + III C$, iar nu doar față de $I C + II C$, ca în modelul clasic.

De aci :

b) $I (V+P) + II (V+P) + III (V+P) > II (C+M+V+P)$;

c) $I M + II M + III M > III (C+M+V+P)$.

Importanța introducerii protecției mediului natural în schemele reproducției constă în faptul că scoate în relief :

a) că, în ce privește calitatea lui, mediul natural devine tot mai mult dependent de desfășurarea rațională a procesului reproducției ;

b) că nu mai este posibilă reproducția largită fără asigurarea protecției mediului natural ;

c) că devenirea obligatorie a protecției mediului natural înseamnă o categorie nouă de costuri, ceea ce modifică modul tradițional de a privi structura costului și

prof. dr. doc.
N. N. CONSTANTINESCU

membru corespondent al Academiei
Republicii Socialiste România

(Continuare în pag. 32)

³⁾ Serge-Christophe Kolm, Macro-économie de l'environnement, in Revue de l'économie politique, nr. 4, din 1971, p. 597.

LA 9 martie a.c. se împlinesc două veacuri de la apariția primei ediții a operei capitale a fondatorului economiei politice burgheze clasice, Adam Smith – **Avuția națiunilor. Cercetare asupra naturii și cauzelor ei.** Acest bicentenar poate constitui un prilej de meditație, prin prisma contemporaneității, asupra unora din tezele marelui clasic, pe care scurgerea timpului nu le-a uzat moral. Evident, soluția nu poate fi o revenire la teoria economică de ansamblu a lui Smith, ci o actualizare a ideilor sale cu caracter progresist, filtrate prin prisma concepției marxiste și a realităților economice contemporane.

Menținerea în orbita actualității științifice a „Avuției națiunilor” este demonstrată de faptul că Adam Smith nu este un economist despre care se scrie doar în tratatele de istorie a doctrinelor economice. Discuțiile pro și contra în jurul ideilor conținute în „Avuția națiunilor” nu au încetat nici în prezent. Nu există lucrare nouă de economie politică în care să nu se facă referire la ideile sale, indiferent dacă acestea sînt acceptate sau combătute. Este semnificativ că, în privința a nenumărate aspecte controversate ale științei economice contemporane se poate găsi în opera lui Adam Smith un punct de vedere generator de reflecție sau o sugestie de orientare a cercetării pe o cale fertilă.

Intr-o lucrare recentă – **Anti-capitalismul**, avînd subtitlul „Încercare de reabilitare a economiei politice” – Paul Fabra releva că tendințele dominante din gîndirea economică contemporană își au originea în opera

OPERA LUI ADAM SMITH ÎN ORBITA ACTUALITĂȚII

economică a lui Adam Smith: „autorul **Avuției Națiunilor** este inspiratorul comun al celor două doctrine economice oficiale între care se împarte lumea de astăzi”¹). Economistul și ziaristul francez avea în vedere teoria

marxistă a valorii și marginalismul. Nu ne vom opri aici la modul cum se motivează această a doua orientare ca avîndu-și originea în opera lui Smith. Se știe că, în pofida inconsecvențelor și erorilor, Adam Smith a fost acela care a formulat teza, potrivit căreia munca este sursa valorii, indiferent de ramura de producție. Această teză a fost preluată și dezvoltată pînă la capăt de știința economică marxistă. Tocmai pe această bază a fost elaborată piatra unghiulară a economiei politice marxist-leniniste – teoria plusvalorii.

Perenitatea operei economice a lui Adam Smith constă în faptul că ea constituie o pledoarie argumentată în favoarea muncii sociale – ca sursă primară a avuției naționale.

Încă din celebra primă frază din „Avuția națiunilor” el relevă cu deosebită fermitate concepția sa despre rolul determinant al muncii în societate, stabilind o dată pentru totdeauna temelia pe care poate fi creată știința economică: „Munca anuală a oricărei națiuni constituie fondul care din totdeauna o aprovizionează cu toate bunurile necesare și de înlesnire a traiului, pe care le consumă anual și care constau totdeauna, fie în produsul imediat al acestei munci, fie în ceea ce se cumpără cu acest produs de la alte națiuni”²). A uita acest adevăr elementar echivalează cu pierderea înțelegerii semnificației reale a actului economic, ceea ce nu întîmplător s-a produs în evoluția gîndirii economice nemarxiste, care a pus pe planul al doilea rolul muncii în societate, substituind-o în elaborarea teoriei valorii cu utilitatea. Pentru a ieși din impas, unii economiști occidentali au început să se pre-

ocupe de reevaluarea concepției smithiene despre muncă. Astfel, referindu-se la fraza mai sus citată, profesorul canadian V. W. Bladen afirmă: „Economia neoclasică, cu preocuparea ei pentru alocarea rațională a resurselor deficitare între utilizări alternative, a respins noțiunea de cost uman și a stabilit conceptul de cost alternativ de oportunitate. Pentru a înțelege clasicii este necesar să se reconsidere noțiunea de cost și în decursul acestei reconsiderări s-ar putea descoperi că vechea noțiune este încă relevantă... deși – nu uita să adauge V.W.B. – nu pentru teoria alocării și a valorii de schimb”³). După opinia lui Bladen, determinarea costurilor în ore de muncă ar prezenta un interes pentru studiul izvoarelor avuției naționale. Este concludentă grija de a limita implicațiile insușirii tezei smithiene.

Modul în care Smith tratează distincția dintre munca productivă și cea neproductivă – subliniind că avuția națională este creată numai de lucrătorii productivi – este considerat de către Marx ca fiind unul dintre cele mai mari merite științifice ale autorului „Avuției națiunilor”. Evident incontestabilă, această distincție a lui A. Smith a constituit un mare pas înainte în evaluarea sursei de creștere a venutului național. Mercantiliștii pledau pentru o balanță comercială activă, afirmînd că numai prin activizarea schimbului internațional de mărfuri se sporește avuția națională. Fiziocrații susțineau că singura muncă productivă este cea agricolă, deoarece numai în agricultură ar avea loc procesul de creare a valorii. Receptiv față de manifestările evidente ale revoluției industriale din epoca sa, Adam Smith a

fișe

În România, latura calitativă a creșterii a căpătat o pondere semnificativă.

● Este una din ideile directorului elocvent demonstrate în studiul publicat în revista **ERA SOCIALISTĂ** (nr. 4/1976) de acad. prof. Manea Mănescu, membru al Comitetului politic executiv al C.C. al P.C.R., primul ministru al guvernului Republicii Socialiste România. Bazat pe o analiză multisectorială și multifactorială riguroasă, a multiplexelor procese antrenate de puternicul dinamism al economiei românești în cei peste 25 de ani de dezvoltare planificată, autorul reliefează accelerarea progresului în ultimul deceniu și în special în cincinalul

1971–1975 și care se detașează ca perioadă cea mai rodnică. Amplasarea și rigoarea analizei pun în evidență profundele transformări structurale, calitative care s-au produs în dezvoltarea economică-socială a țării și care se exprimă concludent pe multiple planuri. Accentuarea procesului de modernizare a structurii producției industriale, creșterea prioritară a amurilor vitale pentru generalizarea rapidă a progresului tehnic în economie, pentru automatizarea proceselor de producție, omogenizarea dezvoltării economico-sociale a teritoriului, largă deschidere spre revoluția tehnico-științifică, creșterea rentabilității în activitatea economică, prezența activă în diviziunea internațională a muncii, perfecționarea vieții economico-sociale și creșterea nivelului de trai al poporului sînt cîteva din jaloarele de bază ale acestei ample cercetări.

Acad. prof. Manea Mănescu

sondează cu deosebită pertinentă implicațiile și semnificațiile proceselor economice analizate, scoțînd în evidență faptul că ceea ce se detașează în cincinalul 1971–1975, comparativ cu perioadele anterioare, cînd ponderea cheltuielilor materiale în produsul social urma o linie ascendentă, este tendința evidentă de scădere a acestei ponderi, fapt ce oglindește sintetic creșterea eficienței activității economice. Devansarea ritmului de creștere a produsului social de către venitul național are repercusiuni dintre cele mai pozitive asupra ritmului și proporțiilor dezvoltării. S-au creat, astfel, importante resurse suplimentare pentru intensificarea progresului economico-social, premise favorabile pentru ca cincinalul actual să fie perioada amplei afirmări a revoluției tehnico-științifice în țara noastră.

Așa cum menționa autorul, România orizontului '80 se va în-

fățișa întregii lumi ca o țară prosperă, cu o structură economică modernă, cu un nivel ridicat de civilizație. Prevederile planului 1976–1980 țîn seama, pentru fiecare ramură, de necesitatea de a accelera modernizarea structurilor, de a ridica substanțial calitatea și nivelul tehnic al produselor. În acest scop, realizînd indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se va pune accentul pe accelerarea creșterii productivității muncii, gospodărirea cu simț de răspundere a patrimoniului național, ridicarea rentabilității în toate domeniile de activitate, creșterea potențialului de creație științifică al țării.

Dinamica forțelor de producție

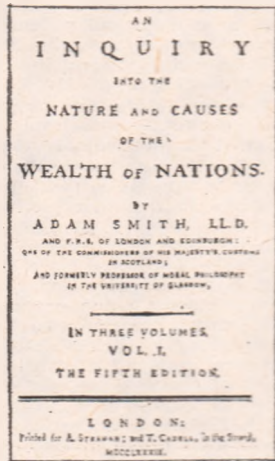
● În articolul Sistemii podhod k issledovaniiu ekonomiceskogo razvitiia (O abordare sis-

extins sfera muncii productive pentru întreaga activitate din sfera producătoare de bunuri materiale. În prezent, în condițiile revoluției din știința și tehnica contemporană, se pune problema dezvoltării concepției smithiene în spiritul modului său de a gândi.

După două secole de dezvoltare economică într-un ritm necunoscut anterior, au intervenit schimbări structurale de natură calitativă în economia modernă, care au complicat distincția dintre munca productivă și cea neproductivă. Sfera noțională a muncii productive s-a extins continuu, manifestându-se tendința de a cuprinde activități economice care mai înainte erau considerate neproductive. Totuși distincția făcută de Adam Smith își păstrează actualitatea, deoarece valorile materiale nu se produc decît în procesul muncii productive.

Preocuparea lui Adam Smith de a căuta o explicație a mecanismului de funcționare a economiei naționale în direcția acțiunii unor legi obiective în cadrul unui sistem nu este departe de formulările moderne din teoria generală a sistemelor. Împlinind calitatea de fiu credincios al secolului enciclopediștilor cu cea de ideolog al burgheziei industriale în ascensiune, Adam Smith considera economia capitalistă ca o expresie a unei „ordini naturale”, reglementate de legi naturale eteme. Deși concepția în sine nu era absolut originală în epoca respectivă, viziunea sa era atotcuprinzătoare și deosebit de plastică, după cum rezultă din celebra frază a lui Adam Smith, după care omul

„e condus de o mînă invizibilă, ca să promoveze un scop ce nu face parte din intenția lui”. (vol. 1, p. 305). Semnificația economică reală a acestei „mîni invizibile” pe care intuiția lui A. Smith a introdus-o în știința economică a preocupat generații de economiști și a provocat controverse interminabile în istoria gin-

dirii economice. Într-o accepție modernă, s-ar putea vorbi de o concepție cibernetică asupra economiei naționale, în care se presupune o autoreglare a mecanismului economic în sensul orientării obiectivelor individuale spre finalități care au în vedere ansamblul. Este adevărat că experiența istorică a modului de producție capitalist nu confirmă o armonizare a sistemului, fiind vorba de interese de clasă divergente, opuse; dar o asemenea perspectivă istorică nu i se putea pretinde unui economist englez din secolul al XVIII-lea,

convins de superioritatea și veșnicia capitalismului. Problema reglării sistemului economic continuă să preocupe teoria modernă a dinamicii economice.

Limitele de clasă ale ideologiei burgheze profesate de Adam Smith, la care se adaugă scurțarea inevitabilă a timpului (potențată în economie de ritmul rapid al transformărilor sociale) impun a nu uita spiritul critic cu care trebuie citită astăzi „Avuția Națiunilor”. Totodată, ar fi absurd să se coute în paginile acestei lucrări un răspuns aplicabil nemijlocit la o problemă economică concretă actuală. Aceasta nu diminuează interesul pentru opera economică a „intelectului scoțian”.

Lectura „Avuției Națiunilor” răsplătește pe cititorul contemporan și prin plăcuta surpriză de a descoperi că lui Adam Smith nu-i erau străine concepții și preocupări moderne ale științei economice. Astfel, nu numai că Smith a sesizat semnificația noțiunii de **prognoză calitativă**, dar el nu a ezitat să elaboreze o asemenea prognoză, care – în contrast cu eșecuri ale viitorologiei contemporane – nu s-a desmintit timp de două secole: „Aștepta, în adevăr, ca libertatea comerțului să fie cîndva integral restabilită în Marea Britanie, e tot așa de absurd cum ai aștepta vreodată ca să se întemeieze o „Oceanie” sau o „Utopie”. Nu numai prejudecățile masei, ci și – ceea ce e mai greu de învins – interesele particulare ale multor indivizi, i se opun irezistibil” (vol. 1, p. 314).

Evoluția științei economice nu poate fi astăzi înțeleasă fără lucrarea fundamentală a celui pe

care Engels l-a denumit „Lutherul economiei politice”. După cum a relevat Marx, prin elaborarea de către Adam Smith a „Avuției Națiunilor” „economia politică a devenit un tot înche-gat, domeniul ei a căpătat într-o anumită măsură contururi precise”¹⁾.

Făcînd din cercetarea asupra naturii și cauzelor avuției naționale obiectul major de investigație al operei sale economice, Adam Smith este considerat pe deplin justificat un precursor al teoriei moderne a creșterii economice. Astfel, merită subliniat că în opera sa se găsește o ple-doarie susținută pentru o rată ridicată a acumulării, argumen-tindu-se în favoarea „cheltuirii pe lucruri durabile”, deoarece acest fel de cheltuială „întreține mai degrabă oameni productivi decît neproductivi, duce mai mult decît celălalt fel la creșterea belșugului general”. (vol. 1, p. 235).

A citi opera lui Adam Smith cu optica unui economist contemporan nu este o risipă de timp.

M. HOROVITZ

¹⁾ Paul Fabra. L'Anticapitalisme, Arthaud, Paris, 1974 p. 117.

²⁾ Adam Smith. Avuția națiunilor, Editura Academiei R.P.R. 1962, vol. I, p. 3. În continuare, trimiterile la lucrare se vor da în text.

³⁾ Vincent Bladen. From Adam Smith to Maynard Keynes: the heritage of political economics, University of Toronto Press, 1974, p. 3.

⁴⁾ Karl Marx. Teorii asupra plusvalorii, partea a doua Editura politică, 1960, p. 134.

temică în studierea dezvoltării economice, apărut în revista EKONOMICKESKIE NAUKI nr. 1/1976, V. Cerniak consideră că în literatura economică marxistă se neglijează importanța logicii interne a forțelor de producție. Această logică presupune o anumită succesiune, condiționată obiectiv de etapele anterioare, a invențiilor, descoperirilor și perfecționărilor tehnice și tehnologice, anumite deplasări de structură și funcții ale factorului subiectiv al producției sociale, condiționate de dezvoltarea factorului obiectiv. Dezvoltarea elementului obiectiv, susține V.C., se produce pe baza apariției și rezolvării contradicțiilor dintre diferitele grupe de mijloace tehnice, dintre uneltele și obiectele muncii, dintre mijloacele de muncă și materialele folosite pentru producerea lor, dintre mașinile construite și posibilitățile tehnice privind exploatarea lor, între nivelele tehnice ale diferitelor ramuri. Un

rol deosebit de important în progresul forțelor de producție îl joacă contradicția dintre nivelul tehnicii și nivelul de dezvoltare a forței de muncă. Dezvoltarea forțelor de producție, ca sistem, presupune ca modificările dînt-un element să necesite, în mod obiectiv, modificări în celelalte elemente. Resursele interne ale dezvoltării forțelor de producție acționează și atunci cînd relațiile de producție funcționează ca o frînă a acestei dezvoltări. Stagnarea forțelor de producție este imposibilă. Relațiile de producție pot trîna, întîrziîna dezvoltarea forțelor de producție, o pot face unilaterală, denaturată etc., dar nu o pot opri, nu o pot lichida.

Logistica industrială

● Pentru a contribui la delinierea obiectului, mijloacelor, costurilor și regulilor ce trebuie

aplicate de compartimentul logistic din întreprinderi, revista M.T.D. MANUTENTION-TRANSPORT-DISTRIBUTION. LE MAGAZINE DE LA LOGISTIQUE INDUSTRIELLE a început să publice, începînd cu nr. 10/1975, diferite opinii relative la obiectul și organizarea acestui compartiment în unități de virf. După opinia lui Roland Vassard, directorul compartimentului logistic al societății „Générale Alimentation”, obiectul compartimentului logistic „este de a folosi mijloacele logistice în contul ramurilor”, în cadrul activităților „depozite regionale, transporturi, studii-organizare”. Serviciile puse la dispoziția activității „depozite regionale”, R. Vassard le consideră următoarele: codificarea, gestiunea stocurilor și comenzilor, antrepozitari și administrarea, pregătirea comenzilor, eșantionarea, recondiționarea, etichetarea, li-

vreaarea produselor expediate, gestiunea suprafețelor destinate birourilor. În cadrul activității „studii-organizare”, compartimentul de logistică se ocupă de conceperea sistemului de distribuție, deținerea și realizarea unui antrepozit, stabilirea regulilor privind aprovizionarea, gestiunea stocurilor, organizarea internă a antrepozitelor, deținerea caietului „încărcături-paletizări”, organizarea rutelor de livrări, gestiunea parcului de automobile, analiza costurilor de distribuție etc. Un compartiment logistic ar asigura calitatea superioară și rentabilă a serviciilor, întrucît dispune de personal calificat și utilizează mijloace materiale adecvate, obținînd cele mai reduse costuri, datorită reorganizării activităților.

e **ECONOMETRIE**
 cu aplicații
 la eficiența
 investițiilor
 Ion Romănu

EDITURA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ENCICLOPEDICĂ

zate, prin modul amplu în care sînt prezentate, cu accentul pe latura lor practică. Ea cuprinde nu numai cele mai noi teorii și metode în tematica largă a eficienței investițiilor, dar și un număr de idei originale, care sînt în măsură să deschidă drumuri noi în cercetarea economică. În mod succint, tematica cărții se poate grupa în: metode econometrice de programare în probleme de investiții, indicatorii de eficiență bazați pe tehnica de actualizare și modele econometrice în domeniul investițiilor. Pentru o mai bună înțelegere a concepției sale autorul a fost nevoit să facă o incursiune în metodele clasice folosite în prezent și în legislația actuală de investiții, scrisă cu o temeinică cunoaștere a problemelor.

Metoda programării liniare este prezentată într-o nouă viziune prin care se urmărește optimizarea repartizării volumelor de investiții; ea se dovedește a fi o metodă econometrică utilă în planificarea investițiilor atît prin rezolvarea grafică, în probleme de mici dimensiuni, dar mai ales prin rezolvarea analitică. Pentru probleme de decizie în repartizarea secvențială a volumelor de investiții într-o lungă perspectivă, se propune folosirea programării dinamice.

Pornind de la influența hotărîtoare a factorului timp asupra eficienței economice a investițiilor, sînt analizate pe rînd toate perioadele de timp caracteristice (proiectare, execuție, atingerea parametrilor proiectați, durata de funcționare economică) și se evidențiază prin calcule concludente efectele favorabile ale punerii în funcțiune precum și ale eșalonării raționale, a fondurilor de investiții în perioada de execuție precum și costul imobilizării acestor fon-

duri. În mod deosebit trebuie semnalată propunerea fundamentată științific de introducere a unui nou indicator de eficiență, denumit de autor „randamentul economic al investiției” ca raport dintre acumulările nete și valorile cheltuite, al cărui mod de calcul, în formă statică și dinamică, ca și interpretarea sa economică, sînt revelatoare. Adîncind tehnica actualizării valorilor, autorul ajunge la un mod de calcul pe care îl numește „metoda valorilor comparabile” prin intermediul căreia „folosind produsul „lei x ani” — de natura unui „moment valoric” — stabilește un nou mod de determinare, mai semnificativ, a indicatorilor durate de recuperare și randamentul economic al unui obiectiv de investiții.

Un alt punct de vedere original valoros este acela al utilizării balanței legăturilor dintre ramuri într-o viziune econometrică pentru determinarea investițiilor conexe, respectiv a volumului total de investiții directe, colaterale și conexe. Pornind de la balanța clasică input-output (Leontief) se expune un nou mod de calcul al volumului total de investiții pentru obținerea unei producții finale date, iar prin diferența față de investițiile directe și colaterale se obține volumul investițiilor conexe.

Într-o viziune econometrică sînt abordate și modelele cu funcții de producție, utilizate în teoria neoclasică contemporană. Folosind tipul de funcție de producție Cobb-Douglas sînt prezentați și discutați coeficienții pe care aceasta îi pune în evidență (randamentul mediu și diferențial, elasticitatea factorilor, rata marginală de substituție și elasticitatea acesteia) și sînt ilustrate cu ajutorul unor aplicații problemele ce pot fi rezolvate cu asemenea modele.

Gîndirea originală a autorului merge însă mai departe și ajunge la un nou tip de funcție de producție care apare pe cit de interesantă pe atît de creativă introducînd, pe lîngă factorii cantitativi, fonduri fixe, forța de muncă și componentele lor calitative, respectiv productivitățile fondurilor fixe și a muncii, cu coeficienții lor de elasticitate. Deși calculul unor asemenea funcții de producție cu 4 factori și cu același număr de coeficienți de elasticitate implică unele dificultăți, considerăm că ea prezintă avantaje certe mai ales pentru folosirea ei în problemele unei țări în curs de dezvoltare unde factorii calitativi ca și elasticitățile lor au o dinamică accentuată.

În discutarea macromodelor clasice se insistă asupra dependenței dintre accelerarea creșterii economice și dinamica investițiilor, precum și asupra unor indicatori sintetici ca factorul de multiplicare (Keynes), coeficientul capitalului (Harrod), și productivitatea investițiilor (Domar). Calculele econometrice sînt pregnante în modele de prognoză, expuse în ultimul capitol unde se insistă asupra importanței investițiilor în dezvoltarea social economică pe termen lung și se prezintă un mod de extrapolare a venitului național pînă în anul 1990.

Lucrarea prof. I. Romănu se impune prin problematică, tinută științifică și prin incontestabilitatea ei utilitate practică datorită în special celor peste 100 de aplicații și studii de caz. Este o lucrare de certă valoare științifică, care îmbogățește patrimoniul cercetărilor originale în domeniul economic.

ing. E. V. TOPALĂ

șef de secție în Centrul de studii și cercetări pentru planificare

APARIȚIA în Editura științifică și enciclopedică a lucrării prof. dr. ing. Ion Romănu „Econometrie cu aplicații la eficiența investițiilor” constituie un eveniment în literatura noastră economică ce se cuvine a fi remarcat cel puțin din două motive. În primul rînd pentru că arată posibilitățile de investigare pe care le oferă econometria în analiza aspectelor cantitative ale activităților economice, în descoperirea legităților ce se manifestă în procesele de transformare. În al doilea rînd, pentru că metodele și tehnicile propuse sînt ilustrate într-o activitate importantă, oferind specialiștilor căi noi de fundamentare a deciziilor la nivel macro și microeconomic. Autorul a folosit o concepție proprie care pune econometria într-o nouă lumină. Astfel, dacă în lucrările clasice calculele econometrice folosesc în mod oracum mecanic statistica economică și matematica, în această lucrare autorul le asociază eficienței economice ca scop final al investigației.

Lucrarea impresionează prin multitudinea problemelor anali-

G. ZANE

N. BĂLCESCU

OPERA • OMUL • EPOCA

EDITURA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ENCICLOPEDICĂ

imbrățișînd treptat opera și viața lui N. Bălcescu, dintru început pînă la sfîrșit, evidențiindu-i în toată amploarea miezul viu al gîndirii pe care noi îl preluăm și-l integrăm actualității noastre.

Cele douăzeci de studii cite sînt înmănunchate în volum, analizează, într-o ordine plină de semnificații, problematica majoră a concepțiilor economice, sociale, politice și istorice ale lui N. Bălcescu, geneza acestora, rodul lor în contactele cu ideologia epocii, cu gîndirea lui Karl Marx, a socializatorilor francezi, a lui P. Rossi ș.a.

Problematica economică a timpului, cu toate implicațiile ei, este surprinsă pe o perioadă de istorie românească în care s-au fundamentat premisele fărîurii României moderne, dînd și sub acest aspect o unitate și un fir călăuzitor întregii cărți.

Magistral este înfățișată personalitatea lui N. Bălcescu, capacitatea sa de a întîmpina cu gîndire originală ideile noi ale epocii. În acest cadru, autorul marchează substanța de aîncîncepe a lui Bălcescu care, profund cunoscător al istoriei și realităților naționale, posedînd ample cunoștințe de istorie universală, se dovedește la nivelul noilor idealuri social-politice

europene, aducînd în dezbateră de idei din epocă o notă personală ce sintetiza aspirațiile poporului român.

În problema națiunii sînt reliefate disocierile făcute de Bălcescu între popor și națiune. Națiunea presupune cunoștința și manifestarea unei unități morale, o solidarizare a întregului popor în jurul unor aspirații fundamentale. Și care erau aspirațiile fundamentale dacă nu acelea de afirmare plenară națională, de unire a tuturor românilor în granițe firești, de luptă pentru libertate, dreptate și progres social?

Academicianul G. Zane urmărește pătrunzător traiectoria gîndirii lui N. Bălcescu, gîndire care, între altele, prin întuirea și studierea unor realități naționale s-a ridicat la generalizări preluate prin intermediul lui E. Regnault de însuși Karl Marx în „Capitalul”.

Subliniind actualitatea mereu vie a lui N. Bălcescu, se relevă cu pregnanță în chiar prefața volumului: „era firesc ca într-o epocă revoluționară ca a noastră „...în Bălcescu de la '48, revoluționarul intransigent, să se descopere — oricît de mari deosebiri de idei ar exista — un mare precursor, așa încît noua

cultură românească să regăsească, cu o legitimă îndrituire, fie chiar parțial, elementele ei însăși”. Și mai departe „Azi, Bălcescu își are locul definitiv fixat printre cei mai de seamă creatori ai ideologiei României moderne”.

Este o cercetare competentă a izvoarelor, susținută în timp cu un devotament rar, o luminare în profunzime a lor, o recuperare a gîndirii din trecut a lui N. Bălcescu cu o crescută înțelegere limpezită de distanța timpului scurs și întărită de confirmarea în prezent a sensurilor viabile ale acestei gîndiri, culminînd cu justa și generoasa idee exprimată de Bălcescu, a dreptului la existență și afirmare a tuturor națiunilor. Nu putem să încheiem această prezentare succintă fără să înscrinem și numele Elenei G. Zane, care cum spune autorul „a împărtășit cu mine și de această dată, toată munca pentru alcătuirea culegerii de față”.

Prezentînd volumul acad. G. Zane, am vrut să formulăm o stăruitoare invitație la o lectură în care bogăția informației se împletește cu profunzimea exegezei.

Radu C. DEMETRESCU

**ECONOMIE
MONDIALA**

Pentru o nouă ordine economică internațională

O LATURĂ ESENȚIALĂ: COOPERAREA ACTIVĂ ÎNȚRE ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE

ÎN SPIRITUL SOLIDARITĂȚII cu toate forțele care luptă pentru instaurarea unor relații noi pe plan mondial. România, țară socialistă și totodată țară în curs de dezvoltare, sprijină toate eforturile apte să contribuie la lichidarea subdezvoltării în lume. Promovarea cooperării între țările în curs de dezvoltare, care se înscrie tocmai printre aceste eforturi, reprezintă un factor important pentru accelerarea dezvoltării lor economico-sociale și eliminarea decalajelor care

le despart de țările dezvoltate. În Declarația privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale, adoptată de sesiunea a VI-a extraordinară a Adunării Generale a O.N.U., se arată că această ordine ar trebui să se bazeze, între altele, pe respectarea următorului principiu: „întărirea — prin acțiuni individuale și colective — a cooperării economice, comerciale, financiare și tehnice reciproce între țările în curs de dezvoltare, îndeosebi pe o bază preferențială”.

O amplă cooperare economică între țările în curs de dezvoltare este de natură să conducă la consolidarea economiei acestor țări, oferindu-le mijloacele de a impulsiona, prin eforturile proprii, progresul lor economic și social. Reorientându-și politicile economice spre o lărgire considerabilă a cooperării reciproce, țările în curs de dezvoltare își creează noi surse de creștere economică, devenind astfel mai puțin sensibile la fluctuațiile anarhice ale economiei țărilor capitaliste dezvoltate.

Premise noi, favorabile

ÎN PREZENT, schimburile economice dintre țările în curs de dezvoltare sînt încă relativ limitate. În ultimii ani, comerțul dintre țările în curs de dezvoltare a reprezentat numai circa 20% din comerțul lor total, în timp ce în cazul țărilor capitaliste dezvoltate schimburile dintre ele au constituit aproximativ 70% din ansamblul comerțului lor exterior. Schimburile economice relativ restrinse dintre țările în curs de dezvoltare se explică printr-o multitudinea de cauze, dintre care amintim: gradul redus de dezvoltare și diversificare economică a țărilor în curs de dezvoltare; poziția preponderentă a țărilor dezvoltate în comerțul lor exterior, datorită atât consecințelor politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, cât și potențialului economic înalt al țărilor dezvoltate; menținerea de obstacole tarifare și netarifare în comerțul reciproc dintre țările în curs de dezvoltare.

Mutațiile intervenite în economia internațională au generat însă noi și ample posibilități de cooperare economică între aceste țări.

Progresele importante obținute pe plan economic de către unele țări în curs de dezvoltare deschid noi perspective în această direcție. Ritmurile rapide de industrializare, pe care le înregistrează o serie de țări mai avansate ale „lumii a treia”, permit creșterea exporturilor lor de produse industriale finite spre țările în curs de dezvoltare mai puțin industrializate, asigurînd, în același timp, o piață de desfacere pentru unele materii prime produse în aceste din urmă țări. De asemenea, unele țări în curs de dezvoltare mai avansate dispun actualmente de resurse științifice și tehnice, care pot fi utilizate și în favoarea creșterii economice a altor țări în curs de dezvoltare.

Un element deosebit de important de natură să contribuie substanțial la extinderea cooperării între țările în curs de dezvoltare îl constituie creșterea rapidă a încasărilor de devize ale țărilor în curs de dezvoltare exportatoare de petrol, ca urmare a urcării prețului acestui produs. Se apreciază că, în anul 1974, veniturile în devize ale țărilor membre O.P.E.C. au atins 110,2 miliarde dolari, față de 20 miliarde în anul 1973 și 4,6 miliarde în anul 1965. În 1975, deși se anunță a fi mai scăzute decît în 1974, aceste venituri rămîn mult superioare celor din anii dinaintea de 1973. Încasările din exportul de petrol au permis creșterea rapidă a rezervelor de mijloace internaționale de plată ale țărilor exportatoare de petrol. Rezervele Arabiei Saudite, de exemplu, s-au situat în 1975 la peste 20 000 milioane de dolari, față de numai 2 500 milioane la sfîrșitul anului 1972, ceea ce a situat-o pe locul al doilea după R.F. Germania în ce privește rezervele de mijloace internaționale de plată.

Cooperarea și solidaritatea dintre țările în curs de dezvoltare nu vizează numai extinderea relațiilor economice dintre ele, dar și îmbunătățirea poziției lor în ce privește relațiile economice cu țările dezvoltate. Noul raport de forțe pe plan internațional, caracterizat între altele prin creșterea forțelor care militază pentru lichidarea politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, creează premise favorabile luptei țărilor în curs de dezvoltare pentru statornicirea de relații economice echitabile între state.

În cadrul O.N.U. se acordă o deosebită atenție favorizării

cooperării economice între țările în curs de dezvoltare pe plan subregional, regional și interregional. În Programul de acțiune privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale, adoptat de sesiunea a VI-a extraordinară a Adunării Generale a O.N.U., se prevăd un șir de măsuri de natură să ducă la extinderea acestei cooperări. Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor, adoptată la 12 decembrie 1974 de către sesiunea a XXIX-a a Adunării Generale a O.N.U., prevede datoriile țărilor în curs de dezvoltare de a lărgi cooperarea lor economică reciprocă și obligația tuturor țărilor, în special a celor dezvoltate, de a sprijini acest proces (articolul 23 din Cartă). În același timp, articolul 21 din document stipulează dreptul țărilor în curs de dezvoltare de a acorda preferințe comerciale altor țări în curs de dezvoltare, fără a extinde aceste preferințe asupra țărilor dezvoltate. Ultimele rezoluții ale sesiunilor extraordinare și ordinare ale Adunării Generale a O.N.U. reafirmă necesitatea sprijinirii de către țările dezvoltate și sistemul O.N.U. a eforturilor țărilor în curs de dezvoltare pentru lărgirea cooperării lor la nivel subregional, regional și interregional, chemînd agențiile specializate și alte organizații din sistemul O.N.U. să continue să promoveze cooperarea economică între țările în curs de dezvoltare. Problema a fost inclusă și în ordinea de zi preliminară a sesiunii a IV-a a Conferinței Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare (Nairobi, 3—28 mai 1976).

Asistență financiară bi- și multilaterală

ÎN ULTIMUL TIMP s-au înregistrat progrese considerabile în domeniul lărgirii cooperării internaționale dintre țările în curs de dezvoltare. Unul dintre cele mai importante îl reprezintă acordarea de către țările exportatoare de petrol, grupate în O.P.E.C., a unui ajutor financiar multilateral și bilateral, celorlalte țări în curs de dezvoltare, afectate de sporirea prețului petrolului.

Astfel, de exemplu, la prima Conferință arabo-africană ținută la Cairo în ianuarie 1974, s-a hotărît crearea unui fond arab pentru ajutorarea țărilor africane, cu un capital de 200 milioane de dolari. Acest fond acordă țărilor africane credite pentru plata importurilor de petrol, pe o durată de 8 ani, inclusiv o perioadă de favoare de 3 ani, și cu o dobîndă de 1% pe an. În același timp, s-a decis înființarea unei Bănci arabo-africane de dezvoltare, cu un capital de 500 milioane de dolari format din contribuțiile țărilor africane și arabe, producătoare de petrol. De asemenea, conferința la nivel înalt a țărilor islamice (Lahore, februarie 1974) a hotărît crearea Băncii islamice de dezvoltare, cu un capital de un miliard de dolari, în vederea acordării de ajutor financiar țărilor islamice. Finanțarea acestei bănci este asigurată în special de țările producătoare de petrol. Pe plan bilateral au fost acordate credite importante, în condiții avantajoase, pentru finanțarea de proiecte economice (proiecte interesînd numai țara debitoare, întreprinderi mixte, explorarea și extracția de materii prime în vederea aprovizionării țării creditoare).

Potrivit estimățiilor secretariatului U.N.C.T.A.D., în anul 1974 obligațiile financiare asumate de către țările membre O.P.E.C. în vederea ajutorării țărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol au atins aproximativ 7,5 miliarde dolari, din care

1/4 reprezintă obligații față de instituții multilaterale; conform acelorași estimări, vărsămintele țărilor membre O.P.E.C. în favoarea țărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol au reprezentat 2,5 miliarde dolari în anul 1974, față de 0,5 miliarde dolari în anul 1973 (vezi documentul TD/B/556, versiunea engleză, p. 12-13).

Reuniunea miniștrilor de finanțe ai țărilor membre O.P.E.C. din noiembrie 1975 a hotărât să recomande guvernelor acestor țări acordarea în anul 1976 a unui ajutor financiar suplimentar țărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol, și anume prin constituirea unui fond la care țările membre vor contribui cu 10 cenți de fiecare baril de petrol exportat. Se așteaptă ca vărsămintele la acest fond să atingă în anul 1976 suma de un miliard de dolari.

Pentru țările în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol, ajutorul financiar primit din partea țărilor membre O.P.E.C. prezintă o importanță cu atât mai mare cu cât s-a înregistrat un progres insuficient în ce privește realizarea de către țările occidentale a obiectivelor prevăzute de Strategia internațională a dezvoltării în domeniul transferului de resurse financiare în țările în curs de dezvoltare.

În același timp, ajutorul financiar acordat țărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol de țările membre O.P.E.C. reprezintă un important factor pentru consolidarea unității și solidarității țărilor în curs de dezvoltare, în lupta împotriva politicii imperialiste, pentru progres economico-social.

Un rol tot mai important în dezvoltarea cooperării economice interregionale între țările în curs de dezvoltare îl joacă mișcarea țărilor nealiniate, care înglobează marea lor majoritate. Măsuri importante pentru adâncirea cooperării economice între țările în curs de dezvoltare au fost adoptate la a 5-a conferință a miniștrilor afacerilor externe din țările nealiniate (Lima, 25-30 august 1975), la care a participat și România, invitată în calitate de observator. Printre aceste măsuri se numără crearea Fondului de solidaritate pentru dezvoltarea economică și socială a țărilor nealiniate, cu un capital de 6 miliarde dolari, a cărui înființare a fost aprobată de către Conferința la nivel înalt a țărilor nealiniate de la Alger, din septembrie 1973, precum și crearea Fondului de solidaritate pentru reconstrucția Cambodgiei, Laosului și Vietnamului.

Pentru dezvoltarea schimburilor comerciale interregionale dintre țările în curs de dezvoltare, un rol tot mai important este chemat să-l joace încheierea de aranjamente comerciale cu caracter preferențial între aceste țări. Astfel, India, Egiptul și Iugoslavia au încheiat un acord (1968), care prevede acordarea de concesiuni vamale reciproce în scopul stimulării comerțului între cele trei țări semnate. În decembrie 1971, un număr de 16 țări în curs de dezvoltare, participante la Comitetul de negocieri comerciale între țările în curs de dezvoltare, de sub egida G.A.T.T., au semnat un protocol potrivit căruia își acordă reciproc taxe vamale preferențiale la mai mult de 300 poziții ale Nomenclatorului tarifar de la Bruxelles. Protocolul a fost ratificat de către 13 țări în curs de dezvoltare. Având în vedere că volumul de comerț vizat de către protocol este redus chiar în comparație cu proporțiile restrînse ale schimburilor comerciale dintre țările în curs de dezvoltare, precum și faptul că reducerile de taxe vamale negociate sînt relativ modeste, în toamna anului 1973 Comitetul țărilor participante la protocol a hotărât să se întreprindă măsuri în vederea lărgirii gamei mărfurilor cuprinse în protocol, amplificarea preferințelor deja convenite și sporirea numărului de țări în curs de dezvoltare participante. În acest scop, la Geneva au și avut loc reuniuni pregătitoare, la care au participat reprezentanții multor țări în curs de dezvoltare.

Planul regional al cooperării

ÎN ULTIMII ANI, sintem martorii unei tendințe de extindere și a cooperării regionale și subregionale între țările în curs de dezvoltare. Majoritatea țărilor în curs de dezvoltare sînt în prezent membre ale diverselor grupări de cooperare economică din America Latină, Africa și Asia. Apar și se dezvoltă noi forme și organisme de cooperare între țările în curs de dezvoltare din aceste zone, se consolidează o serie de grupări economice existente, regionale sau subregionale, ale acestor țări.

În America Latină s-au înființat recent Sistemul economic latino-american, Organizația latino-americană a energiei (O.L.A.D.E.) și Comitetul de dezvoltare și cooperare în zona Caraibilor. Crearea în octombrie 1975 a Sistemului economic latino-american (S.E.L.A.) reflectă politica țărilor latino-americe de a întări solidaritatea dintre ele, de a lichida subordinarea față de imperialism, constituind un eveniment important în istoria continentului. Potrivit prevederilor tratatului de înființare, semnat la Ciudad de Panama, S.E.L.A. reprezintă „un organism regional de consultare, de coordonare, de promovare economică și socială, avînd un statut juridic internațional și

fiind compus din state suverane latino-americe”. Reunind 25 de state, inclusiv Cuba, prima țară socialistă de pe continentul american, S.E.L.A. își propune să dezvolte cooperarea regională, să contribuie la o mai bună folosire a resurselor umane, tehnice și financiare ale continentului, în vederea accelerării progresului economico-social, să concure la elaborarea unei politici unice a statelor membre în ceea ce privește prețurile materiilor prime exportate și la stabilirea de poziții comune ale acestor state în problemele economice internaționale.

Sub egida S.E.L.A., se prevede crearea de întreprinderi comune latino-americe. Printre primele proiecte de acest gen, aflate în studiu, se numără înființarea unei întreprinderi maritime a Caraibilor, cu participarea a 17 state din regiune, constituirea de companii comune pentru producerea de aluminiu, îngrășăminte, celuloză, hirtie etc.

Comitetul de dezvoltare și cooperare în zona Caraibilor, organism al Comisiei economice O.N.U. pentru America Latină (creat la 13 mai 1975), este destinat să contribuie la adâncirea relațiilor economice între țările din zonă și la unirea eforturilor acestor țări pentru accelerarea dezvoltării lor economice și sociale. Activitatea Comitetului nu va tinde la izolarea țărilor din zona Caraibilor de restul Americii Latine, ci, dimpotrivă, va contribui la conjugarea eforturilor acestora cu cele ale altor țări membre ale Sistemului economic latino-american.

În Africa și Asia se manifestă, de asemenea, tendința de a promova cooperarea economică între țările din fiecare zonă, în vederea favorizării dezvoltării lor economice.

Dezvoltarea relațiilor economice interafricane prezintă o importanță cu atât mai mare, cu cât comerțul dintre țările Africii reprezintă numai 2,5%, din comerțul lor total cu restul lumii. În documentele adoptate de către cea de-a patra conferință a miniștrilor africani ai comerțului, ținută la Alger în noiembrie 1975, se prevăd o serie de măsuri pentru extinderea colaborării interafricane. După cum se arată în acest document, s-a hotărât să se instituționalizeze conferința miniștrilor africani ai comerțului, făcîndu-se din aceasta o comisie specializată a Organizației Unității Africane. În același timp, s-a adoptat ideea creării unei Organizații africane a comerțului și dezvoltării (O.A.C.D.) și s-a decis studiarea condițiilor înființării și funcționării acestei instituții. Conferința a hotărât să rețină obiectivul realizării unei Piețe comune africane și să constituie un comitet interguvernamental de experți privind comerțul și dezvoltarea, deschis participării tuturor statelor membre ale O.U.A. Cooperarea economică se realizează în prezent în cadrul unor grupări cum sînt: Comunitatea economică vest-africană, Uniunea vamală și economică a țărilor Africii centrale, Comunitatea est-africană, Tratatul de cooperare economică între țările Maghrebului (Algeria, Maroc și Tunisia) etc.

În Asia, sub egida Comisiei economice și sociale pentru Asia și zona Pacificului (E.S.C.A.P.) s-au întreprins acțiuni pentru dezvoltarea cooperării economice în regiune. Astfel, reprezentanții Bangladesh-ului, Indiei, Laosului, Pakistanului, Tailandei, Filipinelor și Coreei de Sud au semnat la Bangkok, în iulie 1975, un acord comercial preferențial. Acest acord prevede reducerea reciprocă, în medie cu 33%, a taxelor vamale de import la 150 de produse, pentru care comerțul între țările participante atinge 50 milioane de dolari pe an. S-au realizat progrese și în domeniul colaborării valutare. De la 1 noiembrie 1975, Bangladesh, India, Iran, Nepal, Pakistan și Sri Lanka au trecut la decontări în clearing în comerțul reciproc, în cadrul Uniunii asiatice de clearing, creată în anul precedent. În cadrul Asociației națiunilor din Asia de Sud-Est (A.S.E.A.N.) din care fac parte Indonezia, Malaezia, Singapore, Tailanda și Filipinele, se dezvoltă colaborarea în domeniul valorificării resurselor sub-solului și se examinează în prezent problema creării unei zone de comerț liber, ca o primă etapă a realizării unei piețe comune a țărilor membre ale acestei asociații.

O colaborare economică tot mai largă se realizează în cadrul Ligii țărilor arabe și al Consiliului unității economice arabe, organism al acestei Ligi. O parte din membrii Ligii țărilor arabe au format Piața comună arabă. Se preconizează organizarea în viitorul apropiat a unei conferințe interarabe la nivel înalt, în vederea elaborării unei politici economice unice a țărilor arabe.

Poziții solide față de țările dezvoltate

O IMPORTANTĂ tot mai mare pe arena economică internațională o capătă colaborarea dintre țările în curs de dezvoltare vizînd îmbunătățirea situației lor în raporturile economice cu țările dezvoltate. Țările în curs de dezvoltare își armonizează pozițiile în problemele privind schimburile lor economice cu țările dezvoltate în cadrul mișcării nealiniaților, precum și al „Grupului celor 77”, care numără de fapt, după primirea recentă și a României, 110 membri. Poziția unitară a țărilor în curs de dezvoltare în probleme majore ale economiei mondiale este de natură să sporească influența lor pe plan internațional, pu-

terea lor de negociere care a devenit deja considerabilă, dat fiind faptul că ele reprezintă o sursă de aprovizionare cu materii prime esențiale și dispun de noi și importante mijloace financiare grație creșterii încasărilor și rezervelor țărilor exportatoare de petrol.

Țările în curs de dezvoltare acționează în comun în vederea apărării prețurilor produselor de bază, care reprezintă partea covârșitoare a exporturilor lor. Succesul obținut de O.P.E.C. în ce privește stabilirea prețului petrolului pe piața mondială a stimulat cooperarea între producătorii altor materii prime. S-au creat noi asociații ale țărilor producătoare și au fost consolidate cele existente, în scopul susținerii prețurilor, precum și al unei mai bune reglementări a ofertei. În prezent, există asociații ale țărilor producătoare de cupru, bauxită, minereu de fier, mercur, cafea, cacao, cauciuc, banane, piper și zahăr (aceste mărfuri, luate împreună, reprezintă 40—50% din valoarea exportului de materii prime, fără petrol, din țările în curs de dezvoltare). Asociațiile producătorilor permit țărilor în curs de dezvoltare să-și amelioreze situația lor în cadrul negocierilor, în special cu societățile multinaționale care acționează în aceste țări sau care domină piața internațională.

Măsuri importante în direcția apărării prețurilor produselor de bază au fost adoptate de către cea de-a cincea conferință ministerială a țărilor nealiniate, ținută la Lima în august 1975. Această conferință a hotărât să creeze un fond special pentru finanțarea stocurilor de produse alimentare și materii prime exportate de țările în curs de dezvoltare, stocuri care reprezintă un factor important pentru asigurarea stabilității prețurilor. De asemenea, conferința a decis constituirea unui Consiliu al asociațiilor producătorilor de materii prime din țările în curs de dezvoltare, destinat să coordoneze activitatea diferitelor asociații de acest tip.

Perspective

POSSIBILITĂȚILE de extindere a colaborării pe piața economică între țările în curs de dezvoltare sînt multiple. Valorificarea acestor posibilități presupune însă orientarea hotărâtă a politicilor naționale ale țărilor în curs de dezvoltare spre intensificarea acestei colaborări, prin adoptarea de aranjamente instituționale corespunzătoare. În acest sens, se sugerează diferite măsuri care să constituie elemente componente ale unei strategii a lărgirii colaborării economice dintre țările în curs de dezvoltare. Printre aceste măsuri menționăm: aplicarea unui tratament preferențial generalizat, pe bază de reciprocitate, în relațiile economice dintre țările în curs de dezvoltare (comerț, plăți, transporturi maritime, asigurări etc.); acordarea uniilaterale, de către țările în curs de dezvoltare mai avansate, a unor preferințe comerciale și de altă natură țărilor în curs de dezvoltare mai puțin avansate; întreprinderea de acțiuni comune în scopul ameliorării poziției țărilor în curs de dezvoltare în comerțul cu țările dezvoltate și al consolidării bazei tehnologice în țările în curs de dezvoltare: stabilirea de noi aranjamente instituționale în vederea canalizării investițiilor țărilor în curs de dezvoltare care dispun de un excedent de resurse financiare, spre țările în curs de dezvoltare care suferă din cauza penuriei acestor resurse.

În prezent, se impune adoptarea de inițiative vizînd extinderea cooperării între țările în curs de dezvoltare, cuprinzînd, pe cît posibil, toate aceste țări. În acest sens, se are în vedere, între altele, studierea posibilității instituirii unui sistem general de preferințe vamale între țările în curs de dezvoltare, prin deschiderea unei noi serii de negocieri comerciale multilaterale între aceste țări. Sistemul general de preferințe vamale între țările în curs de dezvoltare ar urma să fie nediscriminatoriu și bazat pe reciprocitate, preconizîndu-se însă posibilitatea acordării de concesiuni vamale unilaterale țărilor în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate.

Extinderea cooperării economice între țările în curs de dezvoltare necesită și un sprijin sporit din partea țărilor dezvoltate, în special prin punerea la dispoziție de resurse financiare diferite: fonduri, bănci și grupări regionale sau subregionale ale țărilor în curs de dezvoltare.

Este de așteptat că viitoarele dezbateri și negocieri pe plan internațional vor conduce la elaborarea de măsuri de natură

să asigure un nou și important progres pe calea lărgirii colaborării economice dintre țările în curs de dezvoltare, ceea ce ar grăbi reducerea și eliminarea marilor decalaje din lume, instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale.

Participarea activă a României

ROMÂNIA, țară socialistă și totodată în curs de dezvoltare, acordă o deosebită atenție cooperării cu celelalte țări în curs de dezvoltare, aflîndu-se în mod obiectiv alături de aceste țări în lupta pentru progres economic și social, pentru eliminarea relațiilor de inechitate, a politicii imperialiste de dominație și dictat, pentru instituirea unei noi ordini economice și politice mondiale. După cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, „**În general, noi apreciem colaborarea cu țările în curs de dezvoltare de pe toate continentele atît ca un factor activ în asigurarea progresului economic și social al fiecărei țări, cit și ca o expresie a dezvoltării solidarității în lupta împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, pentru lichidarea subdezvoltării și realizarea unor relații noi pe plan mondial, pentru afirmarea cu putere a noii ordini economice și politice internaționale.**”¹⁾

Dezvoltarea colaborării economice dintre România și celelalte țări în curs de dezvoltare este reflectată de creșterea rapidă a schimburilor comerciale reciproce. Comerțul României cu aceste țări a sporit în perioada 1960—1974 de aproape 9 ori, iar în anul 1975 a fost de peste 5 ori mai mare decît în 1970. Se are în vedere ca în următorii ani ponderea țărilor în curs de dezvoltare în volumul total al schimburilor comerciale ale țării noastre să atingă 25%, iar pînă în 1980 cel puțin 30%. De asemenea, România extinde considerabil cooperarea economică și tehnico-stiințifică cu țările în curs de dezvoltare. Mijloacele financiare crescînde de care dispun o serie de țări în curs de dezvoltare creează noi posibilități de cooperare între România și țările „lumii a treia”.

România este interesată să participe și la unele acțiuni cu caracter multilateral convenite între țările în curs de dezvoltare, în vederea favorizării relațiilor economice reciproce. În acest sens, se are în vedere purtarea de negocieri cu statele semnatare ale Protocolului „celor 16” țări în curs de dezvoltare privind reducerea reciprocă a taxelor vamale, în scopul aderării la acest protocol.²⁾

Țara noastră colaborează activ cu celelalte țări în curs de dezvoltare în vederea promovării noii ordini economice și politice internaționale. În cadrul O.N.U., România, încă dinaintea primirii sale ca membru al „Grupului celor 77”, conlucrează în mod strîns cu grupul, prezentînd în comun cu țările respective propuneri și inițiative destinate să contribuie la restructurarea pe baze noi a relațiilor economice internaționale, la lichidarea subdezvoltării.

Țara noastră participă, în forme corespunzătoare, și la activitatea statelor nealiniate. După cum se știe, ea a luat parte, în calitate de invitat, la Conferința ministerială a țărilor nealiniate de la Lima din august 1975, ceea ce reprezintă o nouă expresie a adîncirii solidarității cu aceste țări în curs de dezvoltare, în general cu țările „lumii a treia”, în lupta pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte. Luînd parte ca observator la reuniuni ale țărilor în curs de dezvoltare, ale țărilor nealiniate, România pornește de la convingerea că esențialul constă nu în apartenența sau neapartenența la diferite sisteme sau alianțe militare, ci în pozițiile și modul de acțiune ale statelor pentru promovarea noilor principii ale relațiilor internaționale, a păcii și colaborării între națiuni.

Participarea României, ca și a altor țări socialiste, la activitatea țărilor în curs de dezvoltare și nealiniate, servește unității tuturor forțelor antiimperialiste, progresiste și democratice, constituie un aport la lupta împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, pentru democratizarea vieții internaționale.

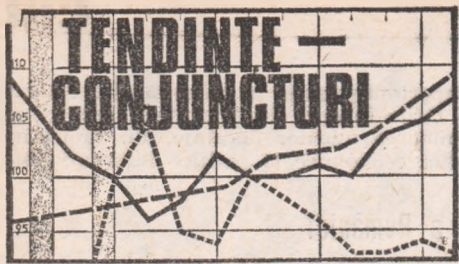
„**România, ca țară socialistă și, totodată, ca țară în curs de dezvoltare, arată tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea prezentată la sesiunea Marii Adunări Naționale din decembrie 1975, se situează în mod ferm de partea țărilor care luptă... pentru a lichida subdezvoltarea, precum și vechile relații care au generat-o, pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, care să asigure condiții pentru progresul mai rapid al tuturor popoarelor, și în primul rînd al celor rămase în urmă, pentru accesul larg al tuturor națiunilor la cuceririle civilizației contemporane.**”

Acționînd pentru adîncirea solidarității cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate, România dezvoltă pe multiple planuri colaborarea bilaterală cu fiecare din aceste țări, conlucrează strîns cu ele în vederea soluționării problemelor complexe ale lumii de azi.

Victor ALDEA

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la încheierea lucrărilor Confăturii cu activul de partid și de stat din domeniul comerțului exterior și cooperării economice internaționale, 14 februarie, 1975. Editura politică, 1975, p. 19—20

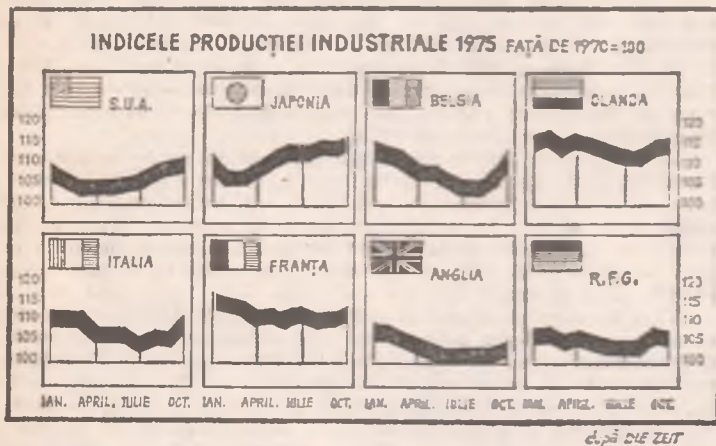
²⁾ Vezi I. Pătan, România socialistă — promotoare activă a colaborării economice între statele europene, între toate țările lumii, a instaurării unei noi ordini economice internaționale. „Lumea” nr. 38 din 18. IX. 1975.

Din nou sincronizare ?

CRIZA ECONOMICA din țările capitaliste dezvoltate s-a manifestat deosebit de puternic în industria prelucrătoare, unde scăderile de producție au fost de regulă simțitor mai accentuate decât reducerea produsului național brut. Efectul poate fi urmărit destul de bine în graficul de mai jos, care arată nivelul producției industriale în opt țări capitaliste în 1975: în ultima parte a anului trecut producția se situa numai cu 5—15% peste

nivelul atins în urmă cu cinci ani. Timidul început de redresare către sfârșitul anului 1975 este privit dealtfel cu aprehensiune de comentatorii occidentali, care evocă neajunsurile unei ieșiri sincronizate din criză — văzând ilustrarea ei în datele graficului — și implicit ale unui ciclu conjunctural sincronizat în perspectivă. Argumentările în acest sens sînt rezumate în ideea că, în condițiile interdependențelor economice crescînde, un ciclu sincronizat conține amenințarea unei crize economice internaționale de mari proporții.

Prognoze 1976

Excedentul comercial al țărilor OPEC

CONFORM unor estimări ale Ministerului Finanțelor al S.U.A., după o ușoară scădere în 1975, excedentul comercial al țărilor exportatoare de petrol membre ale OPEC se va ridica în 1976 la 44,9 miliarde dolari. Cel mai mare excedent a fost obținut de aceste țări în 1974, cînd a reprezentat 59,3 miliarde dolari. În 1975 excedentul s-a redus la 41,7 miliarde, atît ca urmare a creșterii însemnate a importurilor (la 56,1 miliarde, față de 36,3 miliarde în 1974), cît și a recesiunii din Occident care a afectat exporturile de petrol. Peste jumătate din totalul excedentului din 1976 va fi înregistrat de Arabia Saudită. Ea este urmată de Kuweit, cu 7,2 miliarde dolari, Emiratele Arabe Unite cu 4,8 miliarde dolari. Algeria și Ecuadorul vor înregistra deficite în balanțele lor comerciale. Situa-

ția plășilor externe ale Iranului s-a modificat considerabil în ultimii trei ani ca urmare a creșterii însemnate a importurilor. Excedentul comercial a scăzut de la 10,7 miliarde în 1974 la 4,5 miliarde în 1975 și va reprezenta probabil 2,7 miliarde în 1976.

Piața semiconductorilor : evoluții divergente

CONSUMUL MONDIAL de semiconductori este așteptat să sporească în acest an cu circa 23 la sută (ajungînd la 4,85 miliarde de dolari), după o scădere procentuală de proporții similare în 1975 și o creștere de numai 5 la sută în 1974. După cum relatează Financial Times, în contrast cu această evoluție de ansamblu consumul în Europa occidentală va cunoaște în acest an o ușoară scădere, după reducerea de 28 la sută din 1975, în vreme ce Japonia va înregistra o creștere cu o cincime (după o scădere de aceleași proporții în 1975), iar S.U.A. o creștere de o treime (după

scăderea de 26 la sută din anul precedent).

Cererea de circuite integrate va spori în acest an cu 40 la sută în S.U.A., adică mai rapid decît ansamblul celei pentru semiconductori. Ca volum fizic creșterea se anunță și mai importantă, datorită tendinței de scădere în continuare a prețurilor la circuite integrate. Aceeași prognoză indică o triplare a cererii mondiale de microprocesoare în acest an.

Consumul de cărbune în R. F. G.

CRIZA care a afectat industria siderurgică și alte ramuri industriale vest-germane a determinat o reducere a cererii care s-a soldat în 1975 cu o majorare cu 15 milioane de tone a stocurilor de cărbune, ce nu depășeau pînă atunci 3 milioane de tone.

Luînd în calcul efectele înviorării așteptate a activității economice în R.F.G., ale constituirii încă în acest an a unei rezerve naționale de cărbune de 15 milioane de tone, finanțată de guvern, și ale stimulării printr-o taxă specială („pfenigul carbonifer”) a utilizării cărbunelui în termocentrale, prognozele arată că rînzările de cărbune ar putea reveni în 1976 la nivelul de acum doi ani, de 95 milioane de tone. Taxa amintită, al cărei nivel relativ a fost majorat recent de la 3,24 la sută la 4,50 la sută, are rolul să accelereze convertirea centralelor funcționînd cu hidrocarburi la utilizarea cărbunilor. Sumele obținute în acest mod (1,4 miliarde de mărci pe an) vor putea fi recuperate de centrale de la consumatori. Guvernul își propune de a ri-

dica la 45 la sută ponderea cărbunelui în consumul total de energie al R.F.G., pentru o mai mare siguranță a aprovizionării, deși în prezent energia obținută pe bază de cărbune — produs în țară — este mai scumpă decît cea pe bază de petrol sau gaze naturale, care sînt importate.

Franța : „conjunctură medie”

INDICELE B.I.P.E., publicat de revista L'Usine Nouvelle pe baza anchetelor realizate pe lingă întreprinderile din Franța, semnaleză o înviorare lentă a producției industriale îndeosebi din luna decembrie a anului trecut. Se apreciază că înviorarea este

Imprumuturi acordate de Banca Mondială

ÎN luna decembrie 1975 Banca Mondială și filiala sa, Asociația Internațională pentru Dezvoltare, au aprobat imprumuturi în valoare de 699,7 milioane de dolari pentru 24 de proiecte de dezvoltare economică în 21 de țări ale Africii, Asiei și Americii Latine. Printre țările beneficiare ale acestor imprumuturi se numără Brazilia (12 milioane de dolari pentru un proiect de dezvoltare industrială în Nord-Est, una din zonele cele mai sărace ale țării), India (105 milioane de dolari pentru sporirea producției naționale de îngrășăminte, inclusiv prin ridicarea de la 60% la 85% în 1979 a utilizării capacităților de producție existente), Kenya (10 milioane de dolari pentru dezvoltarea rețelei de învătămînt), Mexic (40 milioane de dolari pentru îmbunătățirea alimentării cu apă curentă a opt orașe mijlocii, de care vor beneficia 580 000 de locuitori), Nepal (26 milioane de dolari pentru o centrală hidroelectrică de 60 MW), Peru (76,5 milioane de dolari pentru construirea unei șosele accesibile tot anul de la litoralul Pacificului pînă în interiorul țării, traversînd Munții Anzi) etc.

Tot Banca Mondială a aprobat Iugoslaviei în luna noiembrie 1975 un împrumut de 49 milioane de dolari pe timp de 18 ani, cu o dobîndă de 8,5% pe an, pentru construirea unei conducte de petrol de la noul port la Marea Adriatică, Omisalj, pînă la Pancervo și la frontiera ungară. Capacitatea sa va fi de 20 milioane de tone de petrol pe an în 1979, din care 6,6 milioane de tone în tranzit către Ungaria și Cehoslovacia. Alături de cîteva bănci iugoslave, de firma constructoare din Rijeka și de B.I.R.D., la finanțarea proiectului — al cărui cost total, inclusiv dobînzile, se ridică la 400 milioane de dolari — participă, de asemenea, Kuweitul (cu 25 milioane de dolari), Ungaria (25 milioane), Cehoslovacia (25 milioane), Libia (70 milioane de dolari).

mai sensibilă în industria buzurilor de consum, îndeosebi în construcția de automobile și în cea de mașini și aparate casnice. Chiar dacă cererea cunoaște un anumit reviriment și există perspective ca tot mai multe ramuri să treacă în sfera „conjuncturii medii”, totuși pronosticurile asupra evoluției viitoare se remarcă prin prudența estimățiilor. În opinia specialiștilor care elaborează cel de-al VII-lea plan privind dezvoltarea economiei franceze, efectul șomerilor ar putea să se stabilizeze în următorii ani în jurul cifrei de un milion, cu o pondere ridicată a tinerilor în căutarea primului lor loc de muncă.

Lockheed, dar nu numai atât...

FINANCIALTIMES

IN LEGĂTURĂ cu „scandalul Lockheed”, ale cărui detalii alimentează în continuare paginile presei occidentale, ziarul londonez „Financial Times” scria recent, sub semnătura lui C. Gordon Tetter, într-un articol intitulat „Desconsiderarea normelor morale”.

„Păienjenişul de intrigi internaționale pe care îl scot la lumină investigațiile din Statele Unite cu privire la mituire, precum și verificarea activităților C.I.A. legate de aceasta, au o importanță considerabilă pentru restul lumii și nu în ultimul rând în legătură cu întrebarea: ce ar trebui făcut ca prevederile pentru liberalizarea comerțului să nu fie total anulate în urma desconsiderării larg răspândite a normelor morale general acceptate.

În momentul de față, preocuparea din Statele Unite privind „comportamentul marilor firme» se concentrează asupra corporației Lockheed. De fapt, însă, această corporație este numai unul dintr-o serie de giganti multinaționali cu baza în S.U.A., care au atras în ultimul timp atenția asupra lor.

Corporațiile care activează în domeniul comerțului cu petrol și în alte sfere ale schimbului internațional de mărfuri sînt și ele profund implicate. De asemenea, președintele Comisiei pentru hirtii de valoare și operațiuni de bursă din S.U.A. (Securities and Exchange Commission) a dezvăluit recent că dimensiunile tranzacțiilor financiare camuflate ale corporațiilor americane sînt cu mult mai importante decît se crezuse mai înainte, comisia cercetînd în prezent activitățile a 30 de firme mari. El a adăugat, în mod semnificativ, că comisia nu a reușit să descifreze «plăți nelegale în valoare de zeci de milioane de dolari, pe care diferitele corporații americane admiseseră că le-au efectuat».

În plus, este foarte probabil că dacă și în alte țări avansate s-ar cerceta situația plăților camuflate în același mod hotărît în care începe să fie cercetată acum de cealaltă parte a Atlanticului, s-ar constata că scandalurile din America reprezintă doar virful unui mare aisberg al corupției internaționale. De fapt, argumentul care se aduce cel mai adeseori în apărarea unor asemenea practici este că toată lumea recurge la ele și că o firmă care dorește să reușească nu are nici o alternativă eficientă decît să acționeze în același fel.

Dar o multitudine de rele nu poate să ducă niciodată la un bine. Și adevărul este că, intrucît scopul urmărit prin asemenea plăți camuflate este să se obțină un rezultat diferit de acela la care s-ar fi ajuns în alte condiții, această practică reprezintă o încălcare gravă a funcționării normale, sănătoase a sistemului schimburilor internaționale.

Căci, dacă se atribuie comenzile pro-

ducătorilor care se dovedesc a fi cei mai activi în direcția «ungerii» celor chemați să plaseze în final comenzile, este evident că considerentele comerciale normale vor juca un rol secundar, dacă nu chiar nul.

Fără îndoială că implicațiile unui asemenea comportament pentru modul de viață căruia se presupune că noi cei din Occident îi atribuim o importanță atât de mare, nu pot fi ignorate cu ușurință. Dar principalul lucru pe care aș vrea să-l arăt în articolul de față este că acest comportament poate să constituie și o încălcare serioasă a funcționării mecanismului economic mondial.

S-a vorbit mult timp despre faptul că este de dorit ca diferitele țări să nu împiedice funcționarea mecanismului prin introducerea de restricții în calea intrărilor de mărfuri din exterior, ca urmare a unor restricții la import sau a unor măsuri de control valutar. Nu este logic să punem un asemenea accent pe apărarea ideilor privind liberalizarea comerțului și să nu reacționăm în nici un fel la alte forme de «intervenționism» nedorit, mult mai puțin justificate din punct de vedere economic, financiar sau moral.

Se susține adeseori că afacerile și morală nu au nimic în comun. Ceea ce reiese din dezvăluirile privind activitățile camuflate desfășurate de firmele americane, cu colaborare străină, este că regulile fundamentale ale comunității comerciale internaționale pot să-și piardă sensul dacă nu se sprijină pe respectul cuvenit pentru principiile morale».

Cine sînt șomerii

DIE ZEIT

DINTRE FENOMENELE sociale care însoțesc criza economică din țările capitaliste, șomajul se dovedește în continuare unul din cele mai persistente. Dificultatea resorbirii șomajului este apreciată îndeobște nu numai ca un semn al profunzimii crizei, ci și al faptului că începutul de reluare a creșterii producției într-o serie de țări are un caracter fragil și nesigur. Dar cine sînt astăzi șomerii? În cadrul unei discuții asupra „crizei folosirii mîinii de lucru în țările industriale” din Occident, săptămînalul hamburghez „Die Zeit” prezintă și o serie de date cu privire la categorii ale populației vest-germane deosebit de puternic lovite de șomaj.

„Fiecare al nouălea șomer, după cum arată ultima analiză structurală disponibilă — din septembrie 1975, este un tînăr sub vîrsta de 20 de ani. În raport cu întreaga armată a șomerilor ponderea s-a micșorat, căci în urmă cu un an fiecare al optulea șomer făcea parte din această grupă de vîrstă. Dar cifrele absolute arată că gravitatea problemei s-a mai accentuat: numărul șomerilor tineri a crescut cu 66 la sută, ajungînd la 115.800. Întreaga armată de șomeri a crescut în același rîstimp cu 80%.

Acțiunile speciale pentru tineri, după

cum declară Oficiul federal al muncii, s-au răsfrînt pozitiv în această creștere ceva mai lentă. Dar există și indicii în sensul că — din cauza perspectivelor îndeobște mai puțin bune de a găsi de lucru — mulți tineri, înainte de toate fete, s-au retras cel puțin temporar din activitatea profesională, degrevînd astfel statisticile. Afară de aceasta, numărul absolvenților dați anul trecut de școli a fost mai mic în 1974.

Așa se face că tinerii au, dintre toate grupele de vîrstă, cea mai înaltă rată specifică a șomajului — mai înaltă decît în cazul grupei de 60-65 de ani —, și anume de 5,8 la sută (în septembrie 1974 rata fusese de 3,4 la sută). Numărul insuficient al locurilor în învățămîntul profesional nu a avut decît un rol secundar în apariția acestei situații, deoarece patru cincimi din tinerii astăzi șomeri au mai avut locuri de muncă...

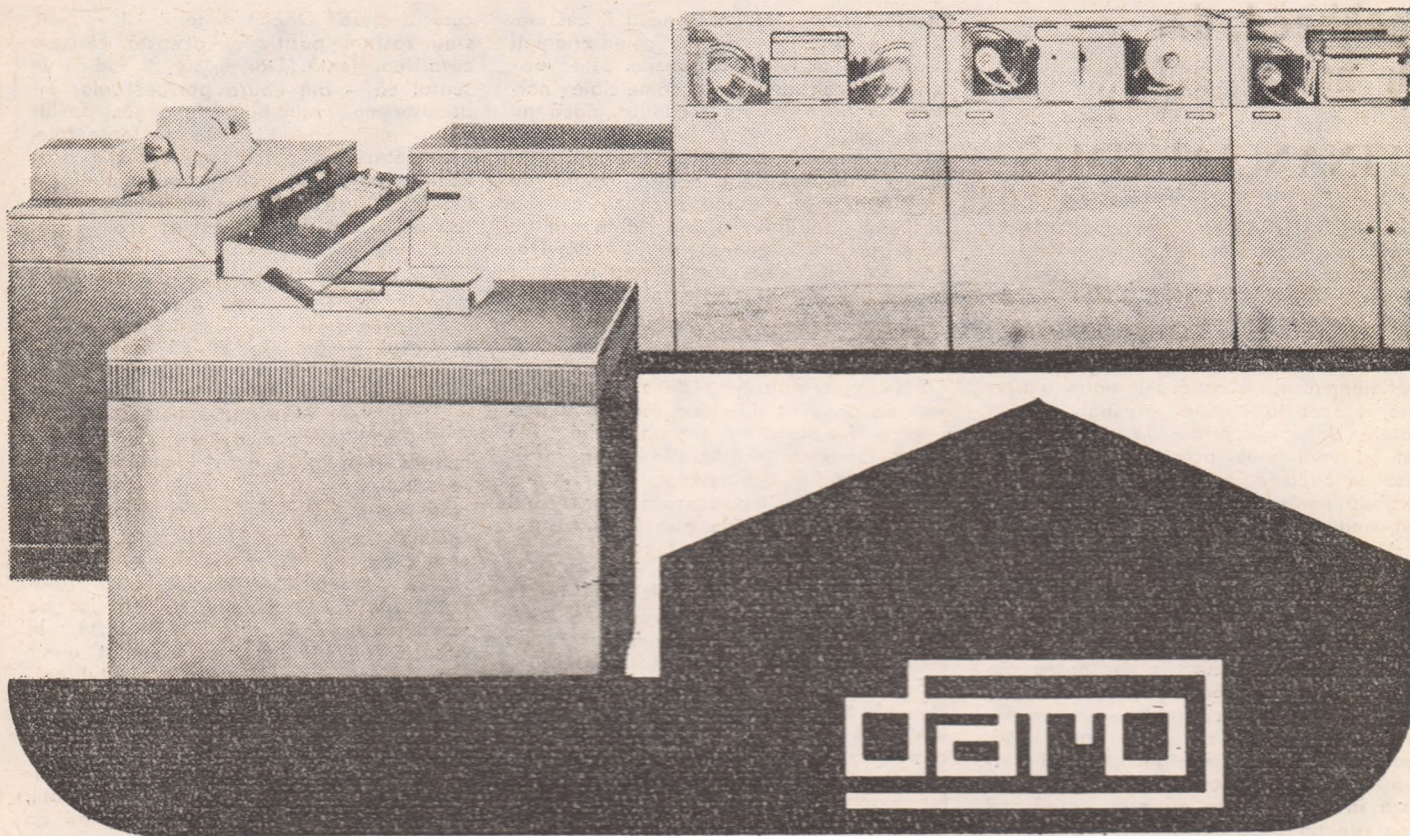
Dintre cele circa 27 milioane de persoane cit numără populația activă din R.F.G., circa 30 la sută sînt femei. Totodată, din numărul total al femeilor de vîrstă activă 30 la sută sînt ocupate. În această privință nu s-a schimbat nimic din 1950 încoace. Numai la sfîrșitul anilor '50 și începutul anilor '60 numărul femeilor ocupate a fost mai mare — aproape 34 la sută.

În prezent, femeile sînt afectate de șomaj în mai mare măsură decît bărbații. În ianuarie (1976) au fost înregistrați ca șomeri în R.F.G. 556.500 de femei și 794.500 de bărbați. În felul acesta rata șomajului pentru femei era de 6,6 la sută, peste rata de 5,9 la sută pentru ansamblul populației și net peste aceea pentru bărbați, din care 5,5 la sută erau în căutare de lucru. Una din cauzele acestei situații rezidă, după opinia Oficiului federal al muncii, în tendința de concentrare din domeniul comerțului, tendință care grevează acest sector al pieței muncii încă de la începutul anilor '70.

Și atunci cînd se compară ratele șomajului pe diferite profesii și grupe profesionale, situația femeilor se dovedește a fi de regulă mai grea decît cea a bărbaților. Astfel, rata funcționarelor rămase fără loc de muncă a crescut de la 0,8 la sută în septembrie 1967 la 4,3 la sută în luna septembrie a anului trecut. În cazul funcționarilor, rata șomerilor a crescut de la 0,7 la sută la 2,3 la sută. În același interval de timp, rata șomajului pentru femeile din sfera industriei a crescut de la 2,2 la 7,1 la sută, pe cită vreme pentru bărbați a crescut numai de la 2,1 la 4,7 la sută.

Faptul că, potrivit statisticilor, durata șomajului pentru femei este mai scurtă decît pentru bărbați, se dovedește a fi înșelător. Ele îngroașă rîndurile «rezervei latente» atunci cînd nu mai au dreptul la indemnizații pentru șomaj și cînd ajutorul de șomaj nu le poate fi acordat deoarece nu îndeplinesc condițiile de paupertate, de exemplu dacă soțul continuă să fie ocupat.

O problemă specială în cazul șomajului feminin constă în aceea că circa o treime din numărul femeilor sînt interesate exclusiv în munci cu program parțial. Dai oferta de astfel de posturi este în prezent aproape nulă».

Vă rugăm să ne vizitați la TÎRGUL INTERNAȚIONAL DE PRIMĂVARĂ de la LEIPZIG, între 14.3 și 21.3.1976. Expunem în pavilionul 15. Biroul de informații EXPORT-IMPORT se află în pavilionul 12.

Büromaschinen-Export
GmbH Berlin
D.D.R.-108 Berlin,
Friedrichstrasse 61
Republica Democrată
Germană

1840

Nu a fost omis nici unul din avantajele prelucrării electronice a datelor.

Se acordă o atenție din ce în ce mai mare raționalizării muncii de birou, în interesul reducerii cheltuielilor.

Din această cauză, prelucrarea electronică a datelor se impune pe primul plan și în cadrul unităților mai mici. Dispozitivul de prelucrare a datelor de mică capacitate DARO 1840 servește în mod ideal întreprinderile mijlocii și mici ca de exemplu la calculul salariilor, realizându-se o economie de personal administrativ și evitarea la maximum a erorilor.

DARO 1840 poate fi utilizat de asemenea cu succes în contabilitatea financiară, gestiunea stocurilor, precum și la facturare și decontare. Vă stăm la dispoziție pentru informații detaliate.

Dispozitivul ideal al tehnicii de calcul cu capacități medii; cu o prelucrare avantajoasă a datelor pe suporturi magnetice.

Beneficiază de o echipare flexibilă și dispozitive periferice multilaterale adaptabile dorințelor individuale ale beneficiarilor. Oferta noastră se orientează după nevoile practice ale software-ului, axată pe probleme și garantează o funcționare avantajoasă sub raportul costurilor.

Unitatea centrală cu programare liberă având memorii cu capacitate de până la 1 024 de cuvinte a 16 poziții; există posibilitatea de mărire a memoriei. Este dotată cu 7 canale de intrare-ieșire. Dispune de o unitate de intrare și ieșire cu claviatură numerică și alfanumerică și imprimantă de scris la alegere, între 20 și 100 semne pe secundă.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

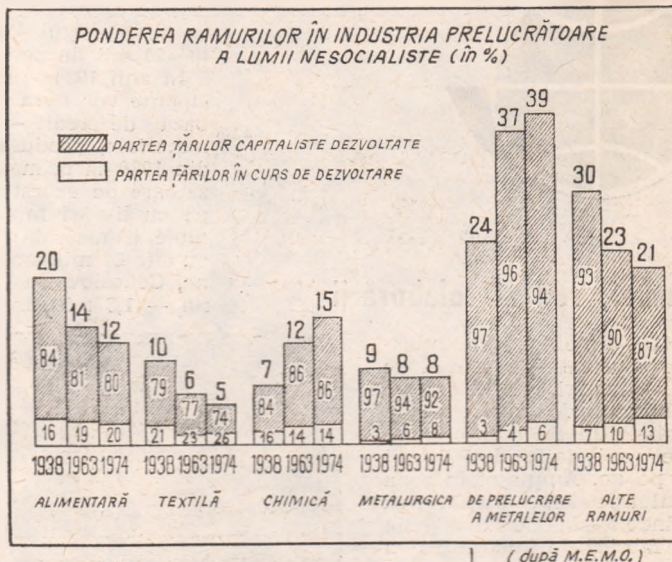
Tendințe în industria prelucrătoare din țările nesocialiste

ÎN ULTIMELE DECENII, dezvoltarea industriei din țările nesocialiste s-a caracterizat, între altele, prin ample inegalități de ritm între diferitele sale ramuri constitutive. Luând în considerare cele trei mari sectoare industriale (după care se structurează statisticele internaționale), și anume: energetica, industria extractivă și industria prelucrătoare, se constată că cea din urmă a devansat net ritmul de dezvoltare al celorlalte două. După calculele specialiștilor, față de nivelul anului 1938 producția sectorului energetic creștuse în 1974 de peste 14,3 ori, cea a industriei prelucrătoare — de 6,2 ori, iar a industriei extractive — ceva mai mult de 3,7 ori.

O evoluție diferențiată a avut loc și în cadrul industriei

prelucrătoare din țările nesocialiste. Astfel, în același interval industria chimică și-a sporit producția de peste 13,5 ori, cea de prelucrare a metalelor de peste 9,7 ori, industria hirtiei și poligrafică — de 5,8 ori, cea de prelucrare a mineralelor nemetalifere — de 5,7 ori, metalurgia — de 5,1 ori, industria de prelucrare a lemnului — de 3,9 ori, industria alimentară — de peste 2,5 ori, iar cea de confecții și încălțăminte — de numai 2,4 ori.

Ca urmare, în cursul perioadei îmbrățișate de datele din grafic s-au produs modificări substanțiale în structura industriei prelucrătoare din țările menționate. În timp ce industria de prelucrare a metalelor și-a sporit ponderea

de la 24% în 1938 la 38% în 1974, iar industria chimică — de la 7% la 15%, ponderea metalurgiei a rămas aproape aceeași, iar cea a industriei alimentare și textile a regresat mult.

Totodată, după cum ilustrează graficul, în perioada 1938—1974 țările nesocialiste

în curs de dezvoltare au reușit să-și majoreze ponderea în cadrul producției tuturor ramurilor examinate, cu excepția industriei chimice, ea rămânând totuși extrem de scăzută în ramuri-cheie, ca prelucrarea metalelor și metalurgia.

N. POPOV

IPOTEZE ● PREVIZIUNI

Perspectivile celulozei și hirtiei

CONCLUZIILE unui studiu referitor la producția de celuloză și hirtie în țările nesocialiste, elaborat recent în Franța, converg către perspectiva unei penurii a acestor produse în următorii ani, sub efectul conjugat al creșterii consumului și al insuficienței noilor capacități de producție, care urmează să intre în funcțiune pînă în 1978. Se apreciază că în acest ultim an producția totală de hirtie a țărilor nesocialiste va însuma 157 milioane de tone, cu 8 milioane de tone sub nivelul cererii previzibile. În ceea ce privește producția de celuloză, ea ar urma să fie cu 10% inferioară cererii de consum din 1978. Drept consecință, se estimează că este de așteptat ca în următorii ani să se manifeste o creștere a prețurilor atît la hirtie, cît mai ales la lemnul industrial.

Importul japonez de energie

UN studiu preliminar efectuat în Japonia pentru Ministerul Comerțului Internațional și Industriei (MITI) relevă că în ciuda marilor eforturi pentru dezvoltarea unor surse locale de energie, Țara Soarelui Răsare va continua să utilizeze în primul rînd petrol, rămînînd în general puternic dependentă de importul de energie. Potrivit prognozei MITI, Japonia, unde petrolul importat acoperă acum 78% din necesarul de energie, nu poate spera să coboare acest nivel sub 63% în 1985, cu toată extinderea pînă atunci a utilizării cărbunelui și energiei nucleare.

Economii de combustibil

AGENȚIA pentru economisirea energiei din Franța a lansat în cursul anului trecut 29 de operațiuni experimentale, urmărind realizarea de asemenea economii. Ele vizează o mare diversitate de domenii, începînd cu recuperarea unor deșeuri sau subproduse, continuînd cu perfecționarea unor procese tehnologice și ajungînd la variate utilizări ale energiei solare. Specialiștii apreciază că

extinderea tehnicilor experimentale pe ansamblul teritoriului Franței va permite să se economisească anual 2,8 milioane de tone echivalent petrol. În ceea ce privește perspectivele folosirii energiei solare, peste un deceniu aportul său ar putea însuma 1,5 milioane de tone echivalent petrol.

Evoluția cererii la mașini-unelte

ÎNTR-UN STUDIU asupra perspectivelor industriei de mașini-unelte din S.U.A., elaborat de firma „Frost and Sullivan Inc.“, se apreciază că în anul în curs vânzările firmelor americane din această ramură vor spori cu 12% față de 1974, iar pînă în 1985 vor crește într-un ritm mediu anual de 8%. Cererea din partea industriei de automobile din S.U.A. pentru mașini-unelte și instalații de forjat-presat ar urma să crească lent; în schimb, o progresie susținută va cunoaște cererea corespunzătoare din partea firmelor producătoare de mașini agricole, de utilaje de construcții, de mașini de ridicat și transportat, precum și din partea industriei extractive (inclusiv cea a petrolului). Dintre diferitele tipuri de utilaje pentru prelucrarea metalelor un ritm mai rapid de creștere a vânzărilor urmează să înregistreze strungurile cu conducerea programată și alte tipuri perfecționate de mașini-unelte.

Petrochimia ungară

CIRCA 500 miliarde de forinți urmează a fi investiți în următorul sfert de veac pentru dezvoltarea industriei chimice din R.P. Ungară, conform previziunilor planului de dezvoltare pe termen lung a economiei naționale. Valoarea producției acestei ramuri industriale în 1974 a fost de 45 miliarde forinți.

O atenție deosebită se va acorda în perioada la care se referă prognoza dezvoltării petrochimiei — în vederea sporirii producției de mase plastice și fibre chimice — a industriei îngrășămintelor chimice, a celei farmaceutice ș.a. Pentru finle următorului

plan cincinal (1980) se prevede extinderea consumului de mase plastice la 450—500 mii tone, față de 220 mii tone în 1975; concomitent producția de articole farmaceutice, lacuri și cauciuc sintetic urmează să sporească cu 50 la sută, iar cea de pesticide cu 37 la sută.

Rețeaua feroviară braziliană

SOCIETATEA națională a căilor ferate din Brazilia a lansat un amplu program de dezvoltare pe cinci ani, avînd drept obiectiv dublarea ponderii acestui mod de transport în traficul intern de mărfuri (actualmente de 16%). În ceea ce privește rețeaua feroviară se prevede construirea a 3800 km de linii noi și modernizarea liniilor existente pe o lungime de 10800 km, inclusiv electrificarea a 1500 km de cale ferată. Totodată, fonduri importante urmează a fi alocate pentru extinderea și modernizarea parcului rulant prin achiziționarea unui număr de 300 locomotive și 20000 de vagoane.

Proiecte libiene

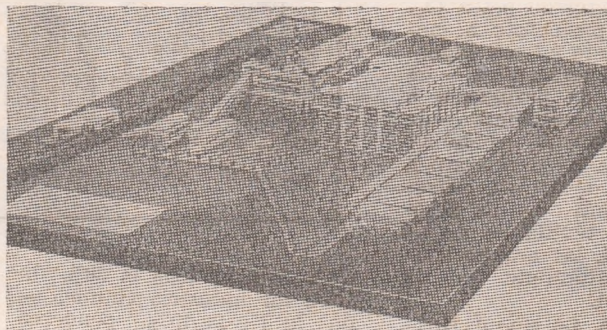
INVESTIȚIILE statului libian în economia țării se vor ridica, în cursul planului de dezvoltare pe perioada 1976—1980, la 1,65 miliarde dinari, sumă care depășește de trei ori nivelul investițiilor prevăzute în anii 1973—1975.

Continuînd politica de industrializare a țării, noul plan de dezvoltare prevede, între altele, crearea unei industrii constructoare de mașini, îmbunătățirea repartiției teritoriale a obiectivelor industriale, pregătirea cadrelor naționale de ingineri și tehnicieni. Printre principalele obiective industriale ale planului se numără: construirea unei turnătorii de oțel la Misurata (cu o capacitate proiectată de 5 milioane de tone pe an), punerea în funcțiune a unor unități petrochimice și a unei fabrici de anvelope auto, realizarea a 29 de întreprinderi în industria alimentară, a 17 întreprinderi în industria mobilă și a materialelor de construcție, a 8 combinate textile etc.

Kiembai, rod al colaborării

UNUL din obiectivele industriale construite în comun de mai multe țări socialiste este Combinatul de azbest de la Kiembai (U.R.S.S.), cu o capacitate proiectată, de 500 mii tone pe an. Amplasat în zona Uralului de sud, combinatul va cuprinde o mină de extracție la zi, o fabrică de îmbogățire a minereului extras (vezi macheta alăturată) și unități auxiliare, iar în vecinătatea sa se înalță treptat un nou oraș —

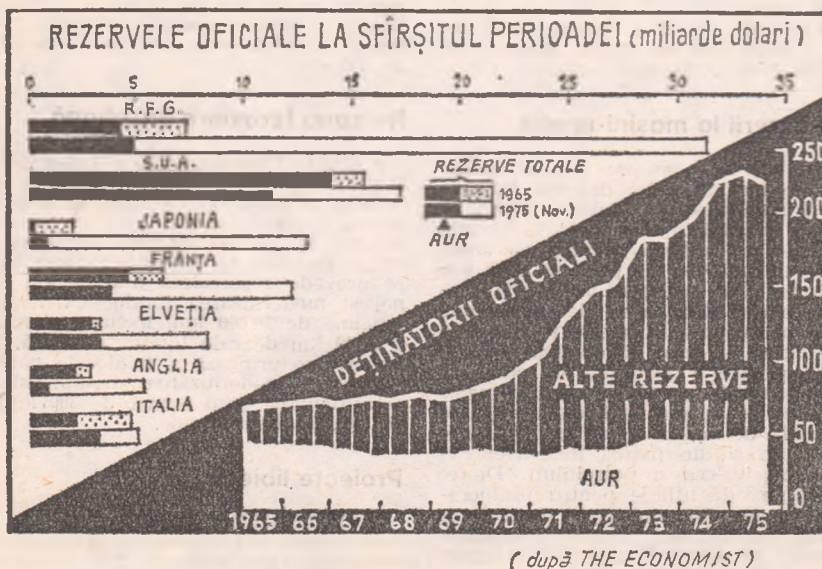
Iasnii, prevăzut să aibă o populație de 40—50 mii de persoane.

În anii 1974—1979 țările socialiste participante vor livra Uniunii Sovietice — pe bază de credit — mașini, utilaje, diverse materiale, produse finite etc., urmînd ca din 1980 să primească cantități corespunzătoare de azbest. Astfel, Polonia participă cu livrări în sumă de 30 milioane de ruble transferabile, Bulgaria și R.D.G. — cu cite 24 milioane, România — 18 milioane, Cehoslovacia — 8,4 milioane și Ungaria — 1,8 milioane.

Rezervele monetare după un deceniu

O PRIVIRE asupra rezervelor oficiale de aur și devize la interval de un deceniu, cum este cea pe care o permite graficul de mai jos, scoate în evidență schimbări importante atît în mărimea cit și în structura acestora. Sub raportul mărimii rezerve-

lor totale, cele mai spectaculoase modificări sînt trecerea R.F.G. pe primul loc între țările capitaliste dezvoltate, cu rezerve în valoare de peste 31 miliarde de dolari, depășind S.U.A., ca și ascensiunea Japoniei pe locul 3. Sub aspectul structurii, atrage atenția scăderea ponderii aurului în totalul rezervelor: în vreme ce acest total a crescut în citeva cazuri în proporții considerabile, rezervele de aur au cunoscut modificări mai puțin însemnate.

Recuperarea sticlei

PREOCUPAREA pentru recuperarea ambalajelor din sticlă, în vederea fie a utilizării lor repetate, fie a reciclării (ca materie primă, sub formă de spărturi) în industria sticlei devine tot mai intensă în diferite țări ale lumii. După părerea unor specialiști din Anglia peste 40% din cele 600 milioane de sticle, care sînt aruncate anual în lăzile de gunoi, ar putea fi recuperate pentru o nouă utilizare.

În Franța, în baza unui acord încheiat între Ministerul Industriei și Cercetărilor și producătorii de ambalaje din sticlă, cantitatea deșeurilor de sticlă ce va fi reciclată urmează să sporească de la 100 000 de tone în 1975 la 350 000 de tone în acest an și la 600 000 de tone în 1977. Se apreciază că pe această cale industria sticlei va putea economisi 10—15% din energia consumată în procesul său de producție. Pe de altă parte, se estimează că printr-o perfecționare „rațională“ a formei ambalaje-

lor de sticlă, a tehnologiei fabricării acestora, ramura respectivă ar putea satisface nevoile pieței în condițiile reducerii cu 7% a volumului producției sale. Prin aceasta s-ar reduce, totodată, cantitatea deșeurilor de sticlă aruncate la gunoi, a căror eliminare ridică probleme dificile.

Eficiența investițiilor și cheltuielile pentru cercetare

SCĂDEREA eficienței noilor investiții a redus ritmul creșterii economice în S.U.A. cu aproape 1% pe an în ultimii zece ani, producția potențială pierdută reprezentînd aproape 10 miliarde de dolari pe an. Această scădere a eficienței, relevă un studiu întreprins de profesorul John Kendrick, de la Universitatea George Washington, atrage după sine o creștere substanțială față de acum zece ani a investițiilor (în echipament și pentru calificarea cadrelor) necesare spre a se obține 1 dolar producție. Potrivit studiului, relatat în *International Herald Tribune* (19 februarie), o cauză a acestei reduceri a eficienței este scăderea din ultimii ani a cheltuielilor pentru cercetare și dezvoltare. Date publicate de Național Science Foundation relevă că din 1969 încoace numărul oamenilor de știință și inginerilor lucrînd în cercetare în 8 000 de firme americane a scăzut cu 8%, în vreme ce sumele cheltuite pentru cercetare, în prețuri constante, au scăzut cu 1,7%.

Medicamente și etică

ÎNCA în 1965, o comisie de experți britanici, evaluînd efectele terapeutice a 2241 din 3 000 medicamente existente în acel moment pe piață, a constatat că 35% din ele erau ineficiente sau perimate. În 1971, o investigație similară a Administrației pentru alimente și medicamente din S.U.A. constata că 60% din produsele medicamentoase nu-și justificau pretențiile terapeutice, iar unele erau de-a dreptul dăunătoare. Ulterior, o parte din medicamentele respective au fost retrase de pe piața americană și engleză, dar, după cum arată un studiu al grupului Haslemere din Londra, ele continuă să fie vîndute pe alte piețe, mai ales în țările în curs de dezvoltare!

În plus, firmele occidentale vînd medicamente acestor din urmă țări la prețuri mult mai ridicate decît în Occident. Un raport confidențial al Organizației Mondiale a Sănătății relate, de exemplu, că India plătește 10 dolari pentru 1 kg de vitamină C. în timp ce în Anglia prețul aplicat de aceeași firmă era de numai 2,40 dolari. O cantitate de tetracilină, care se vindea în Europa cu 24—30 dolari, costa în India, Pakistan, Columbia 100—270 dolari.

Companiile producătoare încearcă să-și justifice practicile prin necesitatea de a acoperi cheltuielile ridicate de cercetare și dezvoltare. Dar, se arată în articolul menționat, pentru cercetare și dezvoltare firmele respective cheltuiesc numai 10% din veniturile, în timp ce cheltuielile pentru reclamă, reprezintă 20%.

GLOSAR

**Indici ai prețurilor
materiilor prime**

REUTER

INDICELE Reuter este calculat de agenția engleză de informații cu același nume și cuprinde prețurile pentru 17 mărfuri (griș, porumb, orez, zahăr, cacao, bumbac, lână, iută, cafea, carne de vită, cupru, zinc, plumb, cositor, cauciuc, arahide, soia boabe), de interes deosebit pentru comerțul exterior britanic. El se calculează ca o medie geometrică a prețurilor zilnice de gros. Baza lui de calcul este 18 septembrie 1931 = 100. În anii din urmă indicele anual a fost: 560.1 în 1970, 525.1 în 1971, 594.4 în 1972, 1037.6 în 1973, 1308.9 în 1974, 1117.7 în 1975.

MOODY

INDICELE Moody se calculează ca medie aritmetică ponderată a prețurilor cu ridicata practicate pe piețele S.U.A. pentru 15 produse (griș, porumb, zahăr, porci, cacao, cafea, bumbac, lână, mătase, argint, cupru, plumb, oțel, piei, cauciuc). Baza de calcul a indicelui este 31 decembrie 1931 = 100. Indicele anual a evoluat recent astfel: 410.2 în 1970, 374.2 în 1971, 418.4 în 1972, 585.4 în 1973, 795.7 în 1974, 757.7 în 1975 (primele nouă luni).

HWWA

INDICELE HWWA, calculat de Institutul de economie mondială din Hamburg, (în trecut: Hamburgisches Weltwirtschaftsarchiv) exprimă dinamica prețurilor unui număr de 47 de produse — mărfuri alimentare, materii prime industriale, combustibili —, cu serii de prețuri rezultate din cotațiile burselor unde mărfurile respective sînt mai bine reprezentate: Winnipeg, Londra, New York, Colombo, Copenhaga, Chicago, Venezuela, din Orientul Apropiat și altele. Baza sa este nivelul mediu din perioada 1952 — 1956 = 100. Indicele general anual a avut în decenii noastre următoarele valori: 109.46 în 1970, 109.13 în 1971, 118.40 în 1972, 178.07 în 1973, 298.8 în 1974, 274.7 (pe 9 luni) în 1975.

Autoturisme

„mici“

Ioan Alexandru, Ploiești — Criteriul economicității consumului, pe care „criza energetică” declanșată în toamna anului 1973 l-a introdus atunci în vânzarea de automobile, a determinat marile firme producătoare americane să acorde brusc o atenție sporită automobilelor mici. Desigur cu precizarea: mic la scara automobilelor produse în S.U.A. La mai puțin de doi ani de la luarea deciziei de a-l fabrica, „General Motors” lansa pe piața americană, în toamna anului trecut, cel mai mic și mai economic autoturism fabricat în prezent în S.U.A. și anume „Chevette” (vezi fotografie), cu un consum

(pe autostradă) de 5,9 litri la 100 km.

Prin acest autoturism, G.M. spera să reatingă cota de 60% din producția internă a ramurii (la începutul lui 1976 ea era de 54%), după doi ani caracterizați ca cei mai slabi din întreaga istorie a firmei din Detroit. Deși vânzările de automobile s-au mai înviorat, și în ciuda unei intense publicități, piața americană nu a confirmat așteptările firmei în ce privește automobilele mici. Ca urmare, G.M. s-a văzut nevoită să renunțe în ultima clipă, cu prețul unor mari pierderi, la proiectul de a produce mașini „Chevette” și într-o uzină din California. Pierderile se adaugă milioanele de dolari cheltuiți inițial pentru proiectarea întregului vehicul și a pieselor sale componente, complet diferite de

cele utilizate de G.M. la celelalte automobile produse în uzinele sale.

**Practici
monopoliste**

Gh. Belcin, Cernavoda — Uniunea țărilor exportatoare de banane (UBEC) a fost creată în anul 1974 de cinci țări latino-americane (Panama, Costa Rica, Honduras, Guatemala și Columbia). Pentru unele din aceste țări bananele reprezintă un capitol esențial al încasărilor din export: Panama — 50%, Honduras și Costa Rica — 30%, de unde și denumirea dată cîndva acestor țări de „republici bananiere”. Piața bananelor este controlată de cîteva mari monopoluri internaționale, dintre care primele trei sînt americane. Dintr-un dolar încasat din vânzarea bananelor, țările producătoare nu primesc, de regulă, decît 11.5 cenți. Restul, adică marea majoritate, revine companiilor străine care controlează transportul, maturizarea și desfacerea lor cu ridicata și cu amănuntul.

UBEC a fost creată pentru a se opune exploatarii țărilor producătoare de banane de către monopolurile străine, și în același timp de a frîna scăderea prețurilor la banane, care continuă de douăzeci de ani. În fața încercării unor țări membre ale UBEC de a institui o taxă asupra bananelor vindute de marile monopoluri străine, unul din acestea a preferat să distrugă 145 000 cutii cu banane (2 700 de tone) decît să plătească taxa respectivă. Practicile monopolurilor internaționale respective contravin nu numai intereselor țărilor producătoare, ci și celor ale unor țări consumatoare. Dovada: amenda de 1 milion de unități de cont la care a fost supus United Brands, de către Curtea de justiție a Pieței Comune pentru practicile sale restrictive pe piața daneză și în general vest-europeană în scopul de a-și rotunji profiturile.

**Convenția de la
Barcelona**

Nicanor Peteu, Timișoara — Convenția adoptată la 16 februarie a.c. la Barcelona de reprezentanții a 15 țări mediteraneene și despre care se afirmă că „deschide o eră nouă în colaborarea internațională” prevede că țările semnatare, conștiente de responsabilitățile lor în păstrarea patrimoniului comun al omenirii în folosul generațiilor prezente și viitoare, se angajează să ia

Colectivul redacției noastre a pierdut pentru totdeauna pe unul din ziaristii săi cei mai valoroși, pe Nicolae Ionescu. Scrisul său reflecta profunzimea unui spirit cultivat, a unui bun cunoscător și analist al vieții, cu un acut simț al realității, o neobosită vervă și un nesecat izvor de idei și de frumuseți de limbă, care se adresa nu numai minții, ci și inimii cititorilor. Talentul său publicistic și dăruirea sa nu erau egale decît de o mare modestie și dragoste de oameni.

Nicolae Ionescu lasă tuturor celor care l-au cunoscut imaginea luminoasă a unui om a cărui valoare nu a așteptat numărul anilor spre a se confirma.

toate măsurile pentru „a preveni, a reduce și a combate poluarea Mării Mediterane și de a proteja și dezvolta mediul marin în zona respectivă”. Unul din protocoalele convenției prevede o „listă neagră” de substanțe a căror deversare în mare de pe nave, avioane sau de pe țărîm este interzisă. Este vorba de mercur, deșeuri radioactive, cadmiu, acizi și compuși alcalini, petrol brut și produse petroliere etc. Printre produsele a căror deversare în mare urmează a fi controlată se numără: arsenicul, plumbul, zincul, cianuri, fluoruri etc. În Malta va fi organizat un centru regional de luptă împotriva poluării prin hidrocarburi, care va culege și va difuza operativ informații privind apariția în apele Mediteranei a unor mari cantități de petrol.

Țările care au adoptat convenția sînt: Egiptul, Libanul, Marocul, Israelul, Turcia, Spania, Franța, Monaco, Grecia, Italia, Ciprul, Malta, Libia, Iugoslavia și Tunisia. Convenția se află deschisă la Madrid pentru noi semnături. Țările participante au convenit să convoace la Monaco, în 1977, o nouă reuniune interguvernamentală, pentru a analiza progresul realizat.

Relevind într-un mesaj adresat Conferinței semnificația convenției la care s-a ajuns la Barcelona, secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim declara: „Această demonstrație de cooperare internațională este un exemplu de ceea ce se poate realiza atunci cînd există voința politică și hotărîrea de a soluționa probleme de interes comun”.

**Primele
căi ferate pe
teritoriul României**

Mircea Babeș, Teiuș — În lume construcția de căi ferate a început în 1825: în 1850 existau deja 40 000 km de căi ferate. Pe teritoriul actual al țării

noastre cea dintîi linie construită a fost linia Oravița—Răcădja—Iam—Bela Crkva—Baziaș (inaugurată în 1854 și lungă de 52 km), în sud-vestul Banatului, trecînd în țara vecină între Iam și Baziaș. În 1863 ea a fost prelungită de la Oravița pînă la Anina, în legătură cu exploatarea de hule de acolo, pe care le lega de Dunăre în portul Baziaș.

A doua linie construită pe teritoriul țării noastre a fost linia Cernavoda Port—Constanța (63 km), dată în circulație în 1860, care servea la transportarea cerealelor din Bărăgan la Marca Neagră. Linia a fost construită de o societate engleză în baza unei concesiuni cu Turcia.

Cea de a treia, în ordinea vechimii, a fost linia București (Filaret) — Giurgiu (73 km), inaugurată în 1869, în baza unei concesiuni acordate de statul nostru unei societăți engleze. Ea servea în special pentru traficul de călători, inclusiv către Europa centrală (spre care se putea ajunge mai ușor pe Dunăre).

Primele linii construite pe teritoriul țării noastre au fost așadar, linii de legătură cu Dunărea. În luna septembrie 1868 se pune piatra fundamentală a Gării de Nord din București. Treptat rețeaua feroviară se extinde. În 1918 în țara noastră existau deja 7 953 km de căi ferate, pentru ca astăzi lungimea lor să depășească 11 000 km. Dintre liniile (peste 1 000 km) construite după 1944 menționăm liniile București—Roșiori de Vede — Craiova (inaugurată în 1947, astăzi dublată) Bumbești-Livceni (1948), care străbate 38 de tuneluri și 25 de viaducte, Salva—Vișeu (1949), scoțînd din izolare depresiunea Maramureșului, Făurei—Tescuci (91 km), scurtînd distanța dintre București și Iași, Piatra Neamț—Bicaz, Tîrgu Jiu—Rovinari etc. Electrificarea liniilor cu trafic intens a început în 1959. Tracțiunea cu abur a fost înlocuită aproape în totalitate prin tracțiune Diesel și electrică, care la sfîrșitul anului 1975 reprezenta 96%, față de 79% în anul 1970.

IMPORTANT

- pentru candidații la examenul de admitere în învățământul superior economic

IMPORTANT

- pentru profesorii de economie politică și elevii din anul III al liceelor teoretice și de specialitate.

Revista economică va publica în fiecare săptămână începând cu nr. 10 din 12 martie 1976 :

Consultații de economie politică

pe temele din programul examenului de admitere în învățământul superior economic. Consultațiile și întregul material documentar publicat în revistă cuprind tezele ideologice, politice, economice din cele mai recente documente ale Partidului Comunist Român și dau o imagine actuală a dezvoltării economiei naționale și a vieții economice internaționale.

Abonați-vă la REVISTA ECONOMICĂ pentru a vă asigura din timp posibilitatea studierii consultațiilor de economie politică, precum și a altor articole necesare pregătirii în domeniul economiei politice.

Abonamentele se fac prin serviciile de difuzare a presei din cadrul oficiilor P.T.T.R. din întreaga țară sau prin mandat poștal pe adresa : Întreprinderea de stat pentru imprimate și administrarea publicațiilor (I.S.I.A.P.) — Piața Științei nr. 1 București cont nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. Filiala sectorului 1. Costul unui abonament este de lei 260 anual, 130 semestrial și 65 lei trimestrial.

Revista se poate procura și de la chioșcurile de difuzare a presei în fiecare săptămână în ziua de vineri.

CANDIDAȚI LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR ECONOMIC !

Citind cu regularitate „Revista economică” vă pregătiți temeinic în domeniul economiei politice !

CURIER

Indemnizația de transfer

M. SEHNI, orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. — În situația în care, în perioada de referință (trei luni, care în cazul dv. se socotesc iunie, iulie și august 1975) personalul a fost în concediu de maternitate sau de boală, timpul cit s-a aflat în asemenea situații, precum și sumele corespunzătoare, se exclud din calcul. Potrivit scrisorii dv., ar urma să se ia în calcul numai retribuția din zilele lucrate în luna august, să se împartă la numărul acestor zile pentru a se afla retribuția medie pe o zi și să se înmulțească rezultatul cu 25,5 zile, pentru a stabili cuantumul indemnizației prevăzute de art. 75, lit. c., din Legea retribuirii.

Munca femeilor

ANTONIA DANCIU, București. — În art. 158 din Codul Muncii se prevede că femeile care au copii în vîrstă de pînă la 6 ani, pe care îi îngrijesc, pot lucra cu 1/2 normă, dacă nu beneficiază de creșe sau cămine. Timpul

cit au fost încadrate în aceste condiții se consideră, la calculul vechimii în muncă, timp lucrat cu o normă întreagă.

În același timp, în art. 9 din Legea nr. 1/1970, se stabilește că lucrătoarea, care a încetat activitatea fiind gravidă sau pentru a crește un copil pînă la împlinirea vârstei de 7 ani, beneficiază de vechime neîntreruptă în muncă și în aceeași unitate. Aceasta cu condiția reincadrării în termen de cel mult trei luni de la data împlinirii vârstei de 7 ani de către copil. Dacă lucrătoarea se reincadrează în altă unitate, are obligația să prezinte adevărîță din partea unității unde a lucrat, că nu îi este necesară. Unitatea de unde s-a cerut desfacerea contractului de muncă în condițiile prevăzute de art. 9 din legea susmenționată, n-are obligația legală de a aproba reincadrarea, la cerere, pe același post într-o funcție echivalentă.

Vechime în specialitate

MARCELA MUȘAT, Brăila — Perioada cit ați lucrat în funcția de desenator copist nu se poate lua în considerare ca vechime în funcția de desenator tehnic. Desenatorul copist se consideră că face parte din categoria personalului administrativ.

Protecția mediului

(Urmare din pag. 19)

pe cea a valorii mărfii, implicat a produsului social ;

d) că nu se mai poate vorbi de eficiența producției fără luarea în considerare a stării mediului natural ;

e) că sporirea eficienței producției depinde nu numai de micșorarea cantității de muncă vie și materializată consumată pe unitatea de produs, ci și de creșterea capacității societății de a evita deteriorarea mediului natural. Aceasta înseamnă că sporirea eficienței activității economice va avea loc și în măsura în care fiecare

unitate de efort (cheltuielă) făcută pentru protejarea mediului natural va da naștere la un efect util mai mare în prevenirea, restaurarea sau îmbunătățirea acestuia.

9 În încheiere, consider necesară definirea economiei protecției mediului natural ca disciplină științifică. În lumina celor enunțate pînă acum, după părerea noastră, economia protecției mediului natural este acea ramură a științelor economice al cărei obiect îl constituie gestionarea naturii din punctul de vedere al îmbinării armonioase a intereselor imediate, cu cele de perspectivă și permanente ale societății omenești, în condițiile maximizării eficienței efortului făcut în opera de gestionare.

revista economică

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Institutul Central de Cercetări Economice

SUMARUL NR. 9 DIN 5 MARTIE 1976

— Freamăt de primăvară (Vasile Porumbescu)	1
— IDEOLOGIE, POLITICĂ, EDUCAȚIE. Democrația economică : structuri, conștiință, acțiune (Gheorghe Iaver, Vasile Macovi-ciuc)	2
ECONOMIE NAȚIONALĂ	
— Plan — angajamente: Cum le realizăm? Pregătirea la timp a tuturor condițiilor necesare — cerință esențială a îndeplinirii planului (Constantin Prodan)	4
— Investigație „R.E.”. Un obiectiv major în sporirea eficienței fiecărei întreprinderi : reducerea cheltuielilor materiale (V. Boescu, L. Țintea)	6
— Tribuna economistului: Constituirea și utilizarea resurselor de finanțare a investițiilor (dr. Lazăr Cistelean)	8
— Experițe în actualitate: Ardu — o cooperativă prosperă (Ior Manea)	9
— Dezbateri „R.E.”: Zonarea teritorială — componentă a sistematizării teritoriului (I)	10
CONDUCEREA • ORGANIZAREA	
— Ancheta „R.E.”: Organizarea rațională a muncii în toate cele trei schimburi (II) (Bogdan Pădure)	13

DOCUMENTAR ECONOMIC

— în sprijinul cursanților la învățământul politico-ideologic de partid. Sarcinile trasate de documentele Congresului al XI-lea al P.C.R. privind pregătirea forței de muncă în industrie (prof. univ. dr. Constantin Enache)	15
---	----

TEORII • IDEI

— Omul-tehnica-mediul. Protecția mediului natural — necesitate a asigurării creșterii economice în condițiile revoluției științifice și tehnice (prof. dr. doc. N. N. Constantinescu)	18
— Scoli • curente • economiști: Opera lui Adam Smith în orbita actualității (M. Horovitz)	20
— Econometrie cu aplicații la eficiența investițiilor (ing. E. V. Topală); N. Bălcescu: Opera, omul, epoca (Radu C. Demetrescu)	22

ECONOMIE MONDIALĂ

— Pentru o nouă ordine economică internațională. O latură esențială : cooperarea activă între țările în curs de dezvoltare (Victor Aldea)	23
— Din presa internațională	27
— Statistică internațională	29

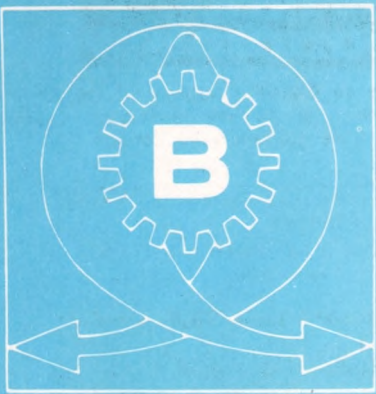
COLEGIUL DE REDACȚIE :

Virgiliu Angheliescu (secretar general da redacție), Stere Gioga, Ioniță Olteanu (redactor șef adjunct), Maria D. Popescu, Ilie Șalapa (redactor șef).

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25, București 22, Sectorul 1, telefon 12 13 69

Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — Filiala sect. 1 București

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

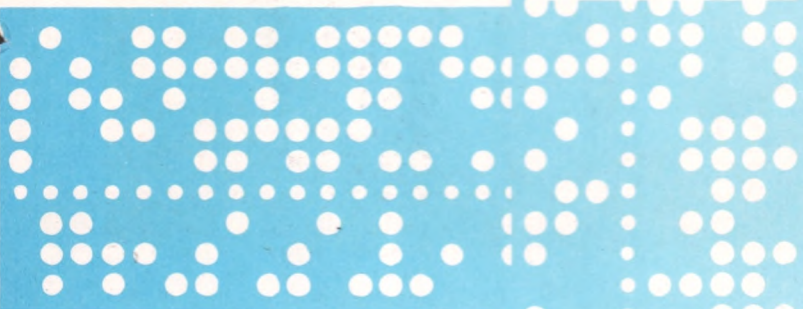
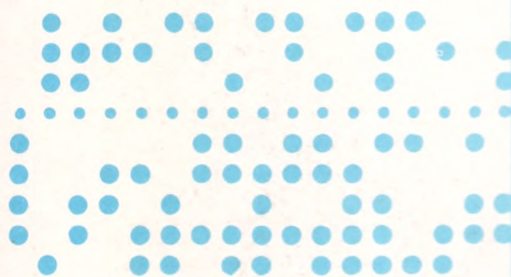

Continuind seria succeselor
a 18-a ediție a
**TIRGULUI INTERNAȚIONAL
DE CONSTRUCȚII MECANICE
BRNO - CEHOSLOVACIA**
15-22 septembrie 1976
iși va dovedi încă o dată
prestigiul și eficiența

Buletinele de înscriere a expozanților
se primesc pînă la data de 31 martie
1976.

Pentru detalii adresați-vă la:
BVV — Tîrguri și Expoziții Interna-
ționale BRNO, Vystaviště 1, 60200
Brno, Cehoslovacia.
Telefon 314. Telex 062294, 062295.
Telegramă: FAIRBRNO BRNO.

BVV

390

96

16

PUBLICUM

MĂRȚISOARE, MĂRȚISOARE :
SCURTE, ROCHII ȘI ȚĂIOARE
ȘI COMPLEURI CĂLORATE,
GATA CONFEȚIONATE.
LENJERIE, GENȚI, POȘETE
ORI PULOVERE, JACHETE.
O EȘARFĂ COLORATĂ
SAU O PIJAMA PLUȘATĂ,
CIZMULIȚE ȘI BATICURI,
DRESURI PE MĂSURI, ÎN PLICURI,
ORI MĂNUȘI, BLUZE, FUROURI
- BUMBAC, .PN.A. SAU LINĂ -
MĂRȚISOARE ȘI CADOURI
ORICUI LA ÎNDEMINĂ.

MARTIE